

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

naționalizarea principalelor
mijloace de producție,
act revoluționar decisiv
în făurirea
societății socialiste

Numărul 23 ● Vineri 9 iunie 1978

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU
VIZITA OFICIALĂ ÎN ȚARA NOASTRĂ
A ȘEFULUI STATULUI NIGERIAN,
GENERALUL LOȚOTENENT OLUSEGUN OBASANJO

Imagine de la sosire

În timpul convorbirilor oficiale

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, CONDUCĂTORUL TRANSFORMĂRII REVOLUȚIONARE A SOCIETĂȚII ȘI ECONOMIEI NAȚIONALE

SE ÎMPLINESC trei decenii de la înfăptuirea actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție — eveniment de maximă importanță în lupta înfrățiță a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, sub conducerea partidului comunist, pentru înfăptuirea revoluției socialiste în patria noastră. Relevând semnificația istorică a acestui eveniment, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Primul act care a avut un rol hotărâtor în desfășurarea revoluției socialiste l-a constituit trecerea principalelor mijloace din industrie, la 11 iunie 1948, în mâinile poporului; naționalizarea a deschis o etapă nouă în istoria relațiilor de producție din țara noastră, a dus la lichidarea marii burghezii industriale și financiare, la crearea unui puternic sector socialist de stat în economie, a permis trecerea la conducerea planificată a economiei naționale“.¹⁾

Actul revoluționar al naționalizării socialiste a fost pregătit de întreaga desfășurare anterioară a procesului revoluționar declanșat după eliberarea României de sub jugul fascist. Astfel încă în etapa revoluției populare-democratice, în condițiile în care clasa muncitoare nu deținea încă întreaga putere politică — însă proletariatul și aliatul său principal, țărănimea muncitoare, aveau un rol precumpănitor în guvernul revoluționar democratic și parlament — iar principalele poziții economice se aflau în mâinile burgheziei, la inițiativa P.C.R., puterea de stat a adoptat o serie de măsuri cu un pronunțat caracter anticapitalist, care au îngrădit treptat puterea economică și posibilitățile de exploatare ale burgheziei. Datorită acestor măsuri precum și a eforturilor pline de abnegație, depuse în condiții extrem de grele, de către oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, au fost obținute importante succese în reconstrucția economică a țării, care au dus la consolidarea regimului revoluționar democratic.

Victoriile obținute de către masele populare pe tărâm economic și politic, rolul conducător al clasei muncitoare în frunte cu partidul comunist în revoluția populară democratică, întărirea alianței muncitorești-țărănești, au făcut ca raportul de forțe să încline radical și ireversibil în favoarea clasei muncitoare și a aliaților săi. Toate acestea au condus la înlăturarea din guvern a ultimilor reprezentanți ai burgheziei la sfârșitul anului 1947, la abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române la 30 decembrie 1947. Acest act de importanță istorică, care a marcat cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și trecerea la etapa revoluției socialiste, a creat premisa fundamentală pentru pregătirea și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție în țara noastră.

Un alt eveniment de mare însemnătate în viața politică a țării, în istoria clasei muncitoare, în desfășurarea cu succes a procesului revoluționar în țara noastră

l-a constituit făurirea, în februarie 1948, a partidului revoluționar unic al clasei muncitoare. Vorbind despre importanța acestui eveniment tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că el „...a asigurat clasei muncitoare condiții organizatorice și politice pentru a-și putea îndeplini înalta misiune de clasă conducătoare a societății în opera de construire a socialismului“.²⁾

Trecerea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale — etapa revoluției socialiste — a scos și mai mult în evidență sarcina lichidării relațiilor de producție capitaliste și a creării bazei economice a socialismului. În aceste condiții Partidul Comunist Român a hotărât trecerea la pregătirea și înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție — act revoluționar care reprezenta o necesitate obiectivă, o legitate a procesului revoluționar neîntrerupt ce se desfășura în țara noastră.

Este meritul Partidului Comunist Român de a fi elaborat un plan concret, minuțios, privind sarcinile și activitatea tuturor factorilor care aveau să concure la reușita naționalizării. În acest sens, planul acțiunii de naționalizare, elaborat de partid, prevedea trei faze distincte: „faza pregătitoare a operațiunii (circa 15 zile); faza decretării naționalizării, în care urma să aibă loc preluarea efectivă a întreprinderilor naționalizate; faza de depistare și încadrare în legea de naționalizare a întreprinderilor neidentificate până în ziua H“.³⁾ Pentru pregătirea și înfăptuirea actului revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție s-a constituit o comisie superioară de partid, care avea ca sarcini: elaborarea planului operațiunilor de naționalizare, a proiectelor și instrucțiunilor necesare, precum și conducerea întregii acțiuni de naționalizare“.⁴⁾

Conform planului stabilit, aducerea la îndeplinire a dispozițiilor legii de naționalizare revenea guvernului prin Consiliul Superior Economic, care avea organe exterioare în fiecare județ, iar în unele cazuri, pentru mai multe județe, cite o comisie județeană de naționalizare. Întreaga activitate a Consiliului Superior Economic era direct condusă și îndrumată de C.C. al P.C.R. prin intermediul comisiei superioare de partid.

Sarcina de a conduce efectiv, pe plan local, acțiunea de naționalizare a revenit birourilor Comitetelor județene de partid. „Biroul județean de partid, în frunte cu secretarul — se arată în cuprinsul planului stabilit — răspunde de îndeplinirea concretă la termen a operațiunilor de naționalizare“.⁵⁾ Totodată, se subliniază în planul respectiv, că organizațiile de partid, prin organizațiile sindicale, aveau sarcina de a mobiliza și antrena întreaga clasă muncitoare la înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție“.⁶⁾ Una din sarcinile principale înfăptuite de organele și organizațiile de partid în faza de pregătire a naționalizării a fost selecționarea și desemnarea unui număr corespunzător de

muncitori care să preia conducerea întreprinderilor naționalizate.

Pe baza planului stabilit și a instrucțiunilor C.C. al P.C.R. s-au constituit comisiile județene de naționalizare, care aveau sarcina de a duce la bun sfârșit operațiunile de naționalizare. Comisiile județene de naționalizare aveau, printre altele, atribuțiile: de a instrui pe secretarii organizațiilor de partid, pe președinții de sindicat și pe noii directori și a-i dirija spre întreprinderile ce urmau a fi naționalizate; de a organiza și controla ocuparea și preluarea întreprinderilor în bune condițiuni; de a ajuta la organizarea pazei și securității întreprinderilor și a verifica pe teren măsurile pentru a stabili întreprinderile care au fost eventual omise și care în conformitate cu prevederile legii trebuiau să fie naționalizate, propunând Consiliului Superior Economic încadrarea lor în legea de naționalizare; de a ajuta noile conducători ale întreprinderilor naționalizate să-și realizeze sarcinile ce le reveneau; de a informa C.C. al P.C.R. și Consiliul Superior Economic asupra tuturor problemelor în legătură cu întreprinderile naționalizate și asupra altor probleme importante ale județului legate de naționalizare ș.a.⁷⁾

În zilele de 10-11 iunie 1948 a fost convocată plenara C.C. al P.C.R., care a luat în discuție și a aprobat proiectul hotărârii cu privire la naționalizarea principalelor mijloace de producție. De asemenea, în ziua de 11 iunie 1948 a avut loc ședința Consiliului de Miniștri care, la propunerea P.C.R., a adoptat proiectul de lege pentru naționalizarea principalelor mijloace de producție, supunându-l spre deliberare și aprobare Marii Adunări Naționale. În aceeași zi memorabilă a anului 1948, la orele 13, a început ședința Marii Adunări Naționale unde, pe baza hotărârilor plenarei C.C. al P.C.R. din 10 — 11 iunie 1948, într-o atmosferă de mare entuziasm au luat cuvântul deputați din partea tuturor partidelor politice reprezentate în Marea Adunare Națională, manifestându-și bucuria și adevărată față de acest act revoluționar. Astfel, deputații Frontului Plugarilor au exprimat prin cuvântul lor totală adevărată față de țărânimii muncitoare la actul naționalizării, subliniind că „trezirea în mâinile poporului a fabricilor va însemna de astăzi înainte mai multe, mai bune și mai ieftine mărfuri și pentru cei ce muncesc din zi și până noapte pe ogoare”. Deputații Partidului Național Popular au arătat că „păturile mijlocii care s-au rupt de marea burghezie exploatoare salută cu bucurie legea de naționalizare... și își iau angajamentul să lupte pentru aplicarea integrală a acestei legi care întărește apărarea lor de exploatare, reprezentând un important pas înainte către o formă superioară a societății”. Luând cuvântul în numele oamenilor muncii de naționalitate maghiară, deputații Uniunii Populare Maghiare au subliniat că „prin actul naționalizării, asigurăm ca întreprinderile importante ale țării să folosească într-adevăr poporului, pentru a face ca țara noastră să devină o țară industrială înaintată, cu o agricultură modernă. Noi cei din Uniunea Populară Maghiară, în care s-a încadrat populația muncitoare maghiară a țării, declarăm că votăm cu entuziasm acest proiect de lege”.⁸⁾ În această atmosferă de înălțător entuziasm, la 11 iunie 1948, cei 400 de deputați ai Marii Adunări Naționale au votat în unanimitate Legea pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi. În aceeași zi, în întreaga țară și-au început

activitatea comisiile județene de naționalizare, care au pus în aplicare prevederile legii de naționalizare. Au fost constituite colective de oameni ai muncii care au preluat întreprinderile naționalizate, conducerea acestora fiind încredințată noilor directori, în majoritatea lor din rândurile clasei muncitoare. În cadrul mitingurilor și adunărilor organizate în întreprinderile naționalizate, muncitorii, români, maghiari, germani și de alte naționalități, și-au exprimat adevărată față de revoluționar al naționalizării, încrederea nemărginită față de partidul comunist, atașamentul pentru regimul democratic-popular.

Imediat după naționalizare, chiar din primele zile, muncitorimea, fără deosebire de naționalitate, în deplină frăție și unitate, a pornit cu un nou elan revoluționar la lupta pentru progres și bunăstare; s-a reliefat puternic o nouă atitudine față de muncă, față de bunul obștesc. Astfel, în marea majoritate a întreprinderilor naționalizate, muncitorii, din propria lor inițiativă, au luat o serie de măsuri pentru buna întreținere a mașinilor și utilajelor, pentru punerea în funcțiune a mașinilor nefolosite în trecut, îmbunătățirea calității produselor, economisirea materialelor și reducerea procentului de rebuturi, folosirea integrală a timpului de muncă etc. De asemenea, întrecerile socialiste — pe întreprinderi, secții, ateliere, echipe individuale —, mișcarea raționalizatorilor și inovatorilor, au luat un mare avânt cuprinzând un număr din ce în ce mai mare de muncitori. Ca urmare, chiar din primele luni de după naționalizare, clasa muncitoare a obținut succese importante în creșterea producției și productivității muncii.

Actul preluării pe cale revoluționară, din mâinile claselor exploatoare, a principalelor mijloace de producție și trecerea lor în proprietatea statului socialist, a constituit o victorie de importanță istorică pentru clasa muncitoare și întregul popor muncitor din România. În îndeplinirea actului naționalizării, clasa muncitoare s-a dovedit a fi la înălțimea sarcinii sale de clasă conducătoare în procesul transformării revoluționare a societății românești. Sub conducerea partidului comunist, clasa muncitoare a constituit principala forță socială care a efectuat preluarea întreprinderilor naționalizate, dând dovadă de o înaltă maturitate politică și capacitate organizatorică, de combativitate și vigoare revoluționară, de un înalt eroism și spirit de sacrificiu. Îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică de a se elibera pe sine și întregul popor muncitor de exploatare și asuprire, ea a demonstrat în același timp că este capabilă să gospodărească avuția națională și să conducă țara mai bine decât burghezia, asigurând continua dezvoltare și înflorire a națiunii noastre socialiste.

Întreaga activitate de pregătire și de îndeplinire a naționalizării principalelor mijloace de producție reprezintă o strălucită victorie politică și organizatorică a partidului comunist, care, în noile condiții ale cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărânimii muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii, și-a afirmat pe deplin rolul de forță politică, conducătoare în societatea românească. Trecerea, la 11 iunie 1948, a principalelor mijloace de producție în proprietatea întregului popor — împlinire a unui mare ideal al celor ce muncesc și cerință esențială a construcției socialiste —, a demonstrat justetea politicii marxist-leniniste a partidului nostru, a strategiei și tacticii sale. Naționalizarea principalelor mijloace de producție a

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvirșirii construcției socialiste, vol. I, București, Ed. politică, 1968, p. 386.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, op. cit. p. 386.

³⁾ Arhiva C.C. al P.C.R., fond 2, dosar nr. 24, fila 1.

⁴⁾ Ibidem, filele 8—9.

⁵⁾ Ibidem, fila 8.

⁶⁾ Ibidem, fila 9.

⁷⁾ Ibidem, filele 24—25.

⁸⁾ Scinteia, nr. 1144 din 13 iunie 1948.

Vasile AVRAM
Alexandru FARKAS

Universitatea „Babeș-Bolyai”,
Cluj-Napoca

(Continuare în pag. 32)

MOMENT HOTĂRÎTOR ÎN PROCESUL CONSTRUIRII SOCIALISMULUI ȘI AL ASIGURĂRII INDEPENDENȚEI ECONOMICE

IDEEA NAȚIONALIZĂRII, ca o cale de dezvoltare economică independentă, de înlăturare a contradicțiilor capitalismului și de făurire a noii societăți o întâlnim în gândirea progresistă din România începând cu sfârșitul secolului 19. În programul primului partid politic al clasei muncitoare creat în 1893. Partidul Social Democrat al Muncitorilor din România, se specifică faptul că „numai prefacerea mijloacelor de producție... din proprietatea privată a unei clase în proprietate socială a societății întregi și prefacerea producției de mărfuri în producție socialistă, numai această prefacere poate face ca producțiunea în mare și rodnicia din ce în ce mai mare a muncii să fie, în loc de izvor de sărăcie, de apăsare, de nesiguranță, de înjosire, un izvor de bunăstare și dezvoltare armonică în toate privințele⁽¹⁾”. În presa muncitorească și socialistă din România de la începutul secolului 20 dezvoltarea economică independentă era corelată cu necesitatea înlăturării proprietății private asupra mijloacelor de producție, cu trecerea la socialism, subliniindu-se totodată că naționalizarea socialistă trebuie să țină seama de condițiile concrete ale României, exprimate prin gradul de dezvoltare și de concentrare a industriei și să se extindă asupra principalelor mijloace de producție, la început din ramurile hotărâtoare pentru evoluția economică a țării⁽²⁾. Naționalizarea ca o condiție pentru construirea socialismului și organizarea societății după un plan general este înscrisă și în primul articol al proiectului de statut pregătit pentru congresul de constituire a Partidului Comunist Român, din mai 1921.

Un salt calitativ în viața societății noastre

SITUAȚIA CONCRETĂ din România și împrejurările internaționale de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial întăreau ideea că țara noastră poate să devină independentă și să înlăture subdezvoltarea numai prin construirea socialismului, prima sarcină economică în acest sens fiind concentrarea principalelor mijloace de producție în mâinile statului socialist. „Realizarea acestui salt calitativ în viața societății noastre — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu referindu-se la edificarea societății socialiste — impunea ca o condiție sine qua non trecerea avuției naționale în mâinile celor ce muncesc. Un rol hotărâtor l-au avut în acest sens actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție și, apoi, cooperativizarea agriculturii, care au dus la crearea unui puternic sector socialist în economie⁽³⁾”.

Evoluția specifică a dezvoltării capitaliste a României a făcut ca în cadrul economiei naționale să existe și un capital străin puternic. Conform unor calcule estimative, în ajunul celui de-al doilea război mondial ponderea sa se ridica la 38% din capitalul societăților industriale pe acțiuni și la 57% din cel bancar. Deși inițial a contribuit într-o anumită măsură la dezvoltarea forțelor de producție, ulterior, în perioada dintre cele două războaie mondiale, el a devenit o frână în evoluția noastră economică. Datorită conjuncturii existente el nu se mai comporta ca un capital de investiție, ci ca un factor de frinare: s-a plasat în ramurile care îi asigurau cel mai mare profit, a preluat și a trecut peste granița o mare parte din valoarea nou creată de forța de muncă, a împiedicat formarea cadrelor proprii de specialiști, a subordonat în parte politica economică a țării intereselor străine, nu a stimulat simțitor nici activitatea ramurii în care era plasat — deoarece efectua în țară doar o prelucrare brută a bogățiilor naturale — și nici a celorlalte ramuri legate de industria respectivă — întrucât capitalul străin și-a procurat cele necesare activității din țara de origine —, a realizat o exploatare nerațională, prădălnică a bogățiilor naturale, a rămas în economie doar în momente de stabilitate, retrăgându-se în cele de dificultăți eco-

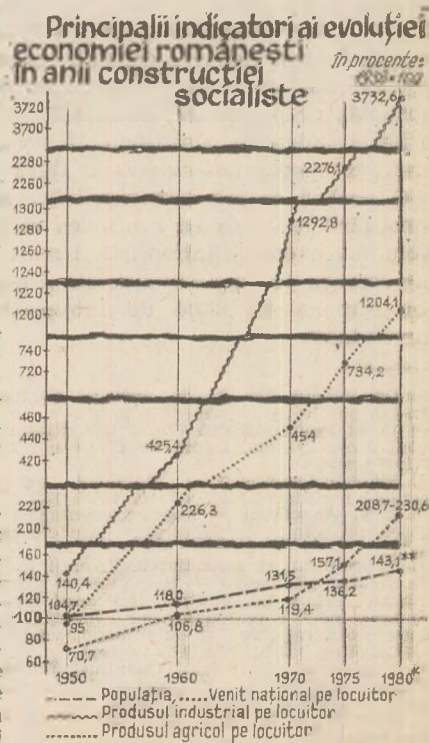
nomice când ar fi fost mai util, a mărit datoria externă a țării. Realitatea istorică a confirmat constatarea unui economist al vremii: „...capitalul străin nu ne ajută, ci se ajută pe sine⁽⁴⁾”. Când întreprinderile industriale aparțin capitalului străin creșterea valorii nou create în cadrul lor înseamnă, datorită masei mari de plusvaloare pe care și-o însușește, încetinirea procesului de acumulare internă, spolierea țării și a poporului care au produs-o. Infiltrarea capitalului străin, în conformitate cu interesele sale, în industria din România, în principal în ramurile petrolieră și forestieră, a avut numai consecințe negative pentru economia națională. Încă din acea perioadă Partidul Comunist Român a arătat clar că interesele capitalului străin nu mergeau în direcția industrializării României și că „oricare ar fi condițiile, capitalul străin nu va veni... pentru a industrializa sau democratiza țara⁽⁵⁾”, ci pentru a o exploata. Capitalul străin, în principal, a făcut ca România să rămână o țară slab dezvoltată, cu o economie preponderent agrară.

Analizând în mod științific situația României interbelice, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia că „**Dominația monopolurilor străine în industrie accentuează înrobirea economică a poporului român, dependența țării față de interesele imperialiste⁽⁶⁾**”.

După război, prefacerile revoluționare din interior pun în fața țării sarcina consolidării independenței, lichidării subdezvoltării și a construirii socialismului, procese care se intersectau organic. Caracteristic pentru acea etapă era faptul că evoluția politică era mai rapidă decât cea economică. În asemenea condiții naționalizarea devine nu numai obiectiv necesară, ci și principala sarcină a construcției socialismului, fără de care nu era posibilă transformarea revoluționară a societății, edificarea noii orânduirii.

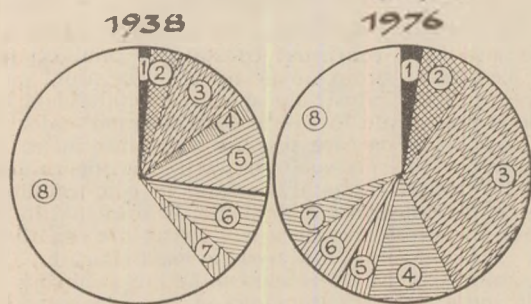
Pentru consolidarea independenței, statul, ca reprezentant al societății, trebuia să dispună efectiv și integral de toate resursele țării, să concentreze în mâinile sale pirghiile de comandă, să hotărască în mod suveran asupra problemelor sale interne și externe, să-și refacă și să dezvolte economia, biruind înapoieirea economică, să dea o bază economică puterii politice a clasei muncitoare. Naționalizarea din 11 iunie 1948 a înfăptuit efectiv unele dintre aceste cerințe și le-a determinat hotărâtor pe celelalte.

Constituția Republicii Populare Române, din aprilie 1948, prevedea că bogățiile de orice natură ale subsolului, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, căile de comunicație și telecomunicație, aparțin statului ca bunuri comune ale poporului. Dar, la data adoptării Constituției o mare parte a acestora se găseau în proprietate privată. Naționalizarea a reprezentat modalitatea de înfăptuire a prevederilor constituționale. Astfel, articolul 1 din legea naționalizării arăta că „se naționalizează toate bogățiile subsolului care nu se găseau în proprietatea statului la data intrării

în vigoare a Constituției Republicii Populare Române. Dar pentru ca aceste resurse să poată fi prelucrate și folosite în mod eficient, în conformitate cu interesele naționale, se impunea ca și întreprinderile care asigurau valorificarea lor să treacă în mâinile statului. De aceea legea prevedea că se naționalizează și „întreprinderile individuale, societățile de orice fel și asociațiile particulare industriale, bancare,

Evoluția ponderii principalelor ramuri în structura producției industriei românești în anii construcției socialiste (în %)

1. Energie electrică și termică 2. Metalurgie feroasă 3. Construcții de mașini și prelucrarea metalelor 4. Chimie 5. Exploatarea și prelucrarea lemnului 6. Textilă 7. Confecții 8. Alte ramuri

de asigurări, miniere, de transport și telecomunicații¹⁾, care au fost enumerate în lege după criteriile indicate pentru fiecare categorie.

Astfel, au fost naționalizate toate întreprinderile din 12 domenii industriale, importante pentru refacerea și dezvoltarea economică: producția și transportul de energie electrică, extracția și prelucrarea minereurilor feroase și a unor metale rare, producția unor materiale de construcție (ciment, materiale refractare, geamuri) și a unor bunuri de consum (zahăr, paste făinoase, piine în brutării cu malaxoare mecanice), sau a unor mijloace de producție pentru producerea bunurilor de consum (filaturi de bumbac și mătase). În același timp, se naționalizau exploatarea tramvaielor, conductelor de transport ale produselor lichide și gazoase, Societatea Anonimă Română de Telefoane, Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Națională de Credit Industrial, transformată în Banca de Investiții. Pentru celelalte domenii industriale naționalizarea întreprinderilor avea drept criteriu un minim de forță motrice, capacitate de producție ori de salariați. S-au mai naționalizat 20 întreprinderi de construcții, 15 societăți de asigurare, 10 căi ferate, una mare număr de vase fluviale și maritime (352) ș.a.

O analiză asupra caracteristicilor ariei de extindere a naționalizării arată că ea cuprindea ramurile hotărâtoare pentru evoluția economică, întreprinderi mari și mijlocii, întreprinderi care serveau producția industrială și populația. Ca efect al legii, s-au naționalizat 8 894 de întreprinderi, dintre care 3 560 de interes local.

Bază trainică independenței și suveranității naționale

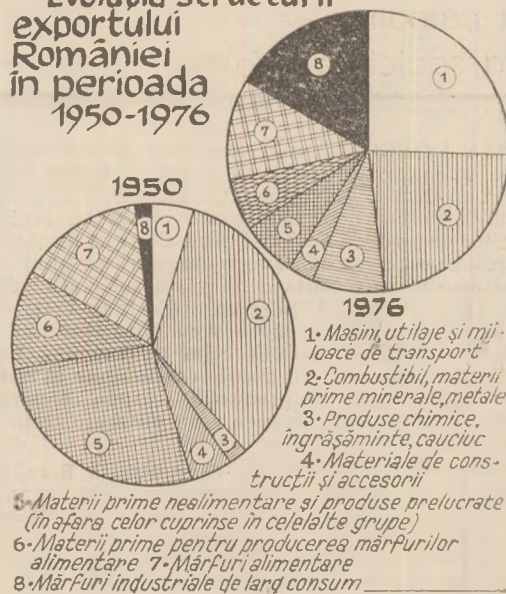
PRIN NAȚIONALIZAREA principalelor mijloace de producție s-a pus capăt dominației capitalului străin, care avusese tot timpul poziții cheie în economie. Preluând bogățiile țării din mina acestuia, naționalizarea a dat posibilitatea dobândirii independenței economice față de monopolurile străine, față de cercurile imperialiste internaționale. Ea a creat condiții pentru ca valoarea nou creată prin munca poporului român să fie folosită în propriul său interes, asigurând condiții net superioare de acumulare internă, a permis valorificarea bogățiilor naționale în conformitate cu interesele proprii, a înlăturat frânele din calea industrializării țării, a dezvoltării agriculturii, a modernizării economiei naționale, permițând diversificarea largă a producției pentru satisfacerea cerințelor interne în bunuri de investiții și bunuri de consum și intensificarea participării la circuitul economic internațional.

Corelația naționalizare-independență economică rezultă și din faptul că naționalizarea a pus capăt dominației economice a capitalului inclusiv a burgheziei autohtone a creat proprietatea socialistă, în primul rând în industrie, așezând-o la baza întregii evoluții ulterioare a țării, a asigurat, astfel, baza economică necesară puterii politice a clasei muncitoare. Dacă la începutul anului 1948 sectorul de stat avea o pondere de circa 15% în industria extractivă și 21% în cea prelucrătoare, în totalul numărului de salariați, la sfârșitul aceluiași an, conform recensământului întreprinderilor de la 31 octombrie 1948, greutatea sa specifică sporise la 85% pe total industrie.

Apreciind însemnătatea actului revoluționar al naționalizării, Programul partidului nostru menționează că „Naționalizarea industriei, băncilor, transporturilor și comerțului a dus la lichidarea proprietății capitaliste asupra mijloacelor de producție, la crearea în economie a proprietății socialiste a întregului popor, marcând de fapt începutul făuririi societății socialiste în România²⁾”.

Așa cum a dovedit pe deplin experiența istorică, independența economică presupune o industrie proprie puternică, capabilă să asigure dezvoltarea în ritm rapid a principalelor ramuri de producție. În acest sens, naționalizarea a deschis calea pentru

Evoluția structurii exportului României în perioada 1950-1976

refacerea și evoluția ulterioară accelerată a economiei. Înainte de naționalizare burghezia ținea, sub diferite motive, o mare parte din întreprinderi în stare de inactivitate. Astfel, în 1947, nu funcționau 17,5% din numărul întreprinderilor industriale, 19,3% din cel al întreprinderilor de transport, 10,9% din unitățile bancare și de asigurări³⁾. Imediat după naționalizare — care a fost minuțios pregătită sub aspect economic, politic, juridic, organizatoric —, întreprinderile respective au fost puse în funcțiune și s-au luat măsuri de creștere a producției. Ca

dr. Georgeta MACARIE
Iași

(Continuare în pag. 7)

¹⁾ Documente din istoria mișcării muncitorești din România 1883-1900. Ed. politică, București 1969, p. 50.

²⁾ Votul Poporului din 7 mai 1903. Sfatul Muncii din 3.II.1919, Socialismul din 16.VI.1919, Lupta de Clasă din 2.X.1920 p. 249, Minerul din 1.V.1921 ș.a.

³⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 5. Ed. politică, București 1971 p. 872.

⁴⁾ I. N. Angelescu — Politica economică a României în conflict cu politica economică imperialistă. Analele Statistice și Economice nr. 7-10/1923.

⁵⁾ Imprumutul și stabilizarea. Frontul Unic nr. 1 din 1 aug. 1928.

⁶⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste, vol. I. Ed. politică, București 1968, p. 368.

⁷⁾ Lege pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transport. Legea nr. 119. M. Of. partea I, anul CXVI nr. 133 bis din 11 iunie 1948.

⁸⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975 p. 55.

⁹⁾ Întreprinderile particulare industriale, comerciale și de transport. București, 1947.

CREȘTEREA ȘI PERFECTIONAREA BAZEI TEHNICO-MATERIALE A ECONOMIEI ROMÂNESTI

BAZA TEHNICO-MATERIALĂ a unei societăți se caracterizează prin volumul, structura, eficiența și interdependența elementelor sale componente. De nivelul de dezvoltare a bazei tehnico-materiale a societății depinde creșterea productivității muncii sociale, sporirea produsului social și a venitului național, perfecționarea relațiilor de producție și consecință firească a acestora — ridicarea nivelului de trai al întregului popor.

Iată de ce, acum, la aniversarea a trei decenii de la naționalizare, un aspect important al evoluției generale a societății românești îl constituie creșterea și perfecționarea bazei tehnico-materiale în anii dezvoltării planificate a economiei țării noastre.

Principalele trăsături ale evoluției bazei tehnico-materiale din România

În făurirea unei moderne baze tehnico-materiale, o importanță deosebită o are modul în care este organizată producția materială iar, în cadrul acesteia, industria — principala ramură a unei economii naționale, cea care asigură echiparea tuturor celorlalte ramuri cu mijloace de producție și constituie elementul hotărâtor al civilizației și prosperității în societatea omenească contemporană.

Este cunoscut faptul că, în țara noastră, industria mașinistă își are începuturile la mijlocul secolului al XIX-lea, dar dezvoltarea ei a fost inegală, axată în special pe domeniile care interesau capitalul străin. Cele două războaie mondiale, în care operațiile s-au desfășurat, într-o însemnată măsură, pe teritoriul țării noastre, au afectat puternic nivelul de dezvoltare a industriei românești și așa destul de precar.

În acest mod, naționalizarea, principalelor mijloace de producție din 1948, deși s-a referit la un număr de 8 894 întreprinderi, totuși a-

cestea erau slab echipate cu mașini și utilaje — din punct de vedere al numărului, dar și al calității acestora — care nici nu funcționau la capacitatea nominală. De aceea, primele planuri anuale ale țării noastre au avut drept obiectiv principal refacerea economiei naționale, reconstituirea bazei sale teh-

nico-materiale. În continuare, dezvoltarea planificată a economiei naționale a avut ca prioritate creșterea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a țării.

În politica sa, Partidul Comunist Român a pus permanent în centrul atenției dezvoltarea industrială a țării, înzestrarea industriei cu cele mai noi mijloace de producție, modernizarea tuturor proceselor de producție, singura cale de a valorifica, la un grad superior, resursele naturale ale țării, de a impulsiunea dezvoltarea tuturor celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Ca urmare a acestei politici a P.C.R., transpusă în viață cu consecvență în cei aproape 30 de ani de conducere planificată a economiei naționale, fondurile fixe au crescut în ritmuri impresionante¹⁾, așa cum se vede în tabelul nr. 1.

Se observă cu ușurință dinamica ascendentă a dotării economiei naționale cu fonduri fixe, care este proprie, de fapt, fiecărui an din perioada analizată. Dacă însă împărțim această perioadă de aproape 30 ani în două subperioade, una cuprinsă în intervalul 1950—1965, iar cea de a doua 1965—1977, se constată ritmurile cu totul remarcabile din a doua perioadă. Astfel, dacă la capătul primilor 15 ani, fondurile fixe din România s-au dublat, în următorii 12 ani asistăm la o nouă dezvoltare a lor, de data aceasta în volum triplu, consecința firească a intensificării ritmului de dezvoltare economică a țării. Pe ansamblu, ritmul mediu anual de creștere a fon-

durilor fixe a fost de circa 7 la sută în perioada 1950—1977, ceea ce situează România, și din acest punct de vedere, printre țările cu un ritm înalt de dezvoltare a bazei sale tehnico-materiale.

În cadrul acestei situații generale, distingem atenția deosebită care s-a acordat ramurilor producției

Tabelul nr. 1
în %

	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1977
Total fonduri fixe	100	125	161	223	337	534	646

materiale în dotarea cu noi fonduri fixe. Din lipsa datelor ne vom referi însă la perioada 1950—1976 (tabelul nr. 2)²⁾.

Tabelul nr. 2
în %

Ramuri	Creșterea fondurilor fixe 1976/1950
Total	588
Industrie	14 ori
Construcții	34 ori
Agricultură	361
Transporturi și telecomunicații	455
Gospodăria comunală	307
Învățământ, cultură și ocrotirea sănătății	70%

Rezultă deci că principalele ramuri beneficiare ale înzestrării cu mijloace tehnice le reprezintă industria și construcțiile, ceea ce demonstrează atenția cu totul deosebită acordată acestor ramuri.

Modernizarea structurilor economiei naționale

NU PUTEM VORBI DESPRE CREȘTEREA și perfecționarea bazei tehnico-materiale în anii dezvoltării planificate a economiei naționale românești fără să analizăm, pe scurt, și efectul principal al acestor acțiuni, și anume modernizarea structurilor economiei naționale. Ca urmare a politicii înțelepte a Partidului Comunist Român, desfășurată în anii de conducere economică planificată, astăzi România dispune de o economie națională modernă, în plin proces de dezvoltare, carac-

terizată de mulți experți străini ca fiind o economie cu unul dintre cele mai înalte ritmuri din lume.

Fără îndoială că această dinamică susținută a creșterii economice — reflectată mai ales prin ritmurile de aproape 10 la sută de sporire anuală a venitului național în 30 de ani și de 11-12 la sută în ultimii ani — impresionează mai mult dacă ne raportăm la contextul actual al evoluției economiei pe plan mondial. Este cunoscut faptul că în țările industrializate ale lumii, aceste ritmuri de creștere economică se situează în cadrul a 2-4 la sută, fără să fie excluse posibilitățile de stagnare totală — cel puțin în anumite perioade, care sînt destul de îndelungate însă.

Privită prin prisma economiei mondiale, România este foarte bine caracterizată de următoarea comparație: în timp ce în perioada de aproape 25 de ani cuprinsă între anii 1953 și 1975, economia mondială s-a dezvoltat într-un ritm mediu anual de 6,1 la sută, în țara noastră acest ritm, în aceeași perioadă, a fost exact dublu, adică 12,2 la sută. Bineînțeles că această dinamică a dezvoltării economice are profunde implicații în domeniul reducerii decalajelor pe care le avem încă față de țările avansate din punct de vedere economic.

Este limpede pentru toată lumea că la baza acestei dinamici a dezvoltării economiei românești stă raportul de circa 1/3 stabilit în repartizarea venitului național în fond de dezvoltare și fond de consum, propriu anilor din urmă, raport care, așa cum se cunoaște, va fi menținut și pentru perioada care urmează.

Aici am ajuns de fapt la al doilea aspect esențial al caracteristicilor economiei românești, reprezentat de modul în care au fost repartizate investițiile pe ramurile economiei naționale. Imediat după actul naționalizării, politica partidului nostru — afirmată în documentele de partid și realizată cu consecvență pînă în zilele noastre — a fost aceea de industrializare socialistă a țării. Dacă la naționalizare, mijloacele fixe neproductive dețineau preponderența (51,2 la sută în 1950), astăzi raportul între mijloacele fixe productive și cele neproductive s-a inversat, mijloacele fixe productive deținînd 2/3 din volumul total de mijloace fixe.

Ca urmare a judicioasei politici de repartizare a fondurilor de investiții, pe ramuri și subramuri, eco-

Tabelul nr. 3

Ramuri	Populația ocupată (la sfîrșitul anului)							
	Mii persoane				Ponderea (%) în total			
	1950	1960	1970	1976	1950	1960	1970	1976
Total populație ocupată	8 377	9 538	9 875	10 227	100,0	100,0	100,0	100,0
din care, în :								
Industrie	1 001	1 440	2 277	3 268	12,0	15,1	23,0	31,5
Agricultură	6 209	6 233	4 849	3 641	74,1	65,4	49,1	35,6

Anuarul statistic al R.S.R. din 1977, p. 101.

nomia României se prezintă astăzi, la 30 de ani de la înfăptuirea naționalizării principalelor mijloace de producție, într-o structură modernă, în care construcțiile de mașini, chimia și petrochimia, electronica și siderurgia au cunoscut evoluții dintre cele mai dinamice. Remarcabilă este și modernizarea agriculturii românești, impresionante sînt ritmurile de dezvoltare și a celorlalte ramuri ale economiei naționale.

Caracterul modern al economiei noastre naționale este ilustrat și de faptul că peste 82 la sută din mijloacele fixe existente astăzi au fost puse în funcțiune în ultimii 11 ani, iar circa 60 la sută în ultimii 6 ani.

Într-o analiză a transformărilor survenite în baza tehnico-materială în anii cu economie planificată, un loc aparte îl ocupă repartizarea teritorială a forțelor de producție. În această ordine de idei, interesant de remarcat este faptul că dacă în anul cînd s-a înfăptuit ultima reorganizare administrativ-teritorială (1968) numai 3 județe realizau o producție industrială cu un volum de peste 10 miliarde lei, această producție va fi realizată, pînă la sfîrșitul cincinalului în curs, de către fiecare județ al țării.

Perfecționarea bazei tehnico-materiale a țării în decursul ultimelor trei decenii a avut drept rezultat sporirea permanentă a eficienței în toate domeniile de activitate economică.

Aprecierea eficienței, considerată la modul general, se întemeiază, în principiu, pe gradul în care sînt îndeplinite cîteva criterii care trebuie privite nu separat, ci corelat. Aceste criterii sînt, după părerea noastră, în primul rînd, de ordin economic și social, dar de asemenea sînt și de natură politică, ecologică etc. În cele ce urmează ne vom referi la cele de ordin economic și social.

În perioada 1950-1977, cîteva dintre principalii indicatori ai dezvoltării economice sociale a țării se prezintă astfel :

	creștere 1977/1950
Produsul social	12 ori
Venitul național	12 ori
Fondurile fixe	646%
Numărul populației ocupate	123%

După cum se cunoaște, conceptul de eficiență economică realizează în primul rînd o comparație între rezultatele unei acțiuni și resursele consumate. Din acest punct de vedere, constatăm deci că, la nivel macroeconomic, rezultatele — exprimate prin creșterea produsului social și a venitului național — sînt mult mai mari decît creșterea cantităților de resurse consumate — exprimate prin dinamica fondurilor fixe și a populației ocupate. Un corolar al rezultatelor obținute și al resurselor consumate îl reprezintă raportul dintre venitul național și populația ocupată și dintre venitul național și fondurile fixe. Primul indicator este cunoscut sub denumirea de productivitatea muncii sociale. Pe ansamblul țării noastre creșterea acestor indicatori, în perioada 1950-1977 se prezintă astfel :

	creștere 1977/1950
Productivitatea muncii	12 ori
Venitul național la 1000 lei sociale	10 ori
fonduri fixe	186%

Iată așadar că eficiența fondurilor fixe din țara noastră aproape s-a dublat în anii de economie planificată. Ca urmare a acestui fapt, ca urmare a creșterii gradului de înzestrare a muncii cu utilaje și instrumente, precum și ca urmare a creșterii calificării profesionale a întregului personal muncitor, a îmbunătățirii organizării producției etc., productivitatea muncii sociale a sporit de 10 ori, ceea ce se poate afirma că reprezintă una dintre cele mai remarcabile realizări obținute în domeniul eficienței economice. Fără îndoială că aspecte ale creșterii economice în țara noastră pot fi dezvăluite și cu ajutorul altor indicatori.

Trecind la analiza criteriilor de ordin social ne vom opri numai la mutațiile petrecute în structura populației ocupate în ultimele trei decenii. Ca urmare a amplelor programe de investiții pe care țara noastră le-a realizat cu consecvență, în repartizarea populației ocupate pe ramuri ale economiei naționale au intervenit modificări importante, prezentate în tabelul 3

¹⁾ Anuarul statistic din 1977, p. 92. Datele pentru 1977 au fost calculate de noi pe baza realizărilor din 1976 și a prevederilor de plan din 1977.

²⁾ Ibidem

Aceste date demonstrează în mod clar profunde schimbări de natură socială care au intervenit în ultimii 20-30 de ani în țara noastră. În primul rând, este de subliniat rolul din ce în ce mai important pe care îl joacă industria în organizarea societății românești și în asigurarea mijloacelor sale de subsistență. În schimb, ponderea agriculturii în aceste privințe a fost în continuă scădere (deși producția agricolă este cel puțin triplă în prezent, față de anul 1950); după cum se știe, documentele de partid prevăd scăderea în continuare a populației ocupate în agricultură, astfel

ca această pondere să reprezinte 10-15% la sfârșitul deceniului viitor. Inversarea raportului dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în industrie într-o perioadă atât de scurtă, ca o consecință directă a politicii economice profund științifice promovată de partidul nostru, va avea, fără îndoială importante consecințe favorabile în dezvoltarea de ansamblu a societății românești, în progresul și prosperitatea țării noastre, în ridicarea permanentă a calității vieții întregului popor.

prof. dr. Ion ROMANU

Moment hotărîtor

(Urmare din pag. 4)

urmare, încă la sfârșitul anului 1948 producția industrială globală atinsese 85% din nivelul antebelic, iar în ramurile importante ca energia electrică și termică, metalurgia feroasă, chimia, construcțiile de mașini, confecții, încălțăminte, depășea simțitor acest nivel. În 1950 volumul producției industriale globale era, deja, de 1,5 ori mai mare față de 1938.

Posibilități de dezvoltare ulterioară rapidă au fost create și prin aceea că naționalizarea a înlăturat, pentru totdeauna, contradicția antagonistă dintre caracterul social al producției și însușirea privat-capitalistă a produselor. Aceasta a asigurat cointeresarea materială și morală a oamenilor muncii în creșterea producției și a valorii nou create, a determinat modificări în caracterul și structura intereselor membrilor societății, a dus la unitatea intereselor fundamentale ale celor ce muncesc. În expunerea de motive la proiectul legii naționalizării se precizează că transformările revoluționare ce au avut loc în țara noastră după 23 August impuneau cu necesitate o schimbare structurală în cadrul economiei naționale, în vederea ridicării tuturor forțelor de producție în scopul ridicării nivelului politic, economic și cultural al poporului. Această schimbare structurală era trecerea în mâinile statului, ca bun comun al poporului, a principalelor mijloace de producție. Creșterea cantității produselor destinate consumului, satisfacerea tot mai deplină a necesităților și dezvoltarea multilaterală a personalității, sînt direct și nemijlocit legate de dezvoltarea forțelor de producție, pe baza proprietății socialiste. În sfera intereselor economice ale oamenilor muncii se include interesul pentru sporirea și utilizarea cu eficiență mai mare a mijloacelor de producție, implicit pentru stabilirea unei proporții optime în repartitia veniturii naționale pentru dezvoltare și consum. Experiența mondială, ca și propria noastră experiență, au demonstrat că nu sînt posibile o evoluție susținută a economiei, dotarea ei cu tehnică modernă și creșterea nivelului de trai material și spiritual al națiunii, fără alocarea unei părți însemnate din venitul național pentru fondul de dezvoltare. Ritmul înalt al acumulării din economia românească în ultimii 10-12 ani, alocarea a circa o treime din venitul național pentru dezvoltare este baza progresului economic rapid înregistrat. Menținerea unei asemenea rate a acumulării în anii următori, în cincinalul 1981-1985, va permite României să depășească stadiul de țară în curs de dezvoltare și să intre în rîndul țărilor cu dezvoltare medie. Totodată, tripla calitate a oamenilor muncii de producători, proprietari, și beneficiari a devenit fundamentul democratismului socialist în general și a celui economic în special. Recentele măsuri adoptate de plenara Comitetului Central al partidului, din primăvara acestui an, referitoare la perfecționarea autoconducerei, a autogestunii economico-financiare, oferă

un cadru deosebit de favorabil pentru afirmarea mai puternică, pe o treaptă calitativ superioară, a democratismului socialist. Referindu-se la natura democratismului nostru, secretarul general al partidului îl lega strîns de existența proprietății socialiste, subliniind că astfel se „asigură oamenilor muncii posibilitatea de manifestare deplină în calitate de stăpîni ai bogățiilor naționale, de făuritori conștienți ai propriei lor istorii, ai propriului lor viitor fericit... în condițiile împletirii armonioase a intereselor personale cu interesele întregii colectivități, întregii națiuni, ale progresului neîntrerupt al patriei noastre socialiste“¹⁰⁾.

Naționalizarea a contribuit la consolidarea independenței și prin faptul că a permis concentrarea în mâinile statului a pîrgiilor de conducere, făcînd posibilă dezvoltarea economico-socială pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială, unirea și utilizarea conștientă a resurselor materiale și umane ale țării în conformitate cu necesitățile majore ale societății. În acest fel ea a permis înlăturarea unei strategii științifice de promovare a progresului economic rapid, nu numai prin creșterea accelerată a tuturor ramurilor, ci și prin modernizarea structurii de ramură a economiei naționale, în primul rînd a industriei. Concluzent este faptul că nivelul producției industriale era, în 1977, de 38 de ori mai mare față de 1938, crescînd cu prioritate producția grupei „A“ față de cea a grupei „B“. În ramurile de bază ale industriei creșterile sînt de ordinul sutelor: chimie 295 ori, construcții de mașini și prelucrarea metalelor 156 ori, energie electrică și termică 113 ori. Industria a devenit ramura conducătoare a economiei, contribuind cu peste 65% la crearea produsului social și cu peste 60% la venitul național.

Pe baza asigurării independenței economice, a dezvoltării în ritmuri rapide a economiei sale naționale, România și-a dobîndit — așa cum remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu — „pentru prima dată cu adevărat plener, independența și suveranitatea națională“ deoarece „factorul hotărîtor al consolidării independenței naționale este dezvoltarea unei puternice economii naționale proprii“¹¹⁾, fapt demonstrat de întreaga experiență istorică, inclusiv a poporului nostru. Faptul că astăzi realizăm Programul elaborat de Congresul al XI-lea și de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977, că spre sfârșitul cincinalului viitor vom intra în rîndul țărilor cu dezvoltare medie, că ne bucurăm de un binemeritat prestigiu pe plan internațional — și ținînd seama că toate acestea își au originea, într-un fel sau altul, în proprietatea socialistă al cărei fundament a fost așezat prin naționalizarea de acum trei decenii — ne dau temei să afirmăm, fără drept de tăgadă, că timpul a validat pe deplin justetea istoricului act revoluționar de la 11 iunie 1948.

¹⁰⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 14. Ed. Politică, București 1977, p. 343.

¹¹⁾ Ibidem, pag. 338 și 340.

PROPRIETATEA SOCIALISTĂ — BAZA TRĂINICĂ A DEMOCRAȚIEI, A DREPTURILOR ȘI LIBERTĂȚILOR TUTUROR OAMENILOR MUNCII

INSTAURAREA proprietății socialiste în economia românească, prin actul revoluționar al naționalizării principalelor mijloace de producție, înfăptuit de clasa muncitoare sub conducerea partidului comunist, cu sprijinul maselor largi, a avut un rol decisiv și o semnificație deosebită pentru desfășurarea cu succes a operei de edificare a noii orânduri sociale în țara noastră. Ea a deschis calea trecerii la conducerea planificată a economiei naționale, la folosirea conștientă a legităților economice în interesul sporirii avuției naționale, al dezvoltării armonioase a forțelor de producție — a industriei și agriculturii — pe baza aplicării politicii de industrializare a țării. Dezvoltată și consolidată continuu în procesul creșterii rapide a forțelor de producție, al făuririi și dezvoltării bazei tehnice-materiale a economiei naționale, proprietatea socialistă a devenit fundamentul de granit al puterii clasei muncitoare, a întregului popor, al democrației reale, temelia înfloririi multilaterale a națiunii noastre, a asigurării egalității depline în drepturi a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate.

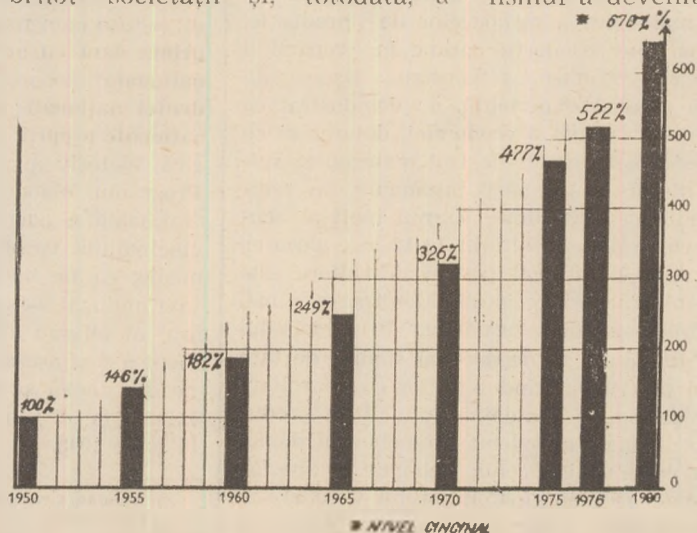
„Condiția indispensabilă a democrației reale — relevă Programul P.C.R., adoptat de Congresul al XI-lea — este lichidarea inegalităților economice și sociale de clasă, înlăturarea exploataților, cucerirea puterii de către cei ce muncesc, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și realizarea repartiției după principiul socialist. Numai pe această cale se creează condiții pentru ca oamenii muncii să poată beneficia cu adevărat de roadele muncii lor, de cuceririle progresului și civilizației și, totodată, să se poată manifesta liber în sfera vieții sociale, să-și valorifice energia și forța creatoare în interesul lor și al societății, să se bucure de libertăți și drepturi

garantate material“¹⁾. Desigur, democrația socialistă — care în concepția și practica partidului nostru îmbrățișează toate laturile vieții social-politice, juridice, economice, culturale, științifice și obștești —, sistemul său de principii, instituții și metode nu reprezintă o consecință automată a instaurării proprietății socialiste. Aceasta este însă o premisă obligatorie pentru înfăptuirea democrației socialiste.

Datorită proprietății socialiste, care asigură, obiectiv, tuturor membrilor societății o poziție egală față de mijloacele de producție și, implicit, dreptul egal de a participa la viața economică, politică și socială, între clasele sociale și între membrii societății se statornicește relații de egalitate, de colaborare și ajutor reciproc. Prin însuși caracterul său, proprietatea socialistă determină repartizarea tuturor bunurilor create de societate în beneficiul celor ce muncesc, trăsătură ce stă la baza criteriului egal, pentru toți oamenii muncii, al repartiției după cantitatea și calitatea muncii depuse. În același context se impune a fi menționat faptul că instaurarea proprietății socialiste determină apariția unei comunități a intereselor fundamentale ale membrilor societății și, totodată, a

unor aspirații comune. Pe această bază, a egalității tuturor oamenilor muncii față de mijloacele de producție, a dreptului egal de participare la viața economică și socială, a repartiției pe criteriile principiilor eticii și echității socialiste, a calității lor de proprietari socialiști uniți prin interese fundamentale comune, proprietatea socialistă reprezintă elementul hotărîtor, care generează condițiile obiective necesare instaurării democrației reale. Transformarea lor în fapt este un proces complex, de durată, care ține atît de organizarea și perfecționarea formelor de conducere, de gradul de antrenare a maselor la conducerea vieții economico-sociale cît și de nivelul competenței acestora, de dezvoltarea conștiinței lor socialiste, factori indispensabili ai participării la decizii. În societatea noastră, conducerea politică a întregii activități de către Partidul Comunist Român este garanția lărgirii și adîncirii continue a democrației socialiste, proces aflat într-o strînsă intercondiționare cu întărirea continuă a proprietății socialiste.

Într-o unitate de năzuințe economice, politice și sociale, concretizate în munca și lupta pentru făurirea noii orînduri, socialismul a devenit idealul de viață al întregului popor român. Îndeplinindu-și cu cinste misiunea sa istorică, clasa muncitoare, stăpînă, împreună cu toți oamenii muncii, pe mijloacele de producție și pe roadele muncii sale, a avut rolul hotărîtor în edificarea noii societăți. În acest proces ea a cunoscut

Dinamica veniturilor totale ale populației

schimbări cantitative și calitative, dovedind capacitatea de a conduce economia națională pe calea progresului multilateral, de a construi o industrie puternică în pas cu datele tehnicii moderne. Clasa muncitoare și-a mărit rîndurile de 4,3 ori, în perioada 1950—1977, și-a ridicat nivelul competenței profesionale și culturale, și-a consolidat rolul de forță socială conducătoare a întregii societăți. În procesul edificării societății socialiste s-au petrecut mari schimbări și în situația celorlalte clase și categorii sociale: tărănimea, intelectualitatea etc. Caracteristic tuturor claselor și categoriilor sociale ale societății noastre este faptul că acestea își întemeiază existența pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție, pe principiile socialismului. Procesul dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului a accentuat tendințele lichidării deosebirilor fundamentale dintre munca fizică și cea intelectuală, dintre sat și oraș, acționînd în sensul apropierii nivelului de viață al satelor de cel al orașelor, concomitent cu ridicarea treptată a acestui nivel pe ansamblul societății.

Unitatea moral-politică a întregului popor — determinată de făurirea economiei socialiste unitare, bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție — cunoaște o continuă întărire în procesul dezvoltării democrației socialiste. În această direcție, în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului, perioada cea mai fertilă în realizări, a fost instituționalizat, la toate nivelurile, din inițiativa Partidului Comunist Român, principiul conducerii colective, care permite participarea efectivă a oamenilor muncii la adoptarea deciziilor în politica internă și externă.

O preocupare permanentă a partidului în acest domeniu o constituie dezvoltarea democrației muncitorești, respectiv participarea directă, nemijlocită a muncitorilor la conducerea vieții economice, social-politice și culturale. La baza democrației economice stă tripla calitate a oamenilor muncii, de proprietari, producători și beneficiari, dobîndită în

virtutea existenței proprietății socialiste. În scopul lărgirii democrației economice a fost creat un larg și original sistem de organisme democratice, ca forme ale autoconducerii muncitorești, ale manifestării răspunderii colectivelor de muncă pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ce le sînt încredințate din avuția națională.

De o deosebită semnificație pentru adîncirea democrației economice sînt hotărîrile adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978 privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare și participarea la beneficii a oamenilor muncii, cu scopul de a pune în concordanță cadrul organizatoric democratic creat cu mecanismul economico-financiar, astfel încît metodele de planificare și conducere să deschidă cîmp de manifestare neîngrădită tuturor organelor colective create, inițiativei maselor de oameni ai muncii.

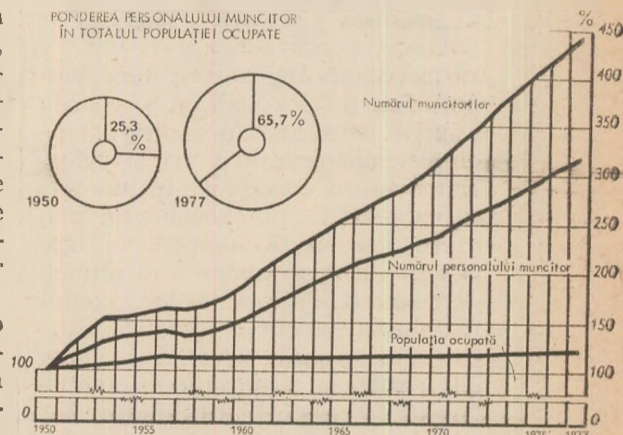
Așadar, etapa actuală pe care o parcurge țara noastră se caracterizează prin atragerea largă, în forme diverse, a maselor la conducerea treburilor statului și societății. „Crearea tuturor condițiilor ca oamenii muncii, masele populare să ia parte activă la conducerea treburilor obștești, să-și poată spune cuvîntul asupra tuturor problemelor dezvoltării societății este o lege obiectivă a progresului nostru, un postulat de prim ordin al construcției socialiste și comuniste⁽²⁾”, sublinia în acest sens secretarul general al Partidului Comunist Român.

Întemeiată pe proprietatea socialistă, organizarea politico-socială a societății noastre socialiste asigură, deci, condițiile participării efective și eficiente a maselor de oameni ai muncii la opera de conducere a societății. Această participare nu reprezintă, evident, un scop în sine; ea decurge din însăși natura noii orînduirii, al cărei țel suprem este omul, dezvoltarea sa multilaterală. „Fiind eliberat de exploatare — se arată în Programul P.C.R. —, muncind pentru sine și pentru societate, avînd asigurate toate condițiile de manifestare, în mod egal, în orice domeniu, omul va deveni cu adevărat liber și stăpîn pe destinul său⁽³⁾”.

Între aceste condiții de manifestare, care definesc democrația

socialistă, se numără și drepturile și libertățile cetățenești. Caracteristic societății noastre este atît recunoașterea unor drepturi din ce în ce mai largi cetățenilor — pe măsura înaintării în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate —, cît și existența unor garanții materiale pentru exercitarea acestor drepturi. Este vorba, aici, de dreptul la muncă și la retribuție potrivit cantității și calității muncii prestate, dreptul la odihnă și la asigurarea ma-

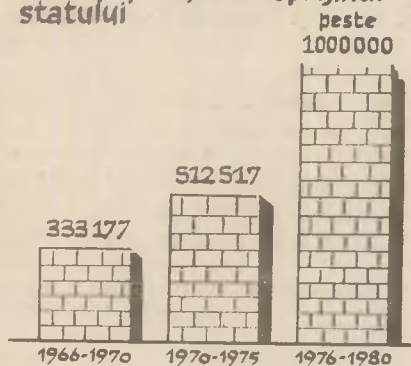
POPULAȚIA OCUPATĂ ȘI NUMĂRUL PERSONALULUI MUNCITOR

terială la bătrînețe sau boală, dreptul la învățătură în limba maternă, de a o folosi în raporturile cu organele de stat și instituțiile în unitățile administrativ-teritoriale locuite și de populație de altă naționalitate decît cea românească, dreptul de a participa la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii țări, de a se asocia în organizații sindicale, de tineret, cooperatiste, social-culturale, de a alege și a fi ales în organele și organismele politice, sociale ș.a.

Deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor țării, fără deosebire de naționalitate, se afirmă atît pe plan economic cît și pe plan politic. Partidul nostru abordează problema națională, a asigurării deplinei egalități în drepturi pentru oamenii muncii de alte naționalități, în cadrul dezvoltării generale a patriei, al ridicării gradului de civilizație a întregii țări, ceea ce creează condiții superioare de manifestare și naționalităților conlocuitoare. În acest sens, partidul nostru pleacă de la ideea asigurării tuturor condițiilor materiale necesare pentru înfăptuirea acestei egalități, pentru transpunerea ei în viață. De aceea, în cadrul politicii generale de repartizare rațională a forțelor

Număr de apartamente construite din Fondurile statului, ale unităților și organizațiilor cooperatiste precum și din fondurile populației cu sprijinul statului

de producție pe întreg teritoriul țării, partidul a acordat și acordă o grijă deosebită dezvoltării industriei, agriculturii, cât și celorlalte ramuri economice în județele și localitățile cu o economie mai puțin dezvoltată, inclusiv în cele unde locuiesc oameni ai muncii din rîndul naționalităților conlocuitoare, obiectivul imediat fiind ca pînă în anul 1980 fiecare județ să realizeze o producție industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Prin această politică nouă, echitabilă, partidul nostru asigură crearea, în opera de edificare a socialismului, a unor condiții materiale egale pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, oriunde ar locui, deschizînd, totodată, posibilitatea dezvoltării învățămîntului, științei, culturii în toate zonele țării. Așa cum subliniază în acest sens secretarul general al partidului nostru, „fără o bază materială solidă, fără o industrie și o agricultură puternice, nici progresul învățămîntului și științei, al activității culturale, al vieții spirituale în general nu se poate realiza. Numai crearea unei puternice baze materiale deschide calea progresului general al societății — și acest lucru este confirmat de întreaga dezvoltare a omenirii, de la comuna primitivă pînă la societatea capitalistă avansată, pînă la societatea socialistă¹⁾” În ceea ce privește asigurarea egalității în drepturi, este semnificativă și reprezentarea oamenilor muncii

de alte naționalități în toate sferile de decizie și conducere a societății, în toate organele, pe întreaga scară ierarhică. De aceleași drepturi se bucură naționalitățile conlocuitoare de planul vieții cultural-artistic. Astfel, din totalul de 17 844 unități școlare din învățămîntul primar, gimnazial și liceal peste 1 550 sînt școli și secții cu limba de predare maghiară, 372 — cu limba de predare germană, iar 106 — cu limbile de predare ale altor naționalități. Funcționează, de asemenea, zece teatre în limba maghiară, trei — în limba germană, unul — în idiş. La acestea se adaugă numeroase titluri de cărți, 52 de publicații, sute de cluburi, cămine culturale, biblioteci, formații artistice ce-și desfășoară activitatea și în limbile naționalităților conlocuitoare.

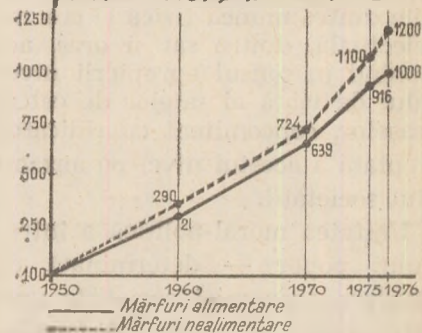
Vorbînd despre drepturile și libertățile oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, se impune a fi subliniat faptul că principiul ce coordonează întreaga activitate a Partidului Comunist Român — potrivit căruia creșterea economică este subordonată satisfacerii nevoilor materiale și spirituale ale poporului, obiectiv spre care converge întreaga sa politică socială — reprezintă o cheazășie și o concretizare pleneră a acestora.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție constituie temelia sigură a ridicării continue a bunăstării materiale și spirituale a poporului. Creșterea venitului național — în perioada 1951—1976 de 11 ori — a creat posibilitatea sporirii veniturilor tuturor oamenilor muncii. Astfel, veniturile reale totale ale populației au sporit în acești ani de 5,2 ori, iar cheltuielile pentru acțiuni social-culturale de 16 ori. Politica de repartizare judicioasă a venitului național pentru fondul de dezvoltare și fondul de consum a asigurat crearea unui număr însemnat de locuri de muncă în economie, a determinat și determină mutații profunde atît în structura populației ocupate, cît și în structura socio-profesională a forței de muncă, contribuind la sporirea și, totodată, apropierea treptată a veniturilor diferitelor categorii ale populației, potrivit principiilor eticii și echității socialiste.

Preocupîndu-se de aplicarea consecventă a principiului repar-

titiei după cantitatea și calitatea muncii, partidul și statul nostru au avut permanent în vedere și sporirea fondurilor sociale de consum, menite să asigure dezvoltarea multilaterală a tuturor membrilor societății. Astfel, cheltuielile social-culturale pentru învățămînt au crescut în această perioadă de peste 10 ori (în anul școlar 1976—1977 în totalul populației țării ponderea populației școlare era de 24,6%), pentru cultură și artă de aproape 5 ori, ocrotirea sănătății de peste 17 ori, asistență socială și pensii de 4,5 ori, asigurări sociale de stat de peste 23 ori, ajutorul de stat pentru copii de 132 ori etc. De asemenea, o atenție mereu sporită a fost acordată îmbunătățirii condițiilor de muncă și condițiilor de locuit ale oamenilor muncii.

Dinamica vânzărilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist

Retrospectiva deceniilor de construcție socialistă în patria noastră pune pregnant în lumină consecvența cu care partidul și statul nostru au urmărit — prin întreaga și vasta operă de edificare a noii orînduirii — ridicarea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii, recunoașterea și asigurarea unor drepturi din ce în ce mai largi tuturor membrilor societății. Garanția materială a acestei politici, a exercitării drepturilor și libertăților cetățenești rezidă în întărirea proprietății socialiste, a sistemului economic socialist, care crează posibilitatea dezvoltării planificate a economiei naționale, a utilizării raționale a tuturor resurselor de care dispune societatea în scopul progresului ei continuu, al dezvoltării multilaterale a personalității umane.

Elena MUREȘAN

¹⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, p. 131.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, România pe drumul desăvîririi construcției socialiste, vol. 3, Ed. politică, București, 1939, p. 873.

³⁾ Programul P.C.R., p. 169.

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la plenara comună a consiliilor oamenilor muncii de naționalitate maghiară și germană, 14 martie 1978. Ed. politică, București, 1978, p. 13.

MAJORAREA SUBSTANȚIALĂ A VENITURILOR, EXPRESIE A CORELAȚIEI DEZVOLTARE — BUNĂSTARE

ÎN AJUNUL celei de-a 30-a aniversări a naționalizării principalelor mijloace de producție de la 11 iunie 1948 — moment istoric memorabil, deschizător al construcției socialiste și comuniste în România, al unei vieți noi, fără exploatare și asuprire, tot mai îmbelșugată și fericită — oamenii muncii din patria noastră, practic întregul popor beneficiază de încheierea, înainte de termenul prevăzut, a primei etape a majorării generale a veniturilor pentru actualul cincinal, cea mai amplă și de proporții majorare de venituri din toată istoria construcției socialiste românești. O asemenea majorare a veniturilor — treaptă nouă, superioară a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor — este rezultatul firesc al conducerii întregului proces de construcție socialistă de către Partidul Comunist Român, al clarviziunii și profunzimii cu care partidul nostru, secretarul său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, au clarificat și soluționat în practică complexele probleme ale interdependenței dintre producție și consum, dintre dezvoltarea economico-socială și ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, al realismului și justetei opțiunii către o rată înaltă, optimă a fondului de dezvoltare, a capacității partidului nostru de a antrena masele de oameni ai muncii la elaborarea și realizarea politicii sale interne și externe, al încrederii și hotărârii cu care harnicul și talentatul popor român participă la înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Rezultatele acestei politici a partidului nostru se văd astăzi pretutindeni în țară, atât în nivelul dezvoltării forțelor de producție cât și, în corelație strinsă cu aceasta, în ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii, a întregului popor. Realizările cu adevărat spectaculoase, obținute în dezvoltarea României, cunoscute și admirate astăzi pe toate meridianele globului, sînt pe de-a-ntregul puse în slujba poporului, a vieții materiale și spirituale a fiecărei cetățean al patriei. Secretarul general al partidului arată că „**Tot ceea ce înfăptuim în patria noastră prin eforturile unite ale milioanele de constructori ai socialismului — bărbați și femei, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și vîrstnici — este destinat ridicării bunăstării materiale și spirituale a poporului, țelul și rațiunea supremă a politicii partidului nostru, esența întregii opere de edificare a societății socialiste și comuniste în România**”. Acestui țel fundamental, ridicării continue și rapide a României pe culmi și mai înalte de bunăstare, de dezvoltare și civilizație îi sînt subordonate importantele sporuri de venituri ale populației în cadrul primei etape de creștere a acestora în actualul cincinal.

Dimensiuni fără precedent ale majorării

UNUL DIN REZULTATELE PRINCIPALE ale înfăptuirii primei etape a majorării veniturilor din actualul cincinal îl reprezintă **creșterea rapidă, substanțială a retribuițiilor personalului**. În actualul cincinal retribuițiile personalului în prima etapă au fost sporite cu 15,9—19,2 la sută adică în proporție de 49,2—59,4 la sută din majorarea totală a retribuiției reale prevăzută pe întregul cincinal 1976—1980. Majorarea în cincinalul 1976—1980 a retribuiției medii reale cu 32,3 la sută se bazează pe creșterea retribuiției nominale nete cu 40,3 la sută, cifră în care nu este cuprins impozitul plătit de unitățile economice. În aceste

Tabelul nr. 1

Evoluția retribuiției medii nete

1975	1977	1978	1980
	(inclusiv majorarea în eşalonarea din graficul aprobat)	la încheierea etapei I de majorare	(prevederi la încheierea etapei a II-a de majorare)
Retribuția medie netă 1710 (în lei)	1 818	2 060	2 238

condiții, retribuiția medie netă înregistrează o dinamică deosebit de rapidă și în consecință prezintă un nivel înalt în 1978 și în 1980 față de anul 1975 (vezi tabelul nr. 1).

După cum se vede, dacă în 1975 retribuiția medie netă era de 1 710 lei, în 1977 ea s-a ridicat la 1 818 lei; în 1978, prin încheierea primei etape de majorare, retribuiția medie s-a ridicat la 2 060 lei, cu 350 lei mai mult decît în 1975, urmînd să atingă nivelul de 2 238 lei în 1980, cînd se va încheia și etapa a doua a majorării generale, adică cu 528 lei mai mult în 1980 decît în 1975.

Creșterile retribuiției nete în cincinalul actual sînt mult mai substanțiale decît cele realizate în perioadele anterioare. În acest sens importanța majorărilor prevăzute pentru perioada 1976—1980 apare cu toată elocvența dacă calculăm sporurile retribuiției pe cincinale (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Sporul retribuiției tarifare medii nete pe economie

	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1976—1980
Sporul retribuiției tarifare medii nete (în lei)	+ 226	+ 261	+ 306	+ 643

Astfel, în anii 1976—1980 sporul de retribuiție tarifară medie netă este de 643 lei, adică de peste 2 ori mai mare ca cel realizat în 1971—1975, de 2,5 ori mai mare decît în 1966—1970 și, în fine, de 2,8 ori mai mare decît sporul de retribuiție realizat între 1961—1965. Dacă acestor sporuri medii nete tarifare le-am adăuga și sporul de vechime, sporurile de acord, alte sporuri prevăzute de legea retribuiției, inclusiv majorarea în trepte și gradații, care s-au plătit în această primă etapă, atunci diferențele evidențiate ar fi și mai mari.

Cu toate că sporurile ce se realizează prin majorarea retribuiției în perioada 1976—1980 sînt mari și expresive ele nu ne dezbăluie decît parțial amploarea majorării și efortul deosebit pe care îl face economia națională în acest sens. Toate acestea, capacitatea, considerabil sporită, a economiei noastre de a asigura creșteri ale retribuiției atât de mari ies în evidență cu claritate numai dacă vom ține seama că sporurile s-au aplicat și se vor aplica și în etapa a doua **întregului efectiv al personalului**, care în prezent reprezintă circa 7 milioane persoane, adică aproximativ 68 la sută din întregul efectiv actual al populației ocupate.

În fine, pentru a releva cu adevărat efortul și capacitatea economiei noastre de a asigura retribuiții ridicate este necesar să luăm în seamă nu numai sporul, ci și nivelul retribuiției împreună cu sporul personalului, destul de însemnat în acești doi ani ai cincinalului actual (440 mii noi locuri de muncă).

La creșterea veniturilor directe, din muncă ale personalului trebuie adăugate creșterile, în cincinal, de venituri din muncă ale restului populației ocupate (32 la sută) și în primul rînd a veniturilor **țărănimii cooperatiste**. În 1977 veniturile bănești ale țărănimii provenite din retribuirea muncii în cooperativele agricole și din vînzarea produselor către unitățile socialiste au fost cu 6,9 la sută mai mari ca în 1976. De la 1 februarie 1978 s-a încheiat aplicarea primei etape de creștere a retribuițiilor țărănimii cooperatiste. În consecință, din creșterea veniturilor țărănimii prevăzută în Programul suplimentar, retribuiția netă a **țărănimii cooperatiste care lucrează direct în producție** s-a majorat cu 12,7—14,8 la sută iar a **cooperatorilor calificați în unele meserii** cu 13,1—16,3 la sută.

Pe lângă retribuiția directă, din muncă, creșterea veniturilor oamenilor muncii, ale întregului popor s-a realizat și prin alocarea în cursul actualului cincinal a unor însemnate fonduri sociale de consum. Numai în anul 1977 aceste fonduri s-au ridicat la 58,5 miliarde lei, adică, cu 5,9 la sută mai mult decît în 1976. Prin această sporire a volumului fondurilor sociale de consum, în 1977 revin pe un locuitor 2 702 lei față de 2 576 lei în 1976. La creșterea apreciabilă a fondurilor sociale de consum au contribuit creșterea tuturor categoriilor de pensii ca și a a numărului pensionarilor. Dacă pensiile de asigurări sociale de stat au crescut în medie cu 11,4 la sută, pensiile lunare ale țărănimii cooperatiste pentru limită de vîrstă, cele pentru invaliditate și cele pentru copii orfani **s-au majorat cu 20 la sută**. Conform noii legi a pensiilor țărănimii cooperatiste, **pensia lu-**

nară integrală pentru limită de vîrstă a crescut diferențiat pe sectoare de activitate și în raport cu meseria sau funcția îndeplinită și cu vechimea în muncă în cooperativă. În fine, mai dorim să menționăm că pentru prima dată în istoria țării, de la 1 iulie 1977 s-a instituit un sistem de pensionare și pentru tînării din zonele necooperativizate.

În Programul de ridicare a nivelului de trai al populației în actualul cincinal o atenție deosebită s-a acordat creării unor condiții tot mai bune pentru creșterea și educarea copiilor, pentru formarea și pregătirea tinerei generații și în special în ce privește creșterea alocațiilor de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mamele cu mulți copii. Majorarea medie a alocației de stat pentru copii de 15 la sută în 1980 față de 1975 a și fost deja atribuită. Ea este deosebit de însemnată dacă ținem seama că în 1978, peste 4,5 milioane copii primesc alocație. Pentru înfăptuirea măsurilor privind majorarea alocațiilor de stat pentru copii și a ajutoarelor pentru mame cu mulți copii în 1977 s-au alocat în mod suplimentar circa 3 miliarde lei: aceste măsuri, alături de alte surse cum sînt bursele etc., au contribuit la sporirea veniturilor populației, a capacităților lor generale de plată, de cumpărare de bunuri și de servicii.

Trecerea în revistă a principalelor surse de creștere a veniturilor directe, din muncă și din fondurile sociale de consum arată amploarea măsurilor de creștere a veniturilor înscrise în prima etapă de majorare pentru întregul cincinal. Prin prisma acelorasi prevederi putem să subliniem și sfera largă a acestor măsuri, caracterul lor atotcuprinzător, respectiv faptul că într-un fel sau altul, în sfera creșterii însemnate și rapide a veniturilor sînt cuprinse toate categoriile de populație, întregul nostru popor, fiecare cetățean al țării.

Întărirea gradului de cointeresare

MAJORAREA veniturilor populației poartă o puternică amprentă a întăririi gradului de cointeresare materială a oamenilor muncii, a tuturor membrilor societății. În toate aceste direcții un rol deosebit de important în sporirea cointeresării materiale, în întărirea aplicării principiilor eticii și echității socialiste îl are în primul rînd creșterea mai rapidă a veniturilor din muncă în raport cu veniturile din fondurile sociale de consum. Fără a neglija pe acestea din urmă, care și ele concură la înfăptuirea cointeresării materiale, ale unor cerințe sociale, ale eticii și echității socialiste, inclusiv ale creșterii economice, în cadrul măsurilor de majorare s-a pus un accent mai mare pe creșterea veniturilor din muncă. Această tendință se justifică pe deplin dacă ținem seama că fiecare om al muncii trebuie să participe mai activ, pe măsura potențelor lui din ce în ce mai mari, la dezvoltarea forțelor de producție ale țării — domeniu decisiv de care depinde făurirea societății socialiste multilaterale dezvoltate și trecerea treptată la comunism.

În al doilea rînd, creșterea gradului de cointeresare al oamenilor muncii este generată de faptul că partea covârșitoare a veniturilor nete are, așa cum s-a văzut, un caracter real. Acest fapt este explicabil dacă ținem seama că indicele prețurilor și tarifelor reflectă o mare stabilitate a acestora, evoluează controlat, în strînsă concordanță cu prevederile planului sau chiar la un nivel inferior acestor prevederi. Așa, de pildă, în anii 1976 și 1977 indicele prețurilor și tarifelor a crescut cu numai 1,7 la sută (101,7 la sută). Tot astfel, recente majorări ale unor tarife și prețuri, la produse care nu fac parte din consumul de bază (cafea etc.) nu ridică indicele prețurilor și tarifelor decît la 2,8 la sută. Este evidentă aici o mare deosebire față de evoluția galopantă a prețurilor în țările capitaliste dezvoltate, unde creșteri de prețuri de 10—15 la sută pe an au devenit o regulă permanentă, frînind creșterea nivelului de trai al maselor.

În sprijinul celor arătate mai sus privind stabilitatea prețurilor în actualul plan cincinal pledează și creșterea însemnată a desfacerilor de mărfuri prevăzută pentru perioada 1976—1980 de 47,5 la sută (creștere din planul cincinal) și 52,1 la sută (creștere din Programul suplimentar aprobat de Conferința Națională). În același sens se explică și creșterea sensibilă în actualul cincinal a serviciilor către populație (68,6 și respectiv 75,3 la sută). Pe scurt, toate acestea semnifică că în actualul plan cincinal, în condițiile indicelui de prețuri planificat de 105—106 la sută asistăm la o creștere puternică a puterii de cumpărare, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor.

Așa cum arătam sporirea gradului de cointeresare în majorarea de retribuții (realizate în prima etapă sau prevăzute a se înfăptui în cursul etapei a doua, care începe din anul 1979 și se

termină în 1980) este determinată în mod hotărîtor de asigurarea unei mai bune legături între munca depusă, rezultatele obținute și mărimea retribuției. Menționăm că acest principiu s-a aplicat cu consecvență la toate nivelele de la individ și întreprindere pînă la nivelul ramurilor și al întregii societăți (tabelul 3)

Tabelul nr. 1
Principalii indicatori ai dezvoltării economice în cincinalul 1976—1980.

	1980/1975		1976—1980	
	Dinamică		Ritm. mediu anual	
	Cincinal	Program suplimentar	Cincinal	Program suplimentar
Produs social	154,0	158,0	9,0	9,5
Venit național	163,0	169,0	10,3	11,0
Producția globală industrială	166,2	172,3	10,7	11,5
Producția globală agricolă	136,8—	139,6—	6,5—	6,9—
Desfaceri de mărfuri prin comerțul socialist	150,9	154,2	8,6	9,0
Prestări de servicii către populație	147,5	152,1	8,1	8,7
Productivitatea muncii în industrie	168,6	175,3	11,0	11,9
Retribuția reală	150,1	155,1	8,5	9,2
Indicele prețurilor mărfurilor cu amănuntul și al tarifelor pentru servicii (1975=100)	118—122	132,3	4,1	5,8
Veniturile reale ale țărănimii, provenite din munca în C.A.P. și gospodării personale pe o persoană activă	105—106	105—106	1,0—1,2	1,0—1,2
	129	130	5,2	5,4

Datele sînt cit se poate de concludente pentru a sublinia perseverența cu care partidul nostru realizează legătura dintre dezvoltarea economică și creșterea retribuției oamenilor muncii ridicarea gradului lor de cointeresare materială. Astfel, dacă inițial în planul cincinal se prevăzuse o creștere a retribuției reale de 18—22 la sută pentru personalul muncitor și de 29 la sută pentru țărănimia cooperatistă, în condițiile sporirii sarcinilor de plan la toți indicatorii producției și ai eficienței s-a prevăzut și o creștere corespunzătoare a retribuțiilor, a veniturilor lor. Conform programului adoptat de Conferința Națională pentru sporirea retribuției medii reale cu 32,3 la sută s-a alocat un fond suplimentar de 40 miliarde lei.

Prin urmare, creșterea retribuției reale în corelație cu dezvoltarea economică, cu efortul și rezultatele obținute ne arată că bunăstarea materială și spirituală nu este un dar al cuiuiva, venit de undeva din afară, ci poate fi numai și numai rezultatul efortului nostru, al poporului, al fiecărui cetățean al țării. Dacă aceste rezultate sînt mai mari și mai bune, atunci în mod firesc în societatea producătorilor și proprietarilor creșterea retribuției reale, a nivelului de trai este mai mare, mai rapidă.

Creșterea veniturilor reflectată în sporirea puterii de cumpărare

MAJORAREA VENITURILOR nete și reale ale personalului și țărănimii, ale tuturor categoriilor de populație generează o creștere substanțială a puterii de cumpărare a maselor de oameni ai muncii. Înainte de a examina o serie de exemple concrete de creștere a puterii de cumpărare determinată de majorare pentru diferite categorii de personal, dorim să oferim o imagine de sinteză a creșterii însemnate a veniturilor reale. Această încercare capătă semnificații profunde dacă le examinăm în corelație cu evoluția părții din venitul național alocată fondului de dezvoltare. Interesul pentru o astfel de examinare comparativă a veniturilor reale este cu atât mai mare cu cît astăzi în occident încă mai are răspîndire teza că — în condițiile destinării unei părți ridicate din venitul național pentru dezvoltare — creșterea consumului este mică, sau chiar

ECONOMIE NAȚIONALĂ

tagnează, ceea ce ar genera o politică austeră, restricții în consumul maselor largi populare. Experiența de construcție socialistă din România socialistă nu confirmă cituși de puțin această eză (tabelul nr. 4).

Tabelul nr. 4

Corelația dintre evoluția mărimii fondului de dezvoltare, creșterea fondului de consum și creșterea veniturilor totale, reale ale populației

	Partea din venitul național utilizat alocat de fondul de dezvoltare	Ritm. mediu anual de creștere		Dinamica veniturilor totale reale ale populației*).
		venitului național	Fond de consum	
1956—1960	16,0	6,9	4,5	182
1961—1965	24,3	9,0	5,3	249
1966—1970	28,8	7,7	7,0	326
1971—1975	34,1	11,3	7,5	477
1976—1980	33—34	11	8	cca. 670 **)

*) anul ultim al cincinalului

**) nivel cincinal

Într-adevăr, în perioada 1956—1980, în condițiile creșterii ratei fondului de dezvoltare, datorită folosirii judicioase, ritmul

le creșterii a venitului național a crescut considerabil și odată cu aceasta fondul de consum și veniturile reale ale populației. Cu toate că în 1971—1975 rata fondului de dezvoltare este de 2 ori mai mare ca cea din 1956—1960, aceasta nu numai că nu a atras după sine scăderea, ci a constituit chiar premisa creșterii vertiginose a consumului, a veniturilor reale ale oamenilor muncii. De remarcat că intensificarea creșterii veniturilor a fost mai mare tocmai în perioada de după 1965 fiind rata fondului de dezvoltare a fost mai mare.

Dar să examinăm acum corelația dintre creșterea veniturilor și a puterii de cumpărare nu numai prin prisma unor indicatori atât de sintetici, ci, nemijlocit, concret, pe baza majorărilor lunare și anuale pe care le realizează oamenii muncii din țara noastră în urma primei etape a majorărilor din actualul plan cincinal. În tabelul nr. 5 întocmit în acest sens, pe lângă sporul lunar și anual al câștigului realizat prin majorare de diferite categorii de personal din mai multe ramuri ale economiei naționale am indicat și puterea de cumpărare a acestor sporuri bănești, cu ajutorul unor produse de uz îndelungat cum sunt: televizoare, mașini de spălat rufe, aspiratoare, frigider etc. toate existente pe piață din producția noastră internă.

Datele tabelului nr. 5 sînt cit se poate de expresive asupra creșterii puterii de cumpărare a populației; nu vom face comentarii ample cu cît însuși cititorul, pe baza sporurilor rezultate din majorare redată în tabel, poate să înlocuiască produsele indicate de noi cu oricare alt produs, de uz îndelungat, industrial pentru care este interesat să facă calculul propriei sale puteri de cumpărare. Calcule similare se

pot face nu numai pentru personalul muncitor, ci și pentru țărani cooperatori, pentru pensionari etc. Cît privește țărani cooperatori, nu putem însă omite faptul că puterea lor de cumpărare este determinată nu numai de creșterea veniturilor lor reale provenind din munca în agricultură, ci și de aceea că o familie din 3 familii țărănești cuprinde persoane care realizează retribuții în activități neagricole. Rolul majorărilor de retribuții asupra creșterii puterii de cumpărare prezintă mult interes și pentru diferite tipuri de familii, (familii cu 1, 2, 3 și mai mulți copii), în care caz, pe lângă venitul mai mare din muncă, calculul trebuie să ia în seamă și alte majorări de care au beneficiat din fondul social de consum (burse, pensii, alocații, ajutoare etc.). În fine, pentru familiile care includ două sau mai multe persoane care lucrează, sporul lor anual se cumulează, după care se stabilește ceea ce poate să cumpere familia pe baza majorării veniturilor sale într-o lună sau un an.

Datele tabelului sînt sugestive pentru estimarea creșterii puterii de cumpărare realizată pe baza sporului de venit obținut din majorare, atestînd astfel creșterea sensibilă a nivelului de trai, corelația strînsă a sporirii acestuia cu creșterea veniturilor, cu dezvoltarea noastră economică.

ÎN PERSPECTIVA atingerii marilor obiective de creștere a nivelului de trai se cere să manifestăm un interes deosebit pentru transpunerea rapidă și eficientă în practică a măsurilor luate de Plenara din martie a.c. pe linia introducerii autogestiu-

Tabelul nr. 5

Elemente privind creșterea puterii de cumpărare a populației ca urmare a sporirii retribuției

Categor. resp. respectiv clase de retribuție	Treapta, gradul	Timpul necesar pentru cumpărarea unui produs cu sporul lunar de retribuție — în luni						
		Spor prin majorare — lei		Costum de baine (800—900 lei/buc.)	Frigider (2250 lei/buc.)	Televizor (3300 lei/buc.)	Mașini spălat rufe (2300 lei/buc.)	Aspirator (750—800 lei/buc.)
		Lunar	Anual					
Miner		750	9 000	1 —2	3	4—5	3	1 —2
Maistru (construcții de mașini)		506	6 072	2	4—5	6—7	4 —5	1,5—2
Muncitor electro-metalurgist (metalurgie neferoasă)	I bază	287	3 444	3 —4	8	12	8	2 —3
Operator chimist (ind. chimică)	6 III	382	4 584	2	6	9	6 —7	2,5
Tehnician proiectant (cercetare-proiectare inginerie tehnologică)	16 III	320	3 840	3	7	10—11	7	2,5
Maistru principal — petrol — A (ind. petrolului, gazelor etc.)	27 VI	410	4 920	2 —2,5	5—6	8	6	2 —3
Șef de secție de producție foraj sau prospecțiuni și expl. geologice (lucrări geolog. și de foraj)	34 III	568	6 816	1,6	4	5—6	4	1,5
Mecanic de locomotivă din grupa I de locom. (transporturi)	2 II	426	5 112	2 —2,5	6	8	5,5	2
Electrician exploatare centrale și stații (ind. energ. electrice)	6 III	337	4 044	3	7	10	7	2,5—3
Subinginer la exploatarea forestiere (exploatarea și prelucrarea lemnului)	— VI	461	5 532	2	5	7—8	5	2
Asistent medical principal în trei ture, pediatrie (ocrotirea sănătății și asistență socială)	21 III	309	3 708	3	7—8	10—11	7 —8	2 —3

ni și autofinanțării. Contribuția noastră a tuturor la aplicarea celui mai elaborat sistem de cointerese materială din cîte am utilizat în toți anii construcției socialiste poate să favorizeze realizarea unui înalt nivel de gestiune și de eficiență, crearea premiselor realizării de venituri suplimentare, creșterii mai rapide a bunăstării materiale individuale, colective și sociale.

dr. Gh. RĂBOACA
Institutul de Economie Socialistă

ÎNDEPLINIREA ȘI DEPĂȘIREA PLANULUI FIZIC

● Organizare superioară ● Tehnologii avansate ● Creativitate

RĂSPUNZÎND sarcinilor mobilizatoare desprinse din documentele Conferinței naționale a partidului, colectivele din unitățile subordonate Centralei mineurilor Deva și-au concentrat eforturile spre realizarea ritmică a planului fizic sortimental, reușind să îndeplinească integral prevederile pe primele patru luni ale anului (tabelul). Menționăm că nivelul programat pentru metalele din concentrate (cupru, plumb, zinc, fier, aluminiu, aur, argint) a fost realizat și depășit. De asemenea, au fost obținute peste plan cantități însemnate de produse nemetalifere: dolomită metalurgică, talc, calcar, bentonită și nisip cuarțifer. Rezultate deosebite din acest punct de vedere au fost înregistrate în perioada la care ne referim la întreprinderile miniere Bălan, Barza, Baia de Arieș, Moldova Nouă și Deva.

Pregătire și organizare temeinică a producției

CUNOAȘTEREA din timp a sarcinilor de plan a permis inițierea unor acțiuni energice de analiză, la toate unitățile, a bazei de materii prime, a capacităților de extracție și prelucrare, a potențialului uman și tehnic disponibil.

1 Cu ocazia defalcării și lansării cifrelor de plan, în fiecare unitate a fost elaborat un ansamblu de măsuri care a vizat: sporirea rezervelor de minereu, asigurarea unor indici de normalitate corespunzător, aplicarea și extinderea unor metode de exploatare care să asigure condiții mai bune de recuperare a zonelor mineralizate supuse extracției și productivității mai ridicate, îmbunătățirea condițiilor de muncă

și a tehnologiilor de lucru, extinderea mecanizării etc.

2 În unitățile cu probleme deosebite, colective de specialiști din centrală au efectuat studii, au îndrumat și coordonat întreaga acțiune de pregătire a condițiilor pentru producția anului 1978. Pentru acoperirea integrală a planului sortimental au fost atrase în circuitul economic noi perimetre de exploatare: Piriul cu Raci — Ruschița, Ohaba — Ponor — Hațeg și Valea Morii — Brad.

3 Programele de lucru lunare, aplicate în cadrul centralei începând cu 1978, constituie modelul după care se conduc unitățile sale și el are în vedere adaptarea cadrului preliminar anual la situația geo-minieră existentă și la condițiile tehnico-organizatorice nou create. La programarea producției se ține seama de dimensionarea liniei active de abataj la potențialul maxim al fronturilor de lucru, repartizarea judicioasă a forței de muncă, folosirea extensivă și intensivă a mașinilor și utilajelor din dotare. Se acordă o atenție deosebită locurilor de muncă model, create pentru a experimenta și generaliza experiența acumulată.

4 Parametrii importanți în programarea producției, cum ar fi gradul de solicitare a rezervelor, conținutul în metal al acestora, productivitățile fizice și randamentele în abataje, consumurile de materiale principale și energie, randamentele de extracție, se urmăresc evolutiv, iar atunci când tendințele depășesc li-

mitele minime acceptate se acționează energic pentru a identifica factorii negativi influenți și a-i elimina. Urmărirea realizării indicatorilor fizici — minereu extras și prelucrat, concentrate, metale — se face pe schimburi și zilnic la nivelul centralei, iar în cadrul unităților urmărirea îndeplinirii programului se face pe echipe și schimburi.

Inițiativă și creativitate

INTREPRINDERILE miniere aparținând de centrala noastră dispun de un detașament puternic de cadre — ingineri, tehnicieni, muncitori — cu înaltă calificare ce s-au afirmat prin inițiativă și creativitate în rezolvarea celor mai complexe probleme ale producției; astfel, cu contribuția specialiștilor au fost extinse metodele de lucru cu subetaje mari la Moldova Nouă, Baia de Arieș Bălan și Barza; s-a definitivat exploatarea cu camere și stilpi la Întreprinderea minieră Gherla; extracția prin metoda cu gol abandonat la Dobrești urmează să se extindă odată cu trecerea activității de la suprafață în subteran. Aceste tehnologii au permis extinderea mecanizării cu utilaje de gabarit și randamente sporite. Indicii de utilizare ai mașinilor de încărcat cu siloz au crescut de la 50 t/mașină/zi la 90 t/mașină/zi (media pe centrală) cu productivități de vîrf de peste 120—130 t/mașină/zi. S-a extins utilizarea perforatoarelor grele pentru găuri lungi și s-au omologat, în cadrul centralei, cărucioare suport. Randamentele în abataje au crescut, ajungînd la 15 t/post la exploatarea minieră Deva și 10 t/post la Gherla, iar consumurile de exploziv și lemn de mină s-au redus simțitor obținîndu-se, ca o rezultată firească, scăderea prețului de cost cu 10—25 lei/tonă de minereu extras.

dr. ing. Aurel LAPUȘCA

(Continuare în pag. 16)

Îndeplinirea planului la principalii indicatori în primele 4 luni din 1978

Indicatorul	% față de plan				
	ianuarie	februarie	martie	aprilie	cumulat pe 4 luni
Producția globală	100,83	104,03	107,71	104,42	104,28
Producția marfă	100,56	104,21	102,89	102,56	102,53
Producția netă	102,70	107,98	109,43	106,75 *)	106,00
Productivitatea valorică	100,43	102,60	105,69	103,37	103,00
Cheltuieli materiale la 1 000 lei producție	97,80	96,29	03,01	95,66 *)	95,30

*) Rezultatele preliminare la data elaborării analizei.

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

TERMENE MAI BINE CORELATE ÎN ACTIVITATEA PRECONTRACTUALĂ

POTRIVIT metodologiei anilor anteriori, activitatea precontractuală (fundamentarea necesarului, elaborarea balanțelor sintetice, corelarea acestora pe plan central, transmiterea cotelor, depunerea desfășurătoarelor cu specificații, elaborarea balanțelor analitice, inclusiv optimizarea transporturilor, emiterea repartițiilor și transmiterea comenzilor) trebuia să se desfășoare în perioada aprilie-august, după care urma încheierea contractelor în cursul lunii septembrie, evident, în anul anterior celui de plan. În realitate, la un număr apreciabil de produse, printre care unele cu importanță deosebită pentru economia națională, termenele stabilite nu erau respectate, contractele încheindu-se efectiv pînă la finele anului precedent sau chiar în cursul anului de plan.

În contextul preocupărilor pentru perfecționarea mecanismului economic, eliminarea întârzierilor în încheierea contractelor economice, trebuie să se situeze în centrul atenției specialiștilor, date fiind implicațiile favorabile directe pe care le are în întreprinderi în realizarea ritmică, integrală a producției fizice. În acest sens trebuie arătat că „Proiectul programului cu privire la desfășurarea activității de contractare pe anii 1979 și 1980”, difuzat de Ministerul Aprovizionării la data de 30 martie a.c., conține câteva prevederi care, după părerea mea, trebuie analizate mai temeinic, pentru a se evita problemele apărute în anii trecuți, care au condus la întârzieri în încheierea contractelor.

Iată câteva din prevederile programului amintit:

1 „Contractarea să aibă la bază sarcinile stabilite pentru anii 1979 și 1980 prin planul cincinal și programul suplimentar.”

LA BAZA CONTRACTELOR — NUMAI RESURSE ACTUALIZATE!

Dat fiind că față de sarcinile inițiale stabilite prin planul cincinal și chiar și față de cele din programul suplimentar, în planul pe anul 1979 sînt înscrise pre-

vederi care diferă, uneori substanțial, consider necesar ca contractarea să aibă la bază nivelele actualizate, reale, din anul viitor. Desfășurarea unei aprovizionări ritmice, în 1979, în deplină concordanță cu termenele stabilite, face absolut necesar ca resursele prevăzute în balanțele inițiale să fie reactualizate „la zi”, pentru dimensionarea unui disponibil cît mai real al economiei naționale. Deoarece în lumina sarcinilor trasate la plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 este necesar ca planurile să aibă la bază contracte ferme de aprovizionare și desfacere, iar necesitățile beneficiarilor sînt în schimbare, se impune, în mod cert, o adaptare operativă a prevederilor inițiale la cerințele concrete din anul de plan.

2 „Contractarea materiilor prime și materialelor din import se va face în eșalonarea trimestrială corespunzător prevederilor din planul de import pe anul 1978”.

IMPORTURI PENTRU 1979 DUPĂ PREVEDERILE PENTRU 1978 ?

Această prevedere nu este conformă cu unele prevederi ale „Legii cu privire la activitatea de comerț exterior”, care, la art. 24, lit. b, prevede ca obligație pentru întreprinderile specializate de comerț exterior: „îndeplinirea planului de import în condițiile de calitate și la termenele necesare unităților beneficiare de importuri”. De altfel, este un adevăr elementar că contractarea trebuie făcută în concordanță cu prevederile balanței analitice ale anului de plan și nu ale altui an. Consider că o asemenea optică este o necesitate în realizarea prevederilor plenarei din martie ca importurile să fie fundamentate pe nevoi reale și reglementate prin contracte ferme, care să asigure certitudinea aprovizionării la datele stabilite.

Deci, pentru a se contracta cît mai corect importul, la produsele la care producția internă este

insuficientă sau la cele care se procură numai din import dar au mai multe sortimente, este necesar a se elabora mai întii balanțele analitice, prin care să se stabilească beneficiarii importurilor și cantitățile necesare acestora.

3 „Pentru produsele la care se cunosc toate elementele, se vor încheia contracte cu precizarea condițiilor de detaliu, iar pentru celelalte, la care nu se cunosc toate elementele, se vor încheia contracte pe grupe de produse”.

CONTRACTELE: PE BAZA BALANTELOR SINTETICE, DAR ȘI A CELOR ANALITICE

În spiritul reglementărilor actuale, există condiții de a se încheia contracte economice de furnizare de produse, înainte de elaborarea balanței analitice, numai la sortimentele omogene cu furnizor unic. Pentru toate celelalte, care reprezintă majoritatea și sînt produse de bază pentru economie, contractele se pot încheia numai după elaborarea balanței analitice, pe sortimente și cu transport optimizat. Fără acest document de bază nu se pot emite repartiții și, ca urmare, nu se pot încheia nici contracte.

Pe de altă parte, trebuie arătat că beneficiarul nu introduce în producție grupe de produse, ci sortimente concrete. În acest caz, pentru a se clarifica problema, apreciez că metodologia ar trebui să prevadă gruparea produselor în două categorii :

— prima: **sortimente omogene** cu furnizor unic, la care contractele se vor încheia **pe baza balanței sintetice**, desfășurătoarele trimițîndu-se direct la furnizori;

— a doua: **restul sortimentelor**, pentru care trebuie elaborată **balanța analitică**, inclusiv optimizarea transporturilor și emise repartiții.

4 „La produsele care urmează a fi fabricate de către întreprinderi noi, nepuse încă în funcțiune, contractele se vor încheia între centralele industriale tutelare”.

ESENȚA PROBLEMEI: CINE SEMNEAZĂ CONTRACTUL SAU REALIZAREA RESURSEI DIN BALANȚĂ?

Consider că esența problemei nu constă în „cine semnează contractul”, ci în realizarea resursei de balanță. Dacă obiectivele respective nu vor intra la timp în funcțiune, contractul devine un document iluzoriu, care îngreunează mecanismul economic și produce daune. De aceea, susțin ideea ca, înainte de a se înscrie în balanțe producțiile pentru anul de plan, să se stabilească exact posibilitățile reale. Acolo unde acestea nu concordă cu prevederile din cincinal, să fie aduse corectivele necesare.

5 „Întreaga acțiune de contractare a desfacerii producției și a aprovizionării tehnico-materiale să se încheie la 30 iunie a.c.”, în care scop termenele prevăzute pentru diferite acțiuni sînt următoarele:

— „corelarea propunerilor de îmbunătățire a planului în cadrul balanțelor sintetice, ale economiei naționale: 31 mai”;

— „detalierea prevederilor de plan pe anul 1979 și 1980 și a materialelor de prezentare pentru aprobare: 20 iunie”;

— „încheierea acțiunii de con-

tractare a desfacerii producției și a aprovizionării tehnico-materiale: 30 iunie”.

Consider că, în condițiile în care prevederile de plan se detașiază pînă la 20 iunie, încheierea contractelor pînă la 30 iunie este o prevedere care se va dovedi în unele cazuri mai dificil de finalizat la termen.

O PROPUNERE: CRONOLOGII SCHIMBATE ALE ACTIVITĂȚILOR PRECONTRACTUALE

Din experiența multor ani de lucru în sectorul comercial (desfacere — aprovizionare — transport) în întreprindere, centrală și minister, apreciez că, pentru înlăturarea dificultăților care apar, ar putea fi supusă atenției specialiștilor următoarea succesiune de desfășurare a activității precontractuale:

● corelarea propunerilor de îmbunătățire a planului în cadrul balanțelor sintetice ale economiei naționale și a balanțelor materiale: 30 aprilie;

● transmiterea cotelor la titularii de plan: 5 mai;

● întocmirea desfășurătoarelor cu specificații, verificarea acestora la centrale și ministere și depunerea la coordonatorii de balanțe, o singură dată pentru tot

ministerul; nu se cere o centralizare pe minister, dar este necesar ca ministerul să garanteze că s-au depus desfășurătoare de către toate centralele din subordine și că acestea au respectat cotele pe an și pe trimestre, deci ministerul face numai o strîngere și o verificare a desfășurătoarelor cu specificații ale centralelor și le depune pe toate odată la coordonatorul de balanță: 15 mai;

● elaborarea balanțelor analitice, inclusiv optimizarea transporturilor și emiterea repartițiilor: 15 iunie;

● încheierea contractelor economice: 30 iunie.

Avînd în vedere specificul multor produse, pot apare unele abateri care, ar trebui precizate de la caz la caz, termenele amintite mai înainte fiind, de regulă, maxime. După părerea mea, cronologia propusă pentru desfășurarea activităților precontractuale asigură condiții pentru realizarea în bune condițiuni a sarcinii de o deosebită importanță stabilită la plenara C.C. al P.C.R. din luna martie a.c., ca acțiunea de contractare a întregii producții să se încheie înaintea începerii perioadei de plan.

Cornel SUCIU

Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Chimice

Îndeplinirea și depășirea planului fizic

(Urmare din pag. 14)

În unitățile de preparare a minereurilor s-au îmbunătățit fluxurile tehnologice și se scotează în acest an pe extracții mai mari pentru metalele de bază, precum și pe recuperări sporite ale elementelor conexe: sulf (Sasca și Troița), fier (Deva și Moldova nouă), molibden (Moldova Nouă). Totodată, prin aplicarea tehnologiilor noi, îmbunătățirile aduse la fronturile de lucru din punct de vedere al organizării și aprovizionării tehnico-materiale, extinderea muncii în acord simplu la peste 78% și aplicarea acordului global la aproape 65% din personalul retribuit în acord etc., s-au obținut creșteri importante ale productivității muncii. Sporirea productivității muncii folosirea rațională a materialelor și energiei, au influențat reducerea

simțitoare a costurilor de producție (tabelul).

Prioritățile etapei următoare

SARCINILE MARI care stau în fața industriei noastre miniere, impun un salt calitativ în toate domeniile de activitate, care să asigure o eficiență sporită în condiții de zăcămint tot mai dificile. Pe această linie, Centrala mineurilor Deva și-a propus să acționeze în următoarele direcții:

● modernizarea, în continuare, a tehnologiilor de exploatare și adaptarea acestora la condițiile de zăcămint;

● perfecționarea utilajelor din abataje pentru perforare, încărcare și transport, precum și a celor de la preparații;

● creșterea bazei de materii prime, problemă fundamentală a unor unități, prin orientarea cer-

cetării spre descoperirea de noi structuri purtătoare de mineralizații;

● atragerea în circuitul economic a unor zăcămint mici și mai sărace, valorificarea și a altor elemente conexe prezente în minereurile extrase;

● studierea posibilităților de valorificare a depozitelor de steril din iazurile de decantare;

● îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și viață ale întregului personal muncitor.

Măsurile luate, cît și cele ce vor fi inițiate pe parcurs, aplicate în funcție de condițiile specifice ale unităților centralei, concomitent cu dezvoltarea în continuare a inițiativelor creatoare, vor face cu putință ca anul acesta întreprinderile miniere să obțină rezultate superioare, care să contribuie la o mai bună aprovizionare cu materii prime a industriei noastre socialiste.

Exigente ale funcționării noului mecanism economic

FLUXURI INFORMAȚIONALE UNITARE ÎNTRE INDUSTRIE - COMERȚ - CONSUMATORI

IN CADRUL dezbaterii „Studiul cererii populației în perfecționarea relațiilor industrie-comerț”, publicată în numerele 43 și 45/1977 ale revistei, au fost exprimate o seamă de păreri deosebit de interesante în legătură cu organizarea studierii cererii de mărfuri a populației, propunându-se totodată măsuri de perfecționare a acesteia, prin realizarea unui cadru unitar coordonat pentru întreg sistemul comercial. Aplicarea prevederilor recente hotărâri a C.C. al P.C.R., cu privire la îmbunătățirea sistemului de

planificare economico-financiară a activității întreprinderilor impune, de asemenea, îmbunătățirea radicală a studierii cererii de mărfuri, pentru ca rezultatele obținute pe această cale să se constituie ca element de fundamentare în stabilirea structurii fondului de marfă, a indicatorilor de plan, a operațiunilor de contractare a fondului de mărfuri dintre industrie și comerț, pentru dezvoltarea, dimensionarea și profilarea rețelei comerciale, organizarea muncii, precum și pentru alte

laturi ale activității comerciale.

Începem cu acest număr prezentarea concepției și cerințelor organizatorice ale creării unui sistem unitar de studiere a cererii de mărfuri pentru sistemul comerțului interior.

Schema de mai jos prezintă metodele utilizate în prezent, căile de perfecționare prevăzute, precum și direcțiile de dezvoltare în perspectivă, la nivelul întreprinderii comerciale cu amănuntul.

Organizarea studierii cererii de mărfuri a populației, potrivit obiectivelor stabilite (vezi schema), trebuie să asigure realizarea în condiții corespunzătoare a funcțiilor întreprinderii comerciale cu amănuntul — care conduc nemijlocit activitatea unui grup de unități (magazine cu amănuntul) pornind de la cunoașterea:

Studierea cererii de mărfuri la nivelul întreprinderilor comerciale cu amănuntul

Obiective de valorificare a rezultatelor obținute

Fundamentarea planului de desfacere și a necesarului de fond de mărfuri

Fundamentarea repartiției teritoriale a desfacerilor și a fondului de mărfuri

Fundamentarea operațiilor de contractare a fondului de mărfuri

Urmărirea evoluției desfacerilor de mărfuri, stocuri, contracte și cererea de mărfuri

I. Metode și acțiuni de cercetare actuale

- 1) Analiza desfacerilor și stocurilor pe grupe de mărfuri și pe magazine
- 2) Elaborarea de propuneri de plan de desfacere pe grupe de mărfuri
- 3) Elaborarea de propuneri de necesar de mărfuri pe baza consultării lucrătorilor din rețea și unele date privind livrările de la comerțul cu ridicata (pe no-menclator larg de produse)

- 1) Analiza desfacerii realizate pe magazine și a stocurilor, pentru stabilirea pe magazine a planului de desfacere și repartizarea unor produse la care oferta nu acoperă cererea
- 2) Organizarea de expediții lunare pentru cunoașterea tendințelor desfacerii și a gradului de satisfacere a cererii de mărfuri

- 1) Urmărirea desfacerii unor produse prin expoziții cu vânzare organizate în magazine reprezentative
- 2) Participarea, alături de întreprinderile comerțului cu ridicata, la alegerea sortimentelor de mărfuri oferite de întreprinderile producătoare la contractare
- 3) Constatarea și cum-părătorii din comerț în etapa premergătoare contractării

- 1) Analiza datelor cuprinse în Registrul-jurnal de zi al șefului de magazin
- 2) Analiza lunară a evoluției desfacerilor și stocurilor, pe grupe de mărfuri, la nivelul întreprinderilor comerțului cu amănuntul
- 3) Analiza executării comenzilor de mărfuri de către furnizori
- 4) Analiza semestrială a vechimii și structurii stocurilor și propuneri de soldare
- 5) Oferte pentru recartare la alte întreprinderi a mărfurilor la care cererea este în scădere

II. Măsuri de perfecționare

- 1) Elaborarea propunerilor de necesar de mărfuri pe baza datelor care reflectă factorii de influență ai cererii de mărfuri (ca nașteri, decese, căsătorii, grupe de vîrste, ocupație, venituri etc.)
- 2) Elaborarea unor studii privind tendințele cererii, cu ajutorul unui panel reprezentativ de consumatori
- 3) Analiza comenzilor făcute de populație la unitățile cooperatiste meșteșugărești, ca sursă de informare asupra tendinței cererii la unele mărfuri
- 4) Introducerea unor metode de analiză și prognoză a desfacerilor de produse la marile magazine, pe calculator, pe bază de modele statistico-matematice

- 1) Perfecționarea metodologiei de planificare a desfacerilor și repartizarea mărfurilor pe magazine, precum și a stocurilor
- 2) Folosirea de metode științifice pentru stabilirea tendințelor cererii pe baza datelor cuprinse în Registrul-jurnal de zi al șefului de magazin

- 1) Utilizarea unor metode științifice de testare a opiniei lucrătorilor din magazine privind tendințele cererii, pentru valorificarea lor în etapa de pregătire a contractării
- 2) Pregătirea mai temeinică a delegaților întreprinderilor comerțului cu amănuntul la contractările cu industria
- 3) Perfecționarea contractărilor dintre întreprinderile comerțului cu amănuntul și cu cele cu ridicata

- 1) Analiza livrărilor de mărfuri de la întreprinderile comerțului cu ridicata, pentru grupele de mărfuri principale
- 2) Analiza, în comun cu întreprinderile comerțului cu ridicata, a rezultatelor desfășurării cu șefii de magazin pentru soluționarea operativă a cererii de mărfuri

III. Măsuri de perspectivă

- 1) Analiza tendințelor cererii de mărfuri și a gradului de satisfacere a acestora prin consultarea unui eșantion de magazine reprezentative și a însemnărilor efectuate în Registrul-jurnal de zi al șefului de unitate

- 1) Perfecționarea metodelor de analiză a desfacerilor și de repartizare a fondului de marfă pe magazine, pe principalele produse, cu ajutorul recenziilor stocurilor din magazine și a livrărilor de la comerțul cu ridicata

- 1) Elaborarea unor comenzi pentru principalele magazine, în etapa de pregătire a contractării cu industria
- 2) Contractarea unui fond de mărfuri pentru marile magazine, spre a satisface cerințele specifice

- 1) Analiza desfacerilor la principalele produse cu ajutorul datelor de la comerțul cu ridicata prin metoda balanței pe calculator
- 2) Recenzarea unui frecvențe a stocurilor pentru determinarea vechimii acestora.

- cererii nesatisfăcute;
- oportunității unor acțiuni de promovare a vânzării pentru anumite grupe de mărfuri;

- opiniei cumpărătorilor asupra sortimentelor noi;
- exigențelor consumatorilor în legătură cu diversificarea sortimentelor și calitatea acestora.

S-au luat măsuri de natură să genereze un cadru organizatoric favorabil implementării sistemului, dintre care amintim:

- crearea **Comisiei centrale de studiere a cererii de consum a populației**, din care fac parte specialiști din rețeaua comercială, din aparatul Ministerului Comerțului Interior, din institutul de cercetări de profil, cadre didactice de la Academia „Ștefan Gheorghiu”, și A.S.E. Comisia are ca principală sarcină să propună conducerii ministerului programe de măsuri și acțiuni privind perfecționarea studierii cererii de consum a populației în toate verigile aparatului comercial;

- organizarea **consiliilor șefilor de unități**, în cadrul întreprinderilor comerciale cu amănuntul, pentru lărgirea participării cadrelor ce se află în contact permanent cu populația, la stabilirea fondului de mărfuri destinat aprovizionării acestuia;

- înființarea **consiliilor reprezentanților consumatorilor**, pe lângă direcțiile comerciale județene, în vederea participării directe a acestora, alături de cadrele din aparatul comercial, la organizarea fondului de marfă destinat aprovizionării populației, introducerea unor forme moderne de cercetare a cererii de marfă și altele;

- crearea unor **compartimente pentru studiul cererii de mărfuri**, în cadrul direcțiilor comerciale județene — în cadrul funcției de conducere de către acestea a activității întregului comerț socialist din județ. Dintre sarcinile mai importante ale acestor compartimente, amintim pe cele de procurare a datelor, de stabilire a metodelor celor mai adecvate de cercetare în funcție de grupele de mărfuri, precum și de creare a băncii de date necesare.

Aceste măsuri vor crea condiții pentru cunoașterea operativă a modificărilor în structura cererii, a modului în care stocurile asigură continuitatea vânzării la anumite grupe de mărfuri, a corelației vânzării cu aprovizionarea cu mărfuri, a ciclului de viață comercială a produselor și a factorilor care îl influențează.

dr. Gh. TEODORASCU
prof. asociat Academia „Ștefan Gheorghiu”

ÎN DEZBATERE

ÎMBUNĂTĂȚIREA LEGII RETRIBUIRII DUPĂ CANTITATEA ȘI CALITATEA MUNCII

Realizarea prioritara a sarcinilor proprii de muncă

NOILE îmbunătățiri aduse Legii retribuiri după cantitatea și calitatea muncii contribuie din plin la aplicarea consecventă a principiilor socialiste de retribuire, în spiritul eticii și echității socialiste. Acestea privesc toate secțiunile Legii, începând cu principiile generale de acordare a retribuției și sfârșind cu capitolele care reglementează criteriile de acordare a celorlalte drepturi de care pot beneficia oamenii muncii, pe lângă retribuție, ca urmare activității ce o desfășoară.

Prin noile reglementări se stabilește o restrângere a numărului de rețele de retribuție de la 52 la 42 pentru muncitori, se creează o nouă categorie de retribuire la toate rețelele tarifare și respectiv o nouă gradatie la toate funcțiile pentru personalul TESA, și se renunță la plafonarea stimulentei acordate pentru rezultatele obținute.

Toate aceste măsuri sînt întărite prin condițiile de acordare a retribuției, care de această dată diferențiază criteriile de acordare într-o măsură mai mare pe categorii de personal.

Avînd în vedere cele expuse mai sus și ținînd cont de necesitatea creșterii cointeresării muncitorilor în desfășurarea unei activități cît mai eficiente și a interesului acestora pentru obținerea unor rezultate superioare în activitatea ce o desfășoară, **considerăm că în**

cazul muncitorilor ce sînt retribuiți în regie dimensionarea retribuției să se facă atît în funcție de realizarea sarcinilor de serviciu, cît și în funcție de realizarea unor indicatori de plan specifici activității pe care o deservesc.

De asemenea, ar fi necesară introducerea, ca o condiție prioritara de acordare a retribuției tarifare, a criteriului „realizarea sarcinilor proprii de muncă” la acele categorii de personal la care acordarea retribuției se mai face și în funcție de 2—4 indicatori (personal de conducere, personal de execuție TESA și de conducere retribuit în regie din secții, ateliere, laboratoare, maiștri). Propunem aceasta deoarece, în practica de pînă acum, în cazul în care se realizau indicatorii (2—4), se considera automat că și sarcinile proprii erau realizate. Au existat situații cînd unele persoane erau sancționate pentru nerealizarea sau realizarea defectuoasă a unor sarcini, însă obțineau adaosuri la retribuție ca urmare a realizării pe unitate a celor 2—4 indicatori. De aceea, după părerea noastră, realizarea sarcinilor proprii este necesar să fie considerată ca prioritara, întrucît reflectă direct aportul fiecărei persoane la realizările unității respective.

Alexandru BRAN
Centrala industrială
de utilaj tehnologic chimic
și rafinării

Cointeresare prin participarea la beneficii

CONSIDER utile și necesare completările și modificările aduse Legii retribuiri muncii (Legea nr. 57/1974), întrucît ele vor mări cointeresarea personalului muncitor în obținerea unei producții calitativ superioară, în creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale, iar pe această bază se vor realiza beneficii tot mai mari în fiecare întreprindere, ceea ce va asigura sporirea avuției naționale, factor determinant în creșterea continuă a bunăstării. În legătură cu noile reglementări, îmi permit cîteva su-

gestii pentru mai buna precizare a unor formulări.

Astfel, la articolul 24 (7) se prevede că „fondul de retribuire pentru maiștri se planifică în cadrul fondului pentru muncitori și se recalculează în raport de nivelul realizărilor, în condițiile stabilite pentru aceștia”, iar la art. 46 (i) se arată că „suma convenită în conformitate cu prevederile art. 12, 41, 42 și 43 se asigură din fondul de retribuire planificat unităților pentru retribuirea acestor categorii de personal, recalculat potrivit reglementărilor legale”. În situa-

ția în care fondul de retribuire total al unei întreprinderi se recalculează în funcție de producția netă realizată, nu va mai exista fond recalculat separat pentru muncitori și fond recalculat pentru personalul TESA. Totodată, vor fi multe unități sau activități la care fondul de retribuire a muncii nu se va recalcula. În consecință propun ca paragraful (7) de la art. 24 din lege să fie scos.

La capitolul „cu privire la sistemul premial” se menționează că premiile ce se acordă în cursul anului, pentru rezultate deosebite, se mențin în continuare cu aceleași reglementări. La art. 61 din Lege, însă, nepreluat în cadrul modificărilor și completărilor, se arată că totalitatea premiilor ce pot fi acordate individual, la sfîrșitul anului, sub formă de gratificații conform art. 56, și în cursul anului, conform art. 59 și 60 pentru activitatea unui an calendaristic, nu va fi mai mare de 3 retribuții tarifare lunare de încadrare. Acest articol intră în contradicție cu art. 50 (3) modificat, în care se specifică că sumele convenite individual sub formă de participare la beneficii (care se acordă la finele anului, pentru activitatea unui an calendaristic) nu sînt plafonate. Poate era necesar ca art. 61 să fie modificat corespunzător și eventual să fie completat cu precizarea că, pentru aceleași rezultate obținute în cadrul aceleiași perioade, o persoană nu poate fi premiată de două sau mai multe ori (și din fond de pînă la 1% și din cel de pînă la 0,05% la dispoziția centralei și din fond de pînă la 0,05% constituit la nivel de minister), aceasta pentru echitate între personalul muncitor din aceeași întreprindere.

Referitor la capitolul „cu privire la participarea oamenilor muncii la beneficii” (art 50—51—52), consider necesar ca în decretul de aplicare a legii să se prevadă modul de determinare a beneficiilor peste plan realizate pe fiecare din cele patru căi, în mod clar, pentru corecta constituire de către întreprinderi a fondului de participare și pentru a se evita interpretarea legii.

Alexandru NEDEIANU
Banca Națională

DIRECȚII DE PERFEȚIONARE A SISTEMULUI DE EVIDENȚĂ CONTABILĂ LA NIVELUL ÎNTREPRINDERILOR

● Sistem informațional unitar ● Metode moderne de calculație și evidență a costurilor ● Evidență adecvată pentru reflectarea corectă a producției nete ● Contabilitate analitică pentru repartizarea beneficiilor ● Urmărirea execuției bugetului de venituri și cheltuieli ● Ce trebuie făcut în întreprinderi pentru perfecționarea evidenței?

MĂSURILE cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare conduc la creșterea rolului contabilității ca sursă de bază în asigurarea informațiilor necesare fundamentării și luării deciziilor care se impun pentru realizarea întocmai a bugetelor de venituri și cheltuieli, precum și a indicatorilor economici și financiari stabiliți de către colectivele de oameni ai muncii în condițiile autogestivității și autoconducerii muncitorești.

În acest context, o importanță deosebită are asigurarea unei **evidențe stricte** a patrimoniului din administrarea fiecărei unități, a modului în care se gospodăresc mijloacele materiale și bănești, a tuturor factorilor care concură la buna desfășurare a producției. Trebuie arătat că, în această privință, cu toate măsurile luate în ultimii ani, la unele întreprinderi se mențin o serie de deficiențe în ținerea corectă și „la zi” a evidenței, organizarea evidenței gestiunilor, întocmirea documentelor justificative, calculul și evidența costurilor de producție și a rezultatelor financiare, efectuarea inventarierii lor etc., care se răsfrâng asupra realității datelor din însăși bilanțurile contabile. Desigur, astfel de deficiențe trebuie eliminate cu desăvârșire, cunoscând că organizarea unei evidențe riguroase constituie o obligație legală, cu atât mai mult în noile condiții, când evidența trebuie să asigure informații exacte și reale organelor colective de conducere pentru exercitarea atribuțiilor și răspunderilor sporite ce le revin în cadrul autogestivității fiecărei unități.

Pentru a răspunde sarcinilor sporite ce revin contabilității în cadrul sistemului informațional al fiecărei unități socialiste, o atenție deosebită trebuie acordată **creșterii operativității** datelor furnizate de contabilitate pe parcursul desfășurării proceselor de aprovizionare, producție și desfacere. De fapt, operativitatea informațiilor necesare fundamentării deciziilor nu este o cerință numai a contabilității, ci a întregului sistem informațional al fiecărei unități socialiste, cunoscut fiind că numai pe această bază pot fi luate la timpul oportun cele mai potrivite măsuri pentru desfășurarea în bune condiții a activității, eliminarea neajunsurilor și asigurarea realizării întocmai a sarcinilor de plan.

Un mijloc esențial al creșterii operativității contabilității îl constituie **mechanizarea și automatizarea** înregistrării, prelucrării și transmiterii datelor, folosirea în mai mare măsură și mai eficientă a tehnicii de calcul în acest domeniu.

Introducerea tehnicii de calcul trebuie însoțită sau chiar precedată de raționalizarea evidenței (simplificarea formulei, scurtarea circuitelor documentelor, adaptarea acestora la cerințele utili-

zării tehnicii de calcul, eliminarea paralelismelor etc.), de elaborarea unor sisteme informaționale unitare, atât la nivelul unităților socialiste, cât și la nivelul celorlalte trepte organizatorice — inferioare și superioare. Referitor la aceste măsuri trebuie arătat că, cu toate rezultatele obținute, există încă mari posibilități de extindere a mecanizării și automatizării prelucrării datelor, de raționalizare și simplificare în continuare a evidenței, de creștere — pe această bază — a laturilor calitative ale contabilității în fiecare unitate socialistă.

În cadrul măsurilor ce se impun a fi luate pe linia perfecționării contabilității, un rol important îl are **îmbunătățirea metodelor și procedurilor** sale specifice și, îndeosebi, a metodelor de calculație și evidență a costurilor de producție.

Pentru îmbunătățirea actualelor metode de calculație și evidență a costurilor de producție, este necesar ca în fiecare întreprindere și îndeosebi în întreprinderile industriale, să se ia anumite măsuri tehnico-organizatorice care să asigure: normarea științifică a costurilor pe fiecare reper, semifabricat și produs; introducerea planurilor (bugetelor) de cheltuieli atât pentru cheltuielile directe cât și pentru cele indirecte pe fiecare fabrică, secție, atelier sau alte locuri de muncă, prin care să fie determinate limitele maxime de costuri; instituirea unui sistem stratificat de răspunderi; începând cu locurile de muncă, pentru respectarea costurilor normate și concentrarea eforturilor în vederea reducerii continue a acestora. În aceste condiții, cu ajutorul evidenței, se va putea urmări operativ (zilnic sau la alte perioade scurte) consumurile specifice de materii prime și materiale, normele de timp sau de muncă, normele și normativele stabilite pentru celelalte cheltuieli, asigurându-se astfel cunoașterea oricăror abateri de la costurile normate. Pe baza informațiilor operative furnizate de sistemul de evidență se va putea interveni prompt pentru înlăturarea neajunsurilor și asigurarea încadrării în nivelurile planificate ale cheltuielilor de producție. De fapt, realizarea acestor cerințe este motivată și de faptul că, după cum este cunoscut, în prezent, nu se calculează, în toate unitățile, norme de costuri fundamentate științific — pe fiecare reper, semifabricat sau produs și nu se întocmesc, în toate cazurile, planuri (bugete) de cheltuieli pe fabrici, secții și alte locuri de muncă. Totodată, actualul sistem de evidență oferă cu mare întârziere, prinosteaful — de regulă cu 10—15 zile după închiderea lunii — datele cu privire la costurile efective, ceea ce nu permite înlăturarea operativă a cauzelor care conduc la depășirea costurilor planificate.

Fără îndoială, în cadrul măsurilor ce

trebuie luate pentru îmbunătățirea actualelor metode de calculație și evidență a costurilor o atenție deosebită trebuie acordată organizării evidenței analitice a cheltuielilor de producție, astfel încât să se asigure **determinarea cu exactitate și cu mai multă operativitate a producției nete**, respectiv delimitarea și evidențierea distinctă a cheltuielilor materiale și a celor de muncă vie (care se includ în producția netă).

Ca urmare a aplicării măsurilor privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare este necesară adaptarea **planurilor de conturi**, a structurii **bilanțurilor contabile** și a **normelor metodologice** privind organizarea și conducerea contabilității, în funcție de prevederile noilor reglementări ce se elaborează în această etapă. Astfel, în **planurile de conturi** — care constituie principalele instrumente pentru înregistrarea operațiilor efectuate în contabilitate — vor fi introduse conturile corespunzătoare pentru înregistrarea distinctă a fondurilor proprii ale întreprinderii, a disponibilităților aferente acestor fonduri, precum și a creditelor acordate de bănci pentru acoperirea cheltuielilor de aprovizionare și a celorlalte cheltuieli de producție; a creditelor pe termen mijlociu și lung pentru realizarea investițiilor prevăzute în planul național unic. De asemenea, contabilitatea analitică a repartizării beneficiilor (cont 751), urmează a fi organizată potrivit destinațiilor legale a beneficiilor realizate în cadrul planului și a celor peste plan.

O atenție deosebită în cadrul acestor preocupări se va acorda structurii **bilanțurilor contabile**, având în vedere rolul acestora în analiza activității economico-financiare ce se efectuează periodic, potrivit dispozițiilor legale, în organele de conducere colectivă, atât la nivelul întreprinderilor și centralelor, cât și la celelalte nivele organizatorice, pe ramuri și pe ansamblul economiei naționale. În acest sens, noile scheme de bilanțuri contabile vor conține, pe lângă celelalte elemente de bază privind situația patrimonială a fiecărei unități, **execuția bugetului de venituri și cheltuieli** care, după cum este cunoscut, constituie instrumentul de bază al conducerii activității financiare cât și al controlului și analizei, al asigurării echilibrului financiar al unității.

Subliniind numai câteva din direcțiile în care considerăm că trebuie să se acționeze pentru perfecționarea în continuare a evidenței contabile, rezultă în același timp răspunderile sporite ce revin aparatului contabil și în primul rând contabilului șef, în calitate de membru al organului colectiv de conducere al întreprinderii. Alături de ceilalți oameni ai muncii, întregul aparat contabil este chemat să-și aducă deplin contribuția la aplicarea întocmai a măsurilor stabilite pentru perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, la creșterea eficienței economice a fiecărei unități.

Traian DUȚIA
Ministerul Finanțelor

ORGANIZAREA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE DUPĂ CRITERIUL MAXIMIZĂRII PRODUCȚIEI NETE

SÎNT NUMEROASE cazurile în care produsele, în loc să capete o prelucrare cât mai adâncită în întreprinderea inițială, sînt transferate către alte unități industriale, în scopul prelucrării lor ulterioare — ceea ce mărește succesiv costurile materiale. Acest mod de organizare a întreprinderilor și centralelor industriale se poate afirma că este în mare măsură adaptat obiectivului de a promova realizarea producției globale.

Acum, cînd maximizarea producției nete a devenit obiectivul prioritar al tuturor unităților economice, al tuturor oamenilor muncii, apare necesitatea de a se studia noi forme de structurare a producției din întreprinderi, astfel încît global, să se poată realiza o producție netă cît mai mare.

ANALIZA principalelor grupe de tehnologii folosite pune în evidență că întreprinderile industriale ar putea fi grupate în două mari categorii de „aderență” la producția netă — și anume :

● **întreprinderi cu aderență mai scăzută la introducerea producției nete :**

— cele la care se realizează procese de prelucrare mecanică la rece — procese care sînt totdeauna divizibile, ceea ce favorizează existența unor întreprinderi specializate ;

— cele la care se realizează procese de asamblare.

Ambele grupe de procese tehnologice sînt caracteristice industriei construcțiilor de mașini și, parțial, a mobilei (cu excepția combinatelor integrate) ; aderența mai mică la introducerea producției nete se datorește specializării și cooperării, respectiv faptului că semifabricatele, subansamblele, ansamblele etc. sînt obținute la preț de catalog — deci, întreprinderile beneficiare au posibilități mai reduse de diminuare a costurilor materiale. În cazul acestor grupe de tehnologii ar fi, probabil, indicate organizarea unor centrale industriale integrate (cum este, de exemplu, Centrala de tractoare și mașini agricole) și urmărirea maximizării producției nete pe total centrală. De asemenea, devine foarte actuală luarea în considerare a unor platforme industriale integrate, formate din întreprinderi complementare ;

● **întreprinderi cu aderență ridicată la introducerea producției nete :**

— cele la care se realizează procese de combinare chimică și de amestec fizic, caracterizate prin pierderi energetice de transfer și prin divizibilitate relativ redusă, din care motiv prezintă argumente predominante pentru concentrarea în combinate industriale, după criterii de omogenitate specifice. Este cazul general al unităților din industria chimică ;

— cele la care se realizează procese de prelucrare termică — de pildă cele din industria siderurgică, caracterizate prin deplasări mari de mase, adeseori cu temperaturi ridicate, unde se preferă soluția combinatelor siderurgice integrate ;

— cele la care se realizează prelucrări mecanice și fizice ale unei materii prime ce se transformă succesiv în mai multe grupe de produse — de exemplu din industria prelucrării lemnului, din industria celulozei, hîrtiei și fibrelor artificiale ;

— cele la care au loc procese extractive sau procese de valorificare energetică, caracterizate prin dependența invariantă de sursele de materii prime și prin divizibilitate redusă, unde amplasamentul fabricației este determinat de localizarea materiei prime. Este cazul unităților din exploatarea forestieră, miniere etc.

Aderența ridicată la introducerea producției nete se datorește fie faptului că unitățile economice din categoriile enumerate folosesc direct materia primă ca produs brut (industria extractivă), fie faptului că prin diversele prelucrări succesive în cadrul aceleiași întreprinderi, costul semifabricatelor realizate reprezintă costurile materiale ale următorului produs finit, existînd deci mari posibilități de reducere a costurilor materiale, în vederea creșterii producției nete. Dealtfel, chiar unele tehnologii de fabricație impun folosirea în trepte a tuturor materiilor prime și materialelor (inclusiv a apelor industriale), cu implicații pozitive asupra reducerii consumurilor specifice, a costurilor materiale.

Industriile cu aderență sporită la producția netă, mult mai numeroase decît cele din prima categorie, se caracterizează prin posibilitatea integrării producției în cadrul aceleiași întreprinderi. În asemenea industrii maximizarea producției nete stă în puterea întreprinderilor într-o măsură mai mare decît la cele cu un grad mai ridicat de cooperare-specializare.

Consider, deci, că în prezent apare ca oportună orientarea către :

— organizarea unor întreprinderi

- **întreprinderi și centrale cu producție integrată**
- **Cooperarea în cadrul platformelor industriale**
- **Sisteme de organizare pentru valorificarea integrală a materiilor prime în cadrul aceleiași unitați**

cu producție integrată în cazul tehnologiilor cu aderență ridicată la introducerea producției nete, revederea structurii producției actuale pentru fiecare întreprindere în parte în cadrul centralelor industriale, în scopul realizării unor integrări ;

— creșterea gradului de cooperare în cadrul actualelor platforme industriale urbane, în scopul de a reduce costurile cu utilitățile (energie, apă, aer comprimat etc.) și cu reparațiile — elemente ale costurilor materiale — și de a asigura o cît mai bună folosire a fondurilor fixe existente.

TOTODATĂ, în scopul realizării unei producției nete cît mai mari și, prin aceasta, a unui venit național sporit, ni se pare oportun a se lua în considerare organizarea întreprinderilor existente și mai ales a celor viitoare nu numai prin prisma produsului finit realizat, ci mai ales prin prisma folosirii optime (pe cît posibil în totalitate) a materiilor prime puse la dispoziție de către societate. Acest mod de organizare ar corespunde conceptului de proces circular activ de valorificare superioară a materiilor prime și energiei^{*)}, concept capabil să revoluționeze economisirea resurselor materiale și, prin aceasta, maximizarea producției nete și a venitului național.

În prezent, de pildă, tehnologiile și organizarea producției la întreprinderile de celuloză și hîrtie au în vedere extragerea din lemn sau din paie nu a tuturor componentelor, ci numai a celulozei din pereții vaselor lemnoase, ceea ce echivalează cu un randament de utilizare a materiei prime de maximum 36% — cu toate implicațiile asupra costurilor. Se pot da exemple similare din oricare domeniu industrial.

Desigur că organizarea producției, a întreprinderilor, chiar a centralelor industriale după criteriul materiei prime prelucrate presupune existența unei mari varietăți de instalații, tehnologii de fabricație și, respectiv, de produse realizate. Ea ar duce însă la creșterea producției nete nu numai printr-o folosire intensivă a materiilor prime, dar și prin eliminarea cheltuielilor de transport pe care le implică prelucrarea materialelor în alte unități, precum și prin reducerea consumului de energie.

Ionel DUMBRAVA
Constanța

^{*)} Vezi dezbaterile din „Revista economică”, nr. 12, 17, 21/1978.

130 de ani
de la revoluția din 1848

IDEALURI SECULARE ALE ROMÂNILOR REFLECTATE ÎN DOCUMENTELE PROGRAMATICE ALE REVOLUȚIEI

INSCRIINDU-SE în amplul val al mișcărilor social-politice care, în anul 1848, cuprinsese Europa, ca o expresie a forței noilor relații ce își croiau drum, victorioase, împotriva orînduirii feudale, retrogradă și închisată, revoluțiile burghezo-democratice din Muntenia, Moldova și Transilvania au avut și un caracter profund național. Ele au reprezentat o încununare a luptei generale pe care poporul român, militanții sociali de la jumătatea secolului trecut, o duceau pentru răsturnarea orînduirii feudale, împotriva dominației străine și asupririi poporului de către marile imperii din această parte a lumii. O analiză atentă a obiectivelor pentru care luptau revoluționarii de la 1848, atât din Principate cât și din Transilvania, dezvăluie caracterul lor unitar, ca o expresie a unității de gândire a românilor de pretutindeni, a idealurilor și aspirațiilor lor de progres, dreptate, de libertate socială și națională. Idealuri generoase care mai apoi aveau să fie ridicate pe o treaptă superioară prin lupta înfrătită a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naționalitate, împotriva asupririi și exploatării, și care aveau să-și găsească deplina împlinire abia în zilele noastre, când sub conducerea partidului comunist a fost desăvîrșită revoluția burghezo-democratică, iar acum întregul popor român, într-o indestructibilă unitate, făurește cea mai dreaptă orînduire socială, orînduirea socialistă și comunistă.

Împotriva anacronicei orînduirii feudale

DINCOLO de semnificația ei națională majoră, revoluția de la 1848 a pus în lumină, cum nu se poate mai clar, racilele societății feudale din provinciile românești, dînd unele soluții sau înlesnind găsirea lor ulterioară. Revoluția a pus problema îndepărtării pentru totdeauna a feudalismului, dezvăluind anacronismul lui, imposibilitatea coexistenței unei suprastructuri feudale cu o viață economică și socială ce începuse a simți ritmul noii orînduirii capitaliste, progresistă pentru acea vreme, în succesiunea obiectivă a orînduirilor sociale.

Plămădite în condiții asemănătoare, desfășurate în aceeași perioadă, proclamînd țeluri comune, evenimentele revoluționare din 1848 au avut un caracter unitar în toate provinciile locuite de români. Programele elaborate sînt nu numai asemănătoare dar și identice în revendicările lor majore: înlăturarea dominației străine, realizarea unității naționale, introducerea libertăților democratice burgheze, drum slobod dezvoltării relațiilor capitaliste.

În Transilvania, Banat, Bucovina revoluția a pus în mod firesc și chestiunea egalității în drepturi a națiunii române preponderente cu naționalitățile conlocuitoare. În marele său discurs la Adunarea Națională de la Blaj din 3/15—5/17 mai 1848 Simion Bărnuțiu declara: „Națiunea română dă știre națiunilor conlocuitoare că, voind a se constitui și organiza pe temei național, n-are cuget dușman în contra altor națiuni și cunoaște același drept pentru toate, voiește a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect împrumutat după dreptate; prin urmare națiunea română nici nu voiește a domni peste alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ei voiește drept egal pentru toate“. La rîndul lui, Simonffy Iozsef, unul dintre revoluționarii maghiari, afirma un mare adevăr: „românii și ungurii au neapărat trebuință de cea mai strînsă frăție... Cine seamănă dușmănie, ură și produce vărsare de sînge între aceste două națiuni surori este trădător al propriei națiuni“. Dincoace de Carpați programele românilor munteni și moldoveni proclamau, de asemenea, libertatea cultelor și drepturi politice pentru orice compatrioți de altă credință.

Revendicările economice ale pașoptiștilor au fost și ele sub semnul unității programatice a revoluției. Aceste revendicări sînt precedate de cele naționale, politice și sociale, care în acel moment erau preponderente. Numai împlinirea acestora ar fi creat acel cadru propice unei dezvoltări economice corespunzătoare. Numai întemeierea unui stat unitar și independent, cîrmuit pe baza unei constituții democratice, ar fi îngăduit inițierea unor întinse măsuri legislative care să descătușeze economia de chingile perimate în care era prinsă și să-i lase libertatea unei slobode dezvoltări. Tactica revoluționarilor era, altfel spus, potrivită momentului în care se găsea societatea românească atunci. Înainte de toate obținerea dreptului legitim oricărui popor de a-și hotărî singur dezvoltarea sa internă. De aici necesitatea pe care toate programele au proclamat-o de a se înlătura Regulamentul Organic, considerat „antinațional“ și venind în contradicție cu legile anterioare ale românilor și cu interesele lor fundamentale, considerat o „carte de legi impusă asupra poporului cu puterea baionetelor“, pe care „o adevărată minoritate își întemeiasă... tiranicele-i apăsări“⁽¹⁾. Mai cu seamă s-au ridicat revoluționarii împotriva dispoziției finale a Regulamentului unde se arăta că „pe viitorime orice schimbare domnului ar voi să facă în Regulamentul Organic nu va putea să aibă loc, nici a se pune în lucrare decît după înadinsă împuternicire a Înaltei Porți, cu împreună unire a Curții Rosiei“, ceea ce lovea în „cel mai sfînt din drepturi... neatîrnarea noastră din lăuntru“⁽²⁾. „O lege fundamentală a țării — proclamau Dorințele partidei naționale în Moldova, trebuie însă să fie o plantă indigenă, expresia năravurilor și nevoințelor nației“. Aceasta însă nu era Regulamentul. Deci era necesară instituirea unei alte legi fundamentale care urma să satisfacă și necesitățile stringente ale dezvoltării economice. „Căci totul este de făcut — scria Nicolae Bălcescu: îmbunătățirea agriculturii, exploatarea minelor... exploatarea de păduri seculare, care putrezesc fără întrebuințare, canalizarea de ape, construirea de căi de comunicație, existente astăzi doar numai în proiecte, căile ferate, dezvoltarea comerțului, a fabricilor, indispensabile pentru consumul de mase“⁽³⁾.

Pină la 1848 economia românească începuse să încorporeze elemente noi ce anunțau progresul capitalist. În agricultură, ramura economică principală, se introduseră unele metode și utilaje folosite în agricultura capitalistă apuseană. Iau ființă ateliere pentru fabricarea unor unelte agricole; la București și la Iași se predau cursuri de agronomie, de reparat și asamblat unelte. Se începe selecționarea semințelor și a animalelor. Se înmulțesc lucrările „tehnice“ privind diversele culturi, articolele din publicațiile muntene, moldovene și transilvănene privind aspecte ale culturii cîmpurilor. În Transilvania constatăm unele forme de tranziție spre întreprinderea agricolă capitalistă. În meșteșuguri crește numărul manufacturilor, îndeosebi în industria alimentară. Munca salariată tinde să devină dominantă. Se folosesc instalații mecanice la distilării, la întreprinderile de paste făinoase, tutun, postav, hîrtie, sticlă, pielărie, spirit, ceramică. — puține cîte erau —, la morile mecanice și șantierele navale de la Galați, Giurgiu ș.a. În industria extractivă pe primul loc al exploatărilor se afla sarea, urmau păcura și cărbunele. Comerțul, cel extern, se dezvoltă după desființarea monopolului turcesc prin tratatul de la Adrianopol. Principatele se integrează în chip vădit în circuitul economic european. În Turcia, Marea Britanie, Austria, Franța ș.a. se exportau vite, cereale, lemn de construcție, pește, vin, sare. Se importau produse industriale tot mai multe din Occident. Brăila, în 1836 și Galați, în 1837, sînt declarate porto-franco. Crește numărul vaselor intra-

te, pentru Galați de la 796 în 1838 la 1 064 în 1847, iar pentru Brăila de la 449 în 1837 la 1 383 în 1847. În 1850 marina comercială a Moldovei avea 76 de nave. Se dezvoltă totodată legăturile economice dintre Moldova, Muntenia și Transilvania. Din aceasta din urmă veneau de regulă produse manufacturate.

Firește, paralel cu dezvoltarea economică apare și o burghezie urbană și rurală: negustori, arendași, cămătari, avocați, profesori, ingineri, arhitecți, medici, cei cuprinși în așa-zisele „bresle” sociale de la sate.¹⁾ Toate aceste elemente noi din structura economico-socială românească își făceau loc cu greu prin zăgăzul orinduielilor pre-capitaliste existente și care predominau cu autoritate. Fabricile de oarecare importanță abia contau în balanța industriei indigene și exploatarea lor nu putea opri concurența din afară. „Țara exportă materii brute — scria N. Șuțu în 1848 cu referire la Moldova — pe care le cumpără după ce au fost manufacturate în străinătate plătind de două ori transportul și de patru ori vama. Pentru ce, deci, moldoveanul, făcându-se fabricant, nu ar vinde produsele sale mai ieftin ca cele care îi vin din străinătate și pentru ce cheltuielile de transport și de vamă nu ar rămâne în profitul țării?”²⁾ Într-adevăr, scria și Dinicu Golescu, încă în 1826, referindu-se de astădată la Muntenia, „mare pagubă este la o țară de a-și scoate tot materialul nefabricat, vînzîndu-l în alte țări cu un prost preț, și apoi să-l cumpere iarăși cu preț de 30 de ori mai mult. Mare pagubă este cînd o țară în veci cumpără toate lucrurile de prin alte țări, și acele nu cumpără nici un lucru fabricat dintr-aceasta, — cum este în... patria noastră”³⁾.

Ideile de aceeași natură exprima și Teodor Diamant, care, într-un memoriu din 1841, cerea întemeierea unor așezăminte, mari ateliere (falanstere) tocmai pentru a prelucra produsele brute din țară îndepărtînd astfel spezele transportării și dublarea vămii, reținînd în interior aurul și argintul care intrau prin porturile dunărene și formînd o clasă productivă⁴⁾. Iată o problemă de natură economică pe care programele revoluției de la 1848 o pun mai mult sau mai puțin explicit societății românești a timpului. Ea se alătură firește altora de aceeași natură, toate avînd în vedere crearea unui ansamblu economic armonios alcătuit.

Unitate națională, progres, democrație

ÎN PRIMUL program revoluționar, **Petiția proclamațiune a boerilor și notabililor moldoveni**, redactată de Vasile Alecsandri și înmînată la 28 martie (stil vechi) 1848 domnitorului Mihail Sturdza, cîteva articole sînt anume destinate dezvoltării economice. Se prevedeau desființarea poșlinei (a taxei asupra comerțului cu grîu), „ca una ce este vătămătoare agriculturii și comerțului țării”, continua ridicare a portului Galați, „ca cel mai mare canal al înfloririi comerțului și agriculturii țării”, respectarea de către toți a legilor pe care se rezema creditul public, înființarea unui „tribunal de comerț” la Iași, a unei bănci de scont „pentru înlesnirea neguțătorilor în înflorirea comerțului”, a unei bănci naționale „pe cel mai sigur temelie”⁵⁾. Întemeierea unei bănci naționale era cerută și de **Petiția** anonimă în 23 de puncte înmînată domnitorului Bibescu în aprilie 1848 de către un grup de boieri și în broșura **Ce sînt meseriașii?** „pentru că este sufletul comerțului”. Era cerută, de asemenea de **Proclamația de la Izlaz** care recunoștea „facerile de

bine ale comerțului” și faptul că „sufletului lui este creditul, care niciodată n-a vrut să i-l înlesnească sistema trecută”⁶⁾.

Petiția națională de la Blaj din 3/15 mai 1848 prevedea libertatea industrială și comercială cu ridicarea restricțiilor și a privilegiilor, ca și a tuturor piedicilor și stavilelor comerțului cu țările vecine, în speță, cu Moldova și Muntenia. Tot la Blaj se exprimă cerința de a se desființa dijma asupra metalelor, „o adevărată piedică pentru lucrarea minelor” și acordarea aceluiași drepturi tuturor proprietarilor de mine indiferent de natură și mărimea acestora. Petiția mai insistă și asupra desființării opreliștilor în calea creșterii numărului de vite.¹⁰⁾

Prevederile economice, ca și celorlalte de altfel, ale acestor programe revoluționare de acțiune de la 1848 le vor da o formă încheagată și unitară elaborările emigranților moldoveni din Bucovina. În **Dorințele partidei naționale în Moldova**, această „carte a cărților politice românești”, erau cerute desființarea oricăror dări asupra exportului „productelor naționale”, promulgarea unor legi de credit spre a asigura plătirea datoriilor fără excepție de persoane, întemeierea unei bănci naționale și de scont ca și a unei case de economii, așezarea de școli profesionale, reglementarea tarifelor și desființarea oricăror corvezi și angarale. Dorințele partidei naționale se pronunțau și pentru „înturnarea către stat a averilor mănăstirilor închinată în locuri străine”¹¹⁾. În concepția revoluționarilor de la 1848, ne-o spune Al. G. Golescu, **secularizarea averilor mănăstirești** era destinată îndeosebi procurării unui gaj ipotecar pentru întemeierea unei bănci naționale care să cuprindă toate ramurile creditului public și să concentreze într-o mare instituție națională, prevăzută cu agențiile și sucursalele necesare, diversele operații financiare care erau de resortul creditului funciar, al băncilor de depozit, al împrumutului, al circulației, asigurării și al caselor de economii¹²⁾.

Secularizarea averilor mănăstirilor închinată la locuri străine era prevăzută și în **Proiectul de Constituție pentru Moldova** redactat. Reluînd ideile din Dorințe, Proiectul de Constituție le dezvoltă și le concretizează. Și în Proiect se cereau sporul agriculturii și al industriei, favorizarea libertății muncii și a comerțului, prin întemeierea unei bănci naționale și de scont, stabilirea tarifului vămilor și al mărfurilor, grabnica construcție a mijloacelor de comunicație ș.a. În plus se stipulau unificarea greutăților și măsurilor, înființarea unor azile pentru muncitorii deveniți neputincioși, reformarea codului civil, comercial, penal și de procedură, desființarea oricărui monopol sau dare asupra fabricilor și întreprinderilor industriale (așadar încurajarea dezvoltării industriale), crearea de școli profesionale. În Iași urma să ia ființă o universitate, o școală politehnică, o școală normală și una de meserii. În portul Galați trebuia să se creeze o școală de comerț și de navigație¹³⁾. Prevederi economice similare sînt cuprinse și în documentele revoluționarilor bucovineni. În **Petiția țării** din martie-aprilie 1848, în memoriul prezentat la 18 august 1848 Parlamentului din Viena de către grupul deputaților români, precum și în **Promemoriul la Petiția Țării Bucovinei**... din februarie 1849 se susține intensificarea comerțului cu Moldova și înființarea unei instituții de credit pentru înflorirea economică a provinciei. Alături de actele programatice propriu-zise, ziarele anului 1848 sînt adevărate documente de epocă, întregind aria de cuprindere a problemelor societății românești a timpului. Avem de-a face cu o presă activă care însoțește mersul revoluției comentîndu-i pașii, fiind astfel un excelent mijloc de propagandă revoluționară. Între chestiunile abordate nu lipsesc cele economice.

Cum se poate observa prevederile economice ale documentelor programatice din timpul revoluției pașoptiste au predilect în vedere dezvoltarea comerțului, a sistemului bancar și de credit, a mijloacelor de comunicație. Mai puțin se pune direct problema dezvoltării industriale propriu-zise. Aceasta din urmă avea să apară ca o urmare firească a celei dintîi. Explicația rezidă în slaba dezvoltare industrială, aflată într-un stadiu „de pruncie”. Așa stînd lucrurile problemele imediate apăreau în comerț, încadrat după 1829 circuitului european și implicit în agricultură, ale cărei produse erau comercializate. Tot astfel lipsa unor instituții de credit ducea la existența unor dobînz exorbitante, ajungînd în timpuri normale, după calculele lui Nicolae Șuțu, de patru ori mai mari decît în Anglia și Franța, iar în momentele de criză de 8 și de 10 ori mai mari. „Această împrejurare — scria același economist — ajunge pentru a împiedica Moldova de a pune industria sa manufacturieră în concurență cu aceea a națiunilor ale cărora capitaluri, întrebuintate la aceeași producție, costă numai 1/4 sau 1/8”¹⁴⁾.

Mai era și un alt motiv important pentru care se cerea crearea unui sistem bancar și de credit. El trebuia să ajute la rezolvarea uneia din problemele social-economice de căpetenie ale societății românești de atunci, **problema agrară**. „Pentru a avea o patrie, spre a o putea apăra și a apăra naționalitatea

Ion BULEI

(Continuare în pag. 32)

¹⁾ Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. III. București, 1902, p. 59.

²⁾ Ibidem, vol. IV, p. 95.

³⁾ Nicolae Bălcescu, Questions économiques des Principautés Danubiennes, în Opere, tom I, partea a II-a, Ediția G. Zane, București, 1940, p. 80.

⁴⁾ Vezi Istoria României, vol. IV, Formarea și consolidarea orinduirii capitaliste, București, Editura Academiei R.S.R., 1964, pp. 13—30; Constantin C. Giurescu, Dinu C. Giurescu, Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri pînă astăzi, București, Editura Albatros, 1975, pp. 572—576; C. Căzănișteanu, Dan Berindei, Marin Florescu, Vasile Niculae, Revoluția română din 1848, Ed. politică, București, 1969, pp. 37—60.

⁵⁾ N. Șuțu, Notions statistiques sur la Moldavie, Iași, 1849, în Texte din literatura economică în România. Secolul XIX, vol. I, București, Ed. Academiei R.P.R., 1960, p. 58.

⁶⁾ Dinicu Golescu, Însemnare a călătoriei mele... 1826 în op. cit., la nota 1, p. 24.

⁷⁾ T. Diamant, Memoriul înaintat Consiliului administrativ al Principatului Moldovei la 7 mai 1841 în Scrieri economice, București, Ed. Științifică, 1958, p. 109.

⁸⁾ Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. I, pp. 178—179.

⁹⁾ Ibidem, p. 492.

¹⁰⁾ Victor Cherestiesiu, Adunarea Națională de la Blaj 3—5 (15—17) mai 1848, București.

¹¹⁾ Anul 1848 în Principatele române. Acte și documente, vol. IV, pp. 102—103.

¹²⁾ Vezi Al. G. Golescu, De l'abolition du servage dans les Principautés Danubiennes, Paris, 1856, în Texte din literatura economică în România, secolul XIX, vol. I, p. 129.

¹³⁾ Anul 1848 în Principatele române, tom III, p. 131—142; vezi și Ion Bulei, Răspunsuri la marile întrebări pașoptiste în „Magazin Istoric”, an. XII, nr. 5/134 din mai 1978, pp. 6—9.

¹⁴⁾ N. Șuțu, op. cit., în Texte din literatura economică în România, secolul XIX, vol. I, p. 57.

O contribuție însemnată la studierea politicii partidului de îmbunătățire a repartizării teritoriale a industriei

În strategia dezvoltării economico-sociale concepută de partid, repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării constituie o componentă de bază.

Studierea aprofundată și prezentarea marilor succese obținute pe această linie de România în anii construcției socialiste și în special după Congresul al IX-lea al partidului, a profundelor mutații care au avut loc, ca și a perspectivelor ce se conturează pentru perioada următoare, are o mare utilitate teoretică și practică. Experiența pe care țara noastră a acumulat-o în eliminarea disproporțiilor teritoriale se cere judicios interpretată și concluzionată. Iată suficiente motive pentru care apariția lucrării „**Repartizarea teritorială a industriei**”, elaborată de un colectiv de autori*, sub coordonarea prof. dr. Vasile Rausser, membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, a stîrnit un viu interes în rîndul specialiștilor, al cercetătorilor, al cadrelor didactice.

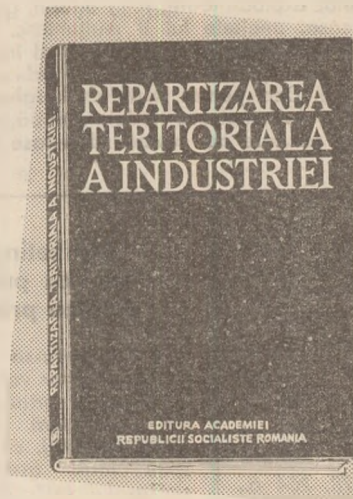
Cartea se înscrie în șirul unor studii ample apărute, sub aceeași coordonare, cu privire la diferitele laturi ale creșterii economiei românești, înainte de toate a dezvoltării industriei, între care „**Industria României**” — în 1964, „**Productivitatea muncii în industrie**” — în 1968 și „**Prețul de cost în industrie**” — în 1971. Deși nu este împărțită în mod expres ca atare, lucrarea cuprinde două părți distincte: **prima** (capitolele 1-4) se ocupă de problemele generale ale repartizării teritoriale a industriei, în care autorii tratează aspectele teoretice pe care le ridică acest proces, prezintă concepția partidului nostru în repartizarea teritorială a industriei, investighează mecanismele și instrumentele prin care se realizează repartizarea, analizează o serie de proporții și corelații care se stabilesc între industria republicană și cea locală, între repartizarea teritorială și creșterea bunăstării populației; **cea de-a doua** parte (capitolele 5-14) privește aspectele specifice, concrete pe care le-a ridicat repartizarea teritorială în cadrul fiecărei ramuri industriale, urmărindu-se modificările care au intervenit în structura ramurilor pe județe, factorii care favorizează procesul, restricțiile de care trebuie să se țină seama. Strîns legate între ele în cadrul unui concept unitar, capitolele pot fi apreciate fiecare și ca studii independente, bogate în idei, împletind permanent argumentarea teoretică cu demonstrația practică, concretă, punînd la

* O. Arabagian, M. Ceoponea, D. Caracota, P. Cioclu, C. Drăghici, S. Goga, I. Herescu, F. Mihalache, C. Mischie, V. Nica, E. Niculescu-Mizil, T. Oprescu, N. Pantilie, V. Pop, V. Rausser, V. Rotaru, Șt. Ștefănescu.

dispoziția cititorului un vast material informativ, cu numeroase date culese și prelucrate de autori.

Vom încerca, în cele ce urmează, să desprindem cîteva din ideile centrale cuprinse în volum.

Înainte de toate, cartea evidențiază, acordîndu-i un loc primordial și un spațiu larg, concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în legătură cu repartizarea teritorială a forțelor de producție în general și a industriei în special. Dezvoltarea în profil teritorial a forțelor de producție, în cadrul căreia industria ocupă un loc prioritar, se desfășoară în mod conștient potrivit unei **viziuni unitare și de lungă perspectivă**, pe baza planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării.

Lucrarea pune în lumină, ca o caracteristică esențială a întregului proces de conducere de către partid a dezvoltării economico-sociale în profil teritorial, **participarea** maselor de oameni ai muncii la elaborarea planurilor în profil teritorial, a schitelor de sistematizare a localităților, ca și la înfăptuirea lor. În același timp se subliniază că partidul nostru consideră repartizarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu ca o condiție a rezolvării juste a problemei naționale, pentru că, așa cum arată secretarul general al partidului, egalitatea adevărată — socială și națională — se poate realiza numai odată cu dispariția claselor exploatare, cu trecerea mijloacelor de producție în mîinile clasei muncitoare, țărănimii, mase-

lor populare, cu dezvoltarea unitară a tuturor zonelor țării, cu crearea bazei materiale necesare ridicării nivelului de trai, material și cultural al tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate. Această idee este amplu și temeinic fundamentată în volum, prin reliefarea unor orientări concrete, a unor corelații complexe și numeroase calcule.

O atenție deosebită se acordă **motivației amplasării teritoriale a industriei, principiilor acesteia**, astfel cum ele au fost precizate de partidul nostru. În funcție de aceste principii sînt prezentate criteriile de eficiență **economică** (apropierea de sursele de materii prime sau de locurile de desfacere, situația resurselor de combustibili și asigurarea unui consum cît mai ieftin și eficient de energie, asigurarea cu apă industrială, a rețelelor de transport, folosirea capacității creatoare umane de pe întreg teritoriul țării etc.), precum și cele **sociale** (asigurarea numărului de locuri de muncă necesare, apropierea nivelului veniturilor etc.) din a căror împlinire se determină, din mai multe variante posibile, varianta optimă a dezvoltării teritoriale a industriei.

Eliminarea marilor disproporții în ce privește dezvoltarea industriei pe teritoriu, moștenite din trecut, se înfăptuiește prin crearea în fiecare județ a unor importante obiective industriale din diferite ramuri, asigurînd un ritm de dezvoltare mai rapid județelor rămase în urmă. Subliniind acest proces lucrarea scoate în evidență rolul hotărîtor al investițiilor, diferențierea acestora în sensul creșterii mai rapide a fondurilor alocate județelor rămase în urmă față de celelalte. Se relevă pe larg cum în ultimii 10-12 ani în numeroase județe ca, de exemplu, Coziasna, Dimbovița, Harghita, Iași, Satu Mare, Vilcea etc. indicii de creștere a investițiilor față de cincinalele precedente a depășit cu mult creșterea medie pe țară.

Deosebit de interesantă ni se pare analiza corelativă dintre repartizarea teritorială a industriei și utilizarea forței de muncă, a locului diferitelor județe în ocuparea forței de muncă pe ansamblul industriei și pe diferite ramuri, ca și a dinamicii teritoriale a productivității muncii. În mod firesc și într-o proporție însemnată în economia volumului, lucrarea evidențiază consecințele directe și indirecte pe care repartizarea teritorială a industriei le produce asupra nivelului de trai al oamenilor muncii, asupra diferitelor laturi ale acestui proces (venituri, desfaceri de mărfuri, soorirea și diversificarea serviciilor, îmbunătățirea condițiilor de locuit, dezvoltarea acțiunilor social-culturale etc.).

Apreciînd încă o dată calitatea și nivelul științific al lucrării, vastitatea și profunzimea analizei, informația bogată, stilul ei clar și curgător, ne exprimăm regretul pentru spațiul redus acordat aspectelor de viitor, a căror tratare ar fi fost necesară în mai mare măsură într-un asemenea volum. Această lacună ar fi putut fi eliminată prin solicitarea contribuției organelor județene de partid și de stat, ceea ce ar fi asigurat o imagine mai densă a progresului economico-social al României nu numai din trecut și prezent, ci și din devenire. Lucrarea rămîne însă de mare utilitate, aducînd o contribuție de seamă la relevarea trăsăturilor esențiale ale procesului de îmbunătățire a repartizării teritoriale a forțelor de producție în România socialistă.

prof. dr. Ștefan ARSENE

SE IMPUN, desigur, unele aprecieri referitoare la concepțiile aflate în confruntare. Pe de o parte, în condițiile etapei istorice date, ale deschiderilor larg democratice realizate de insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944, ale afirmării largi a comunistilor în viața social-politică a țării, simțind în tot mai mare măsură pierderea pozițiilor lor politice, partidele burgheze istorice, în special liberalii, în doctrinele privind dezvoltarea industriei au renunțat la elemente științifice, raționale din perioadele anterioare (din gândirea burgheziei industriale dinspre sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX și din gândirea neoliberală). Acestea fuseseră concepute atunci când interese ale burgheziei erau coincidente cu interese ale dezvoltării țării, când burghezia deținea poziții nealterate în eșafodajul vieții economico-sociale românești. Or, aceste premise nu mai existau în perioada pe care o analizăm.

Ca urmare, ideile burgheze despre procesul de industrializare aveau o încărcătură științifică cu mult diminuată față de trecut. Ele nu ofereau și nici nu puteau oferi soluții corespunzătoare cerințelor de progres ale țării. Măsurile și acțiunile urmărind în primul rind o temeinică dezvoltare a industriei naționale așezată pe baze noi, ce conturau, mai mult sau mai puțin deschis, necesitatea și a unei baze sociale noi, — a cărei înfăptuire practică avea să fie pregătită tot mai mult în anii de pînă la naționalizare — intrau oricum în contradicție cu interesele de clasă ale P.N.T. și P.N.L. care erau expresie nemijlocită în epocă a forțelor exploatare.

De altfel, în noile împrejurări politice create, analiza reală a dezvoltării economiei noastre, a ceea ce s-a făcut, a ceea ce ar fi trebuit făcut, nici nu ar fi fost oportună pentru burghezie, care urmărea cîștigarea maselor de partea ei. Concepțiile ei economice, aplicarea lor, erau deja compromise de evoluția de pînă atunci a țării, înscrisă între statele înapoiate ale

PROBLEMA INDUSTRIALIZĂRII — TEREN DE INTENSE CONFRUNTĂRI ÎN PERIOADA PREMERGĂTOARE NAȚIONALIZĂRII (II)

lunii. Rămînea, deci, de prezentat perspectiva capitalistă pretins prosperă a României, care ne apărea confuză și nefundamentată, această privire înapoi în istorie nefăcînd altceva decît să urmărească cu asiduitate menținerea vechilor stări de lucruri.

Nu întimplător, la o mare întrunire țărănistă de la Hălmeagiu din 1946 se arătă: „...ce muncitor mai este în țară afară de țărănul român? El este muncitorul român. El își are partidul său (vezi bine, național-țărănist n.n.) și rînduiala sa (vezi bine, a claselor exploatare, n.n.) ogorul, grădina, casa, uneltele lui îl mulțumesc. El vrea să le folosească în liniște. Nu-l interesează învățătura nouă, rînduiala nouă...”¹⁾. Deci pentru partidele burgheze dușmanul de temut era rînduiala nouă, ea era cea pe care nu voiau să o lase să

vină. Ori industrializarea efectivă a României tocmai o asemenea rînduială nouă cererea, și tocmai de aceea ea era susținută de către partidul comunist. Mesajul doctrinarilor care militau pentru primatul agriculturii, pentru o dezvoltare a unor industrii „lejere” în nădejdea — mărturisită — că astfel se asigura progresul României, că astfel se putea face față concurenței altor țări era iluzoriu. Mesajul real al acestor doctrinari se relevă însă în nădejdea lor — nemărturisită expres dar reală — că astfel puteau bara mai ușor drumul progresului social al țării.

Reprezentînd gândirea clasei direct și larg interesată în realizarea progresului economico-social al României — clasa muncitoare, care încă dintru începuturile afirmării sale politice a militat cu putere pentru dezvoltarea industriei naționale — și incorporînd elemente valoroase din tradițiile gândirii românești înaintate, concepția partidului despre industrializare se afla într-un consens deplin cu cerințele progresului țării. Trebuie precizat, desigur, că avînd clar proiectată perspectiva socialistă a României, dar ținînd seama de condițiile concrete ale perioadei de la insurecție și pînă la instaurarea Republicii, ținînd seama de raporturile existente în economie, în viața politică și socială a timpului, de faptul că într-o primă etapă de înlăturare a urmărilor războiului și de revigorare a dezvoltării era necesară mobilizarea unor largi forțe sociale democratice, această gândire aborda **problema industrializării țării în general.**

Relevînd o fundamentare clară a necesităților și posibilităților dezvoltării industriei în România, conținînd orientări bazate pe argumente concrete, elemente apte să permită atingerea nivelelor și sarcinilor propuse, doctrina partidului privind industrializarea țării s-a dovedit net învingătoare în confruntarea de idei cu doctrinele economice burgheze. Alege-

FIȘE

● Sub impresia utilității de care a dat dovadă teoria comenzii optime în tehnică, economiștii au identificat numeroase probleme (mai ales în di-

namica economică), care pot fi formulate și rezolvate cu ajutorul celor două variante de bază ale acesteia, principiul lui Pon-treaghin și programarea dinamică a lui Bellman. Cartea lui Ștefan Cruceanu și C. Vârsan Elemente de control optimal și aplicații în economie, Editura tehnică, București, 1978, 264 p., prezintă cu competență stadiul actual al aplicării teoriei comenzii optime în economie, autorii propunîndu-și scopul extrem de important de a oferi un text cît mai puțin dificil. Această carte, de mare utilitate pentru multe categorii de economiști și de matematicieni, ilustrează gradul de matematizare la care a ajuns teoria economică contemporană, atît cea „pură”, cît și cea aplicativă. Menționăm în mod special tratarea condițiilor de optim ale unui model de creștere neoclasic și ale unui model de creștere bisectorial.

„Marketing mix” dar, cu prioritate, politica produsului

● Referindu-se la realizările întreprinderilor vest-germane în domeniul exportului, Pierre Beaudoux consideră în L'EXPANSION (III/1978), că „încă nu s-a spus totul asupra motivelor succesului lor”. Bineînțeles, exportatorii vest-germani, spune P. B., utilizează cu deosebită pricepere toate mijloacele care constituie așa-numitul „marketing mix” — politica produsului, politica prețului, promovarea și publicitatea, politica distribuției —, dar ei acordă categoric prioritate politicii produsului. După propria lor formulare, ordinea în care exportatorii respectivi se preocupă de calitățile obiective ale produsului ar fi: 1. nivelul lor tehnologic; 2. specializarea; 3. calitatea serviciilor post-vînzare; 4. rapiditatea și precizia livrărilor; 5. calitatea. Printre procedeele comerciale, care se adaugă la grija pentru calitățile obiective ale produselor, ar

fi: calitatea informației comerciale asupra clientului, pieței și concurenței; flexibilitatea în negociere; organizarea eficientă a tirajurilor și expozițiilor; grija pentru detalii (mostre, catalogul în limba clientului, cunoașterea limbii respective de către voiajorul comercial ș.a.).

E. Malinvaud despre șomaj

● Publicația trimestrială REVUE ECONOMIQUE nr. 1/1978 este consacrată în întregime problemelor folosirii forței de muncă și șomajului în țările capitaliste. În cadrul acestui volum cunoscutul economist Malinvaud prezintă studiul Nouveaux développements de la théorie macroéconomique du chômage (Noi dezvoltări ale teoriei macroeconomice a șomajului). E.M. pornește de la constatarea că tezele referitoare la resorbirea șomajului în cadrul unui sistem macroeconomic capitalist sînt în prezent de două tipuri opuse. Primele sînt cuprinse în teoria keynesiană,

ile din 1946 au fost cîștigat de partid și le grupările unite în jurul său, a contînat cu succes opera de refacere economică, de pregătire și demaraj a unei reale dezvoltări industriale. Realizările obținute de către întregul popor, însuflețit de comuniști, deveneau tot mai evidente. În fața acestora partidele claselor exploatare au opus măsuri și acțiuni lipsite de consistență. Tărăniștii de exemplu, ofereau un „plan” de dezvoltare a țării pe 15 ani, rezultat al unui pretins „studiu cu totul minuțios al situației actuale a țării, al nevoilor și posibilităților ei”. Acest program urmărea „transformarea în bine a României, printr-o masivă ridicare a standardului de viață, ca și a veniturilor pe cap de locuitor, spre a apropia țara noastră de nivelul existent în statele avansate”¹⁾. Pentru apropierea nivelurilor dezvoltării noastre de cele ale Angliei, Franței sau Americii se avea în vedere „permanențizarea și dublarea producției agricole, încercarea producției industriale mici cu utilizarea la maximum a produselor agricole ale țării în interior și folosirea lor în dezvoltarea industriilor anexe. Dezvoltarea industrială prin crearea izvoarelor de forță, creîndu-se industrie de produse capitale, adică a celor care produc elemente de mare consumație a maselor populare – ca țărani, muncitori, salariați, intelectuali etc. Garantarea unui standard de viață compatibil cu omul civilizat”.

Chiar și o analiză sumară a ideilor centrale ale acestui program relevă inexistența corelațiilor între nivelul de dezvoltare economică conceput și performanțele nivelurilor de trai și sociale promise. Ar fi fost posibil oare prin dublarea, într-o perioadă atât de lungă, a volumului redus al producției agricole a anului 1947, ca și prin mărirea „producției industriale mici” a aceluiași an de refacere economică să se asigure cetățeanului român – lovit adesea de șomaj, lucrînd în proporție covârșitoare în agri-

cultură, deci o productivitate mai scăzută, hrănit și îmbrăcat necorespunzător, locuind în condiții mizere, puțin știutor sau chiar neștiutor de carte, cu o sănătate adeseori zdruncinată de boli – un nivel de trai compatibil cu cerințele civilizației? Neînțelegînd că nu, necesitățile în acest sens erau cu mult, cu foarte mult mai mari.

Este o afirmație în favoarea căreia pledează concret **viața** însăși, realizările obținute de către țara noastră înscrisă pe drumul făuririi noii orînduirii. Deși împrejurările și conjuncturile n-au fost dintre cele mai favorabile, în perioada 1949-1963 producția industrială a țării – și nu era vorba de o „producție industrială mică” – a crescut de aproape 9 ori, iar producția agricolă de peste 2 ori. Pe seama acestor creșteri – sensibil mai mari decît cele concepute în „programul” țărănist menționat – veniturile reale ale populației (calculate pentru perioada 1951-1965) au fost mai mari de circa 2,5 ori, marcînd un progres major pe linia îmbunătățirii nivelului de trai al poporului. Acest progres a fost mai mult pus în lumină de crearea unor condiții fundamentale pentru asigurarea egalității sociale a cetățenilor țării, de eradicarea analfabetismului, de condițiile mai bune de locuit etc. Cu toate aceste succese mai erau însă necesare majore transformări de înfăptuit în economia țării pentru ca aceasta să poată să asigure întregii populații un nivel de trai corespunzător cu cerințele civilizației moderne. Cum ar fi putut atunci o producție industrială atât de mică, o economie subdezvoltată, ale cărei roade erau repartizate cu totul inegal între membrii societății – ca să nu ne referim decît la aceste proiecții țărăniste – să permită înregistrarea unor indici sociali ridicați? Pe ce bază? Sint fapte ce vădese clar frazeologia goală, lipsa de realism, a „planului” în discuție. Caracterul demagogic al prevederilor sale ne apare limpede.

Concomitent cu asemenea programe demagogice, partidele țărănist și liberal au declanșat vehemente campanii de denigrare a succeselor obținute sub conducerea comuniștilor de către popor. La Brașov, de exemplu, în 1947, se realizau primele tractoare românești, produse apreciate astăzi în numeroase din țările lumii. Evenimentul marca o însemnătate națională. Ziarul țărănist „Dreptatea” însă menționa: „Farsa tractoarelor a început... Primul exemplar – prima înfringere. Cel mai slab tractor din lume”²⁾. Iluziile și denigrările acestor partide au fost spulberate și infirmate în mod implacabil de viață, de marile realizări ale industrializării socialiste a României.

Cu puternic temeii se poate aprecia că în perioada revoluției democrat-populare s-a manifestat în mod obiectiv, deschis, superioritatea gîndirii clasei muncitoare asupra gîndirii burgheze despre industrializarea țării. Așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, încă de la Conferința Națională a partidului din 1945 a fost formulată o orientare foarte clară a partidului în problema dezvoltării industriei în România. Actul revoluționar, de cea mai mare însemnătate, al naționalizării, asigurînd condițiile sociale pentru desfășurarea largă a acestei dezvoltări, s-a înscris astfel ca o premisă obiectiv necesară industrializării, ca un element indispensabil asigurării unui real progres industrial pentru țara noastră. El a marcat, în fapt, începutul făuririi societății socialiste în România.

Dan POPESCU

¹⁾ Dreptatea, 27 iulie 1946

²⁾ Alcătuirea unui plan de dezvoltare economică a României, Dreptatea, 12-13 iulie 1947

³⁾ Dreptatea, 25 ianuarie 1947

după care tendința de a cheltui din partea salariaților este mai mare decît tendința capitaliștilor de a-și reinvesti profiturile și deci resorbirea șomajului este în funcție de încurajarea investițiilor. Cel de-al doilea grup de teze pornește de la considerentul că profiturile prezente sînt investițiile de mîine, iar investițiile viitoare creează locurile de muncă ulterioare și în consecință încurajează profiturile. Recunoscînd importanța ce se acordă în prezent în special celui de-al doilea grup de teze, autorul se ocupă de: repartizarea veniturilor primare, creșterea ratei profitului, stabilirea unei corelații între creșterea profiturilor și dezvoltarea ulterioară echilibrată a activității economice, stabilirea optimă a perioadelor ce se succed între creșterea profiturilor, creșterea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă.

SANDA GHIMPU
ION TRAIAN ȘTEFĂNESCU
ȘERBAN BELIGRĂDEANU
GHEORGHE MOIANU

Dreptul muncii

tratat

*

● În Editura științifică și enciclopedică a apărut primul volum din tratatul Dreptul muncii (1978, 478 p.) de colectivul alcătuit din Sanda Ghimpu (coordonator), Ion Traian Ștefănescu, Șerban Beligrădeanu și Gheorghe Mohanu. După ample și documentate precizări asupra caracteristicilor, izvoarelor, principiilor acestui drept, se analizează reglementările referitoare la contractele colective de mun-

că, sindicate, controlul aplicării legislației muncii, contractul individual de muncă (anulare, suspendare, modificare, încetare), vechimea în muncă și în specialitate, vechimea neînteruptă, carnetul de muncă. Autorii scot în evidență ideea că, în cadrul sistemului unitar al dreptului socialist român, disciplina tratată are și trăsături specifice și conexiuni cu toate celelalte ramuri ale științei juridice. Actualul drept muncitoresc se concretizează prin preponderența normelor imperative și prin imbinarea intereselor generale cu cele personale, fără a pierde funcțiile de protecție, care au stat la originea formării lui.

„Recesiune inflaționistă”

● Milton Friedman, laureat al premiului Nobel, susține într-un articol, apărut în revista NEWSWEEK (24.IV.1978) că crizele din ultimul timp, prin care au trecut și trec țările capitaliste, îndeosebi S.U.A., sînt „recesiuni inflaționiste”. Din 1967 ar fi avut loc 3 asemenea recesiuni, iar o a patra recesiune in-

FIȘE

flaționistă (inflationary recession) „este aproape sigur pe drum”. Scenariul fiecărei recesiuni ar fi fost același: creștere rapidă a cantității de bani → expansiune economică → inflație crescîndă → reducerea serioasă a creșterii monetare → recesiune inflaționistă → creștere rapidă a cantității de bani în circulație pentru a reduce șomajul prin stimularea economiei – deci înapoi la punctul de pornire. Raportînd creșterea prețurilor la creșterea monetară în recesiunile anterioare, M.F. consideră că poate prezice că procesul inflaționist început în februarie 1977 nu poate fi redus înainte de mijlocul sau sfîrșitul anului 1979. M.F. propune reducerea anuală cu cîte un procent a creșterii monetare, fiind convins că în acest fel s-ar ajunge pînă în 1983 la eliminarea completă a inflației, fără stagnarea economiei.

ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIA ÎN SLUJBA DEZVOLTĂRII

cerințe și orientări actuale

ÎN CADRUL pregătirilor pentru Conferința Națiunilor Unite asupra științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, din 1979, va avea loc în luna aceasta la București o reuniune pe plan european sub egida C.E.E./O.N.U. Alegerea capitalei țării noastre ca sediu al acestei întâlniri este o recunoaștere a rolului de prim ordin al României în pregătirea Conferinței și în promovarea cooperării europene în domeniul științei și tehnologiei.

După cum arată datele statistice ce se publică de mai mult timp, în lume a avut și are loc accentuarea decalajului dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare. Practicile discriminatorii care domină schimburile comerciale, transferul de tehnologii și schimbul de informații științifice, împreună cu alte fenomene negative, agravează în continuare situația grea în care se află două treimi din populația lumii ca urmare a vechii politici imperialiste, colonialiste și neocolonialiste. Pentru a da un singur exemplu: În era calculatoarelor electronice, a roboților industriali și a sateliților de telecomunicații 40 la sută din populația Indiei are un venit sub 50 de dolari pe cap de locuitor, venit considerat a fi minimul pentru a procura calorii ce pot menține un om în viață.

În lumea contemporană capacitatea proprie a unei țări de a dezvolta știința și tehnologia este esențială pentru a obține o mai bună calitate a vieții pe baza resurselor disponibile. Or, în prezent 90 la sută din oamenii de știință din lume lucrează în țările dezvoltate, și 90 la sută din activitatea lor se desfășoară pentru nevoile acestor țări și se transformă în procese tehnologice protejate prin patente, secrete industriale și alte forme de proprietate sau protecție. Situația aceasta (vezi tabelul) pune în evidență nu numai rolul crescând al tehnologiilor moderne în creșterea economică, dar și acțiunea inegală a acestei forțe motrice în economia planetei.

Disparități în repartitia cadrelor calificate pe glob, în % din totalul mondial, 1972

Grupe de țări, după media PNB, în dolari	Oameni de știință, ingineri	Tehnicienii	Total
A : 4190 }	89	92	91
B : 1691 }			
C : 517	10	7	8
D : 299	0,7	0,5	0,6
E : 104	0,3	0,1	0,2

După John McHale, Magda Cordell McHale, Basic Human Needs, 1978.

Pentru a se pune capăt unei asemenea situații și evoluții nefaste, se impune de urgență trecerea la acțiuni concrete pentru stabilirea unei noi ordini economice mondiale și, în cadrul ei, a unei noi ordini tehnologice și științifice, capabile să înlăture obstacolele care împiedică accesul țărilor în curs de dezvoltare la cuceririle științei și tehnologiei mondiale.

Practici discriminatorii : fețele dependenței tehnologice

TEHNOLOGIA MODERNĂ este întemeiată pe descoperirea și inovația științifică. În aceste condiții știința, împreună cu tehnologia, acționează ca o puternică forță motrice a vieții economice și sociale contemporane. De fapt, nici o analiză a sistemului actual de producție nu poate ignora modul particular în care se formează și acționează „sistemul cercetare-dezvoltare“, generator la rândul său al „sistemelor de tehnologie“ care, integrate în anumite raporturi economice și sociale, explică progresele industriei, ale agriculturii, serviciilor etc.

Tehnologiile moderne fiind cunoștințe organizate — materializate în parte în mașini și echipamente — care contribuie la

realizarea producției și serviciilor, ele acționează ca factori majori ai creșterii economice, prin schimbările calitative ce le produc în sfera mijloacelor de producție și în sfera forței de muncă.

La aceasta trebuie să adăugăm rolul considerabil pe care îl îndeplinesc știința și tehnologia în perfecționarea organizării și conducerii proceselor economice și sociale. În totalitatea lor, aceste efecte se traduc în ritmul și continuitatea dezvoltării.

În raport cu aceste mecanisme complexe și în rapidă schimbare ale producției moderne, țările în curs de dezvoltare sînt net dezavantajate. Deși știința și tehnologia, prin natura lor, fac parte din patrimoniul universal al omenirii, și toate țările trebuie să aibă acces la cuceririle din această sferă în vederea ameliorării nivelului de viață al populației, în practica internațională acționează numeroși factori care mențin și amplifică inechitatea, discriminările, obstacolele în circulația internațională a informației științifice și a tehnologiilor.

În forme diverse există de fapt puternice dependențe ale țărilor în curs de dezvoltare față de țările dezvoltate în domeniul transferului de tehnologie. Transferul de tehnologie către țările în curs de dezvoltare, atunci cînd are loc, se realizează în cadrul unui mecanism economic și financiar care, departe de a servi la valorificarea posibilităților proprii, accentuează în realitate gradul de subdezvoltare și de dependență politică și economică. Diversele modalități de realizare a transferului internațional de tehnică și tehnologie — construirea de „uzine la cheie“, furnizarea de „know-how“, vânzarea de licențe, utilizarea mărcilor de fabrică — fac parte dintr-un sistem de reguli, îngrădiri și constrîngerii care servesc interesele țărilor dezvoltate în menținerea monopolului asupra tehnologiilor și în controlul riguros asupra proliferării și utilizării lor. De fapt, actuala practică internațională în acest domeniu, în afară de faptul că este inechitabilă, menține transferul de tehnologie la un nivel redus, cu mult sub nevoile acute ale dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare.

Actualul sistem de brevete care exprimă interesele proprietății capitaliste în condițiile de concurență a introdus un monopol asupra realizărilor noi ale științei și tehnicii, cu o durată de 10—15 ani de la brevetare.

Rezultatul unei investiții pentru ridicarea economiei unei țări, pentru lichidarea decalajului față de țările dezvoltate nu este același dacă se aplică în industria de mașini-unelte sau în industria de cosmetice. Neglijarea acestui adevăr fundamental duce nu numai la dezechilibre sectoriale, la disproporții de structură, ci pune sub semnul întrebării întregul proces al depășirii stării de subdezvoltare.

Una din fețele inechității în sfera transferului de tehnologii este reprezentată de sistemul prețurilor care dezavantajează în forme diverse țările în curs de dezvoltare. De regulă, pe lângă plata brevetelor se adaugă și alte cheltuieli și clauze restrictive (anumite materii prime, piese de schimb, plata specialiștilor etc.). Practica concesionării unor mărci urcă costul licențelor. Se consideră că în industria cosmeticelor valoarea mărcii reprezintă 10 la sută din valoarea licenței.

Unele calcule arată că doar costurile sub formă de redevențe pentru licențe și „know-how“ suportate de țările în curs de dezvoltare se ridicau în 1968 la 1,5 miliarde dolari, și se estimează că ele vor crește rapid pînă în 1980, atingînd niveluri situate între 10 și 20 miliarde dolari. Semnificația economică a acestor sume este pusă în evidență de faptul că cheltuielile din 1968 reprezentau între 5 și 7 la sută din exportul țărilor în curs de dezvoltare (fără marii exportatori de petrol). Aceste plăți grevează balanța de plăți și depășesc cu mult sumele pe care țările respective le alocă activității de cercetare-dezvoltare.

Intrucît transferul de tehnologie este legat de acordarea de credite, se practică și condiționarea acordului de importul anumitor produse din țara care oferă tehnologia cerută, ceea ce după unele calcule duce la un preț mai ridicat cu 20—40 la sută decît dacă alegerea tehnologiei s-ar face liber, fără dependențe economice.

În sfîrșit, dar nu pe ultimul loc ca importanță, menționăm

brain-drain-ul — „scurgerea forțelor intelectuale“ din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate. S-a stabilit, de pildă, că peste 90 la sută din studenții din țările asiatice care vin să învețe în S.U.A. nu mai revin în țările de baștină, ceea ce le privează pe acestea de un important potențial de dezvoltare. Se estimează că S.U.A. ar fi trebuit să înființeze 12 noi instituții de învățământ medical pentru pregătirea personalului suplimentar pe care l-au primit prin atragerea de personal medical din străinătate. Un alt exemplu: S-a putut afirma, nu fără o anumită ironie, că Franța a primit mai mulți specialiști din Togo decît a trimis ea însăși în Togo. Rezultatul în toate cazurile de genul celor citate este că, în forme diferite, țările în curs de dezvoltare acordă de fapt un ajutor țărilor dezvoltate în domeniul crucial al dezvoltării și folosirii potențialului tehnologic, deși ele sînt primele îndreptățite să primească asistență în depășirea decalajelor existente.

Pentru un sistem propriu de cercetare-dezvoltare : necesitate și obstacole

DISTRIBUȚIA inegală și inechitabilă în sfera cercetării științifice și a tehnologiei face ca o minoritate să domine dezvoltarea științifico-tehnică mondială, contribuind la perpetuarea disparităților dintre țările bogate și cele sărace.

Datele statistice arată că sistemul cercetare-dezvoltare al țărilor industrializate furnizează 90—95 la sută din ceea ce se cheamă „schimbare tehnologică“ în țările în curs de dezvoltare. Din această cauză afirmarea unui sistem cercetare-dezvoltare propriu în aceste țări este în prezent limitată și orientată nesatisfăcător. Capacitățile de dezvoltare a științei și tehnologiei rămîn anemice și, ca atare, chiar introducerea tehnologiilor importate are loc în condiții economice precare, iar terenul inovației tehnologice este extrem de îngust, ceea ce implică numeroase alte eforturi financiare.

Dezvoltarea unei baze proprii de cercetare este un imperativ în zilele noastre nu numai pentru a îmbunătăți procesul de asimilare a tehnologiilor avansate, ci și pentru a dezvolta cercetarea științifică în direcțiile noi cerute de lichidarea efectelor negative ale industrializării sau de găsirea unor noi căi de ridicare a productivității muncii în agricultură. Un rol din ce în ce mai important pentru progresul economic și social începe să-l aibă efortul de a găsi tehnologii adecvate condițiilor de dezvoltare proprii fiecărei țări, în funcție de condițiile istorice și sociale particulare, de condițiile climatice, de experiența istorică în domeniul tehnologiei, de structura populației etc., fără a urma „modelele“ care au fost promovate de actualele țări dezvoltate.

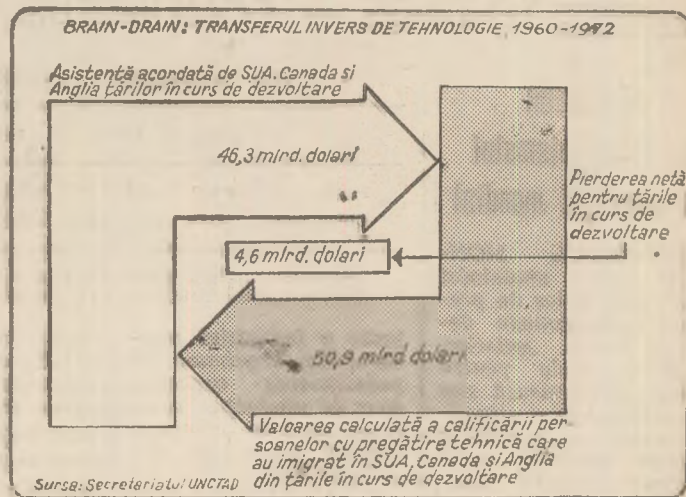
La dificultățile amintite se adaugă și lipsa personalului pregătit la nivelul actual al dezvoltării științei și tehnicii, datorită unei structuri deficitare a învățămîntului, lipsei unui sistem de educație suficient de evoluat atît cantitativ, cît și calitativ.

Pentru lichidarea rămînelor în urmă și asigurarea unei dezvoltări independente se cer folosite la maximum mijloacele umane și materiale proprii din țările în curs de dezvoltare, în strînsă legătură cu extinderea colaborării internaționale. În acest proces trebuie să se constituie o infrastructură tehnologică aptă să contribuie la elaborarea unei politici a științei și tehnicii, la dezvoltarea cercetării proprii și pregătirii cadrelor calificate. Realizarea acestora va permite nu numai evaluarea și selectarea tehnologiilor avansate în raport cu particularitățile dezvoltării fiecărei țări, dar și investigarea legăturilor posibile dintre tehnologiile tradiționale și tehnicile moderne, pentru a impulsiona transformarea economiei rurale din țările în curs de dezvoltare în forme noi, originale.

„Spațiu tehnologic“ dezvoltării fiecărei țări

INSTAURAREA unor relații noi bazate pe echitate și avantaj reciproc în practica transferului de tehnologii a devenit urgentă pentru a se putea asigura accelerarea dezvoltării economice și sociale în țările în curs de dezvoltare. Un asemenea curs corespunde intereselor întregii comunități mondiale întrucît menținerea disparităților și inechităților actuale poate afecta grav echilibrul economiei mondiale. De fapt, adîncirea actualilor decalaje riscă să îngusteze piața mondială, să reducă posibilitățile de dezvoltare ale țărilor avansate economic, să adîncească contradicțiile dintre țările bogate și sărace.

Se impune, de aceea, adoptarea de programe de acțiune cu caracter angajant, conținînd măsuri și modalități practice de aplicare la nivel național, regional și internațional. În cadrul acestor eforturi se înscriu diferitele proiecte pentru aplicarea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării, ca și efortul de a se ameliora sistemul de schimburi internaționale prin stabilirea unui cod de conduită pentru transferul tehnologiei, obligatoriu pentru toate statele lumii. Pe aceste căi se militează pentru in-

staurarea unei responsabilități colective pentru viitorul comunității mondiale. În primul rînd, este necesar ca așezarea pe baze noi a transferului de tehnologii să ducă la eliminarea obstacolelor existente, la practicarea unor prețuri și costuri rezonabile care să contribuie la accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor sărace. De asemenea, țările dezvoltate trebuie să accepte că actualele cuceriri ale științei și tehnologiei fac parte din patrimoniul universal și că toate țările au drept de acces la tehnologie în vederea ameliorării nivelului de viață al populației. În acest scop sînt necesare măsuri care să faciliteze schimbul de informații privind existența, caracteristicile, costul diferitelor tehnologii, pentru a se putea evalua tehnologiile disponibile în raport cu nevoile diferitelor țări.

Un rol major în schimbarea actualelor stări de lucruri revine dezvoltării capacităților proprii de cercetare din țările în curs de dezvoltare, capacități capabile să asigure autonomie tehnologică și micșorarea dependenței de practicile discriminatorii din relațiile internaționale. Această cale este esențială pentru ca aceste țări să capete „spațiul tehnologic“ (Amilcar Herrera) necesar dezvoltării proprii.

Este de dorit ca țările dezvoltate să utilizeze în mai mare măsură potențialul științific disponibil pentru abordarea tehnologiilor care ar putea duce la accelerarea progresului economic al țărilor în curs de dezvoltare. În acest scop se cer amplificate cercetările privind elaborarea de tehnologii în raport cu nevoile și condițiile specifice — economice, istorice, naturale — proprii țărilor din Asia, Africa sau America Latină. În general, este vădită utilitatea pe care ar avea-o o dezbatere asupra tipului de cunoștințe științifice și tehnologice adecvate condițiilor concrete de dezvoltare ale fiecărei regiuni sau țări în curs de dezvoltare.

În același sens, țările dezvoltate au obligația morală de a acorda un sprijin adecvat pentru transferul experienței în materie de gestiune economică, inginerie, formarea personalului capabil să ajute la introducerea noilor tehnologii în țările în curs de dezvoltare.

Orientările amintite cer modificări esențiale în activitatea de creditare pentru a crea condiții mai favorabile difuzării și achiziției de tehnologii disponibile. Înlăturarea numeroaselor practici restrictive privind condițiile de utilizare a tehnologiei vindute, exclusivitatea în materie de vânzare și reprezentare, mărcile de fabrică, publicitatea și altele, reprezintă, de asemenea, o cerință majoră în ansamblul măsurilor necesare pentru înfăptuirea progresului mai rapid al țărilor rămase în urmă.

Gravitatea consecințelor generate de actualul decalaj între țările avansate economic și țările în curs de dezvoltare impune acțiuni hotărîte pe plan internațional. După cum se subliniază în Programul P.C.R., analiza evoluției internaționale arată că în perioada următoare se va accentua interdependența economică dintre statele lumii. În aceste condiții menținerea unor disproporții mari în nivelul de dezvoltare va genera, inevitabil, instabilitatea economiei. „Disproporțiile economice, fenomenele de criză economică și monetară, indiferent în ce parte a lumii se ivesc, se vor reflecta, pînă la urmă, asupra tuturor statelor. De aceea, este necesar să se acționeze pentru înfăptuirea unei noi ordini economice internaționale, bazată pe principii de egalitate și echitate, care să asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor popoarelor. Este un imperativ major al viitorului lichidarea împărțirii lumii în țări bogate și țări sărace“. În acest spirit România depune toate eforturile în cadrul acțiunilor întreprinse de O.N.U. pentru punerea științei și tehnologiei în slujba dezvoltării.

prof. dr. Sergiu TĂMAȘ

TENDINȚE — CONJUNCTURI

Pericolul protecționismului în comerțul mondial

COMERȚUL MONDIAL este amenințat mult mai serios de presiuni protecționiste decât se credea anterior, și perspectivele pentru lunile care urmează sînt de înrăutățire a situației, a declarat la Geneva Olivier Long, directorul general al GATT. Potrivit aprecierilor GATT, 40 la sută din comerțul mondial era supus în 1976 unor restricții de un fel sau altul, față de 35 la sută în 1974 și numai 25 la sută în 1960. Restricțiile s-au extins în ultimul timp la fier și oțel (reprezentînd 2 la sută din comerțul mondial), nave (2 la sută), alte produse ca rulmenți cu bile, încălțăminte și bunuri de consum produse de industria electronică (1 la sută).

Piața comună: „reciclarea” siderurgiei

INTR-O RECENȚĂ EVALUARE a dinamicii producției și consumului de produse siderurgice în țările Pieței comune, pentru perioada 1980—1990, experții Comisiei C.E.E. menționează cifre inferioare celor din prognoza efectuată în anul 1977. Cauza revizuirii în jos rezidă în criza prelungită a acestei ramuri impor-

(mil. t., recalculat în lingouri de oțel)

	1975	1980 *	1985 *	1990 *
Producția	129,2	145,0—150,8	162,3—168,2	168,3—179,5
Consumul	111,4	133,0—138,8	150,3—156,2	167,5—174,3

*) Cifra minimă corespunde unei conjuncturi economice medii, cifra maximă — unei conjuncturi înalte.

tante a industriei vest-europene, exprimată în subutilizarea capacităților de producție existente, slăbirea competitivității, persistența deficitelor etc. Cifrele din tabel după aprobarea lor de Comi-

șii sunt consultativ al C.E.E., vor sta la baza măsurilor de reorganizare a siderurgiei țărilor membre, de modernizare a instalațiilor sale, în scopul ridicării eficienței și competitivității.

Evoluții pe piața calculatoarelor electronice

ÎN ACTUALUL DECENIU producția și exportul de calculatoare electronice din țările capitaliste dezvoltate au crescut continuu (cu excepția anului 1975), în condițiile scăderii treptate a prețurilor la acestea. Tabelul reflectă modificarea pozițiilor deținute de principalii producători și importa-

tori: datele provizorii pe anul 1977 reflectă scăderea ponderii S.U.A. în ansamblul producției celor cinci țări, îndeosebi pe seama creșterii ponderii Franței și Japoniei. În ansamblul exporturilor de calculatoare electronice ale celor cinci țări menționate în tabel, ponderea S.U.A. a scăzut în 1977 sub 50 la sută, cu toate că cea mai mare parte a sporului de producție înregistrat de Franța și Japonia s-a îndreptat spre piața internă.

Țara	Producție			Export		
	1970	1977	1977 1970 (%)	1970	1977	1977 1970 (%)
S.U.A.	3920	8060	206	1442	3470	241
Japonia	857	2370	277	257	860	335
Franța	611	2340	383	370	960	259
R.F.G.	966	1930	200	368	1410	383
Anglia	536	1300	243	308	1030	334
Total :	6890	16000	232	2745	7730	282

Sursa : B.I.K.I., nr. 58/1978.

Orientări în dezvoltarea economică

Salvador: condiții pentru diversificarea exporturilor

REPUBLICA SALVADOR este cel mai mic (21 393 km²) și totodată cel mai populat (4,1 mil. locuitori) stat din America Centrală. Zăcămintele de minereuri ale Salvadorului sînt mici, dar variate, din care unele (plumb, zinc, cupru) nu se exploatează încă decît în mică măsură. Guvernul creează condiții favorabile pentru cercetarea și exploatarea subsolului atît capitalului autohton cît și celui străin. Se presupune că în Salvador există rezerve de petrol și ca urmare unele companii străine au solicitat concesiuni.

Industria se află încă într-o fază incipientă de dezvoltare. Ponderea principală în cadrul producției industriale revine industriei ușoare (îndeosebi textile) și alimentară.

Agricultura constituie ramura economică de bază, ocupînd 47% din totalul forței de muncă și contribuind cu peste un sfert la produsul social total. Cel mai important produs agricol al Salvadorului este cafeaua, care este și principalul produs de export (40% din valoarea totală a acestuia). Al doilea produs agricol ca importanță la export este bumbacul (10%), urmat de cacao, banane, trestie de zahăr ș.a. Un loc din ce în ce mai important în cadrul agriculturii îl capătă creșterea animalelor (în special bovine, porcine și cabaline). Și pescuitului i se acordă o importanță mare, exportul peștelui și produselor de pește fiind în creștere.

Există condiții favorabile pentru dezvoltarea turismului, ramură de activitate care suferă acum din cauza insuficienței rețelei de comunicații, a capitalului și a cadrelor.

Capitalul străin este investit în exploatarea bogățiilor subsolului, transporturi, bănci, participînd totodată la o bună parte a industriei. Alături de capitalul nord-american, poziții importante sînt ocupate de capitalul olandez, vest-german și francez și, în ultima vreme, japonez.

Deși guvernul stimulează industria națională să exporte produse prelucrate și semifabricate, diversificarea atît în privința gamei de produse exportate cît și în ceea ce privește numărul țărilor cu care întreține relații comerciale se desfășoară destul de încet. La import se înregistrează o cerere crescîndă îndeosebi de mijloace de producție, ceea ce atrage o creștere a deficitului balanței comerciale.

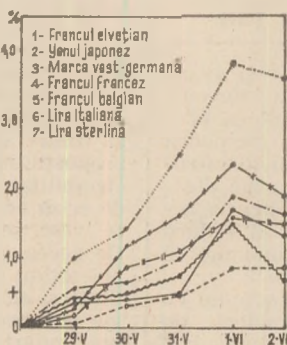
EVOLUȚII MONETARE

INTERPRETAREA cu înîrziere a ultimului deficit al balanței comerciale a S.U.A., interpretare făcută în contextul decelării unor semnale inflaționiste noi (creșterea acestui indicator cu 0,9% în luna aprilie, ceea ce duce — prin extrapolare — la un indice anual al inflației de peste 10%), a precipitat reacția de recul a dolarului S.U.A. pe piețele de schimb. Reține, însă, atenția că reculul său față de ansamblul valutelor occidentale a avut loc în absența evasi-generală a intervenției băncilor centrale.

Francul elvețian a confirmat „pofta” de depreciere semnalată la finele intervalului anterior, realizînd — după o deschidere cu circa 1% peste cursul de închidere de 1,9550 franci pentru un dolar — o depreciere de aproape 4% față de acesta (la un nivel de circa 1,8830 franci pentru un dolar).

Yenul japonez, în urma analizei evoluției favorabile a balanței comerciale a Japoniei cu S.U.A., a înregistrat o tendință de depreciere constantă, situîndu-se cu circa 2,5% peste nivelul de referință, la un nivel de circa 221,30 yeni pentru un dolar.

Sistemul șarpelui valutar vest-european a realizat o depreciere pe ansamblu mai moderată față de dolarul S.U.A. Francul belgian, de exemplu, a revenit la un nivel de circa 32,60 franci pentru un dolar, față de cursul de referință de circa 33,10 franci pentru un dolar. La rîndul

Evoluția principalelor valute în raport cu dolarul S.U.A. în săptămîna 29 V — 2 VI, luîndu-se ca bază cursurile din 26 V 1978.

său, marca-vest-germană s-a reprecieat cu aproape 2% față de închiderea de 2,1225 mărci pentru un dolar din săptămîna trecută, obținînd un „succes psihologic” prin faptul că a coborît sub bariera de 2,10 mărci pentru un dolar, care părea a fi acceptată ca o limită de depreciere față de dolar în ultimul timp.

Lira sterlină a revenit față de perioada precedentă, atîngînd un curs maxim de circa 1,8355 dolari pentru o liră, în timp ce francul francez — cu o depreciere de circa 1,5% — a terminat intervalul la un curs de circa 4,59 franci pentru un dolar.

De menționat că toate valutele examinate au înregistrat, cu excepția lirei italiene, unele reculuri față de dolar în ultima zi a intervalului (2/VI).

Dobînzile la euro-depozitele la șase luni s-au menținut la eurodolarii la circa 8,5625% și la euromărcile vest-germane la circa 3,6875%, înregistrînd o scădere mai accentuată după finele de lună la euro-francii elvețieni, în cazul cărora s-au negociat la circa 1,625%.

Prețul aurului a înregistrat o nouă tendință de creștere, respectiv aproape de nivelul de 185 dolari unci, fiind stabilit pe 2 iunie a.c., la ultimul fixing, la 181,75 dolari unci.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Marea Britanie

COORDONATE ALE CREȘTERII ȘI COOPERĂRII

LEAGĂN AL „REVOLUȚIEI INDUSTRIALE”, denumită cîndva „atelierul lumii” pentru a ilustra locul său de frunte în activitatea industrială și în comerțul cu produse manufacturate, Marea Britanie a zilelor noastre, fidelă vechii sale tradiții industriale, a dovedit deopotrivă o mare receptivitate la suflul nou al revoluției științifico-tehnice, pe care o promovează în mod activ. Ea a reușit astfel să-și păstreze un loc fruntaș pe planul dezvoltării industriale, tot mai strîns legat astăzi de ritmul progresului științifico-tehnic, ca și pe piața mondială, într-o perioadă nu lipsită de dificultăți.

Opțiuni în dezvoltarea bazei energetice

UNUL DIN SECTOARELE INDUSTRIALE care ilustrează foarte bine îngemănarea trăsăturilor amintite îl reprezintă fără îndoială energia. Cărbunele se exploatează în Anglia de peste 700 de ani, iar o industrie carboniferă organizată există în Anglia de peste trei secole, ea fiind considerată cea mai veche din lume. Pe vremea cînd cărbunele reprezenta încă „pîinea industriei”, Anglia extrăgea 287 milioane t de cărbune pe an (în 1913), fiind totodată cel mai mare exportator mondial. În prezent, cînd și pe plan mondial structura balanței energetice s-a modificat considerabil, Marea Britanie deține un loc de frunte în cercetările nucleare și producerea energiei atomoelectrice. Pe baza unui program de construire de centrale nucleare-electrice aparținînd sectorului public, lansat încă din 1955 (centrala de la Calder Hall, de 198 MW, a fost prima asemenea centrală din lume în scopuri comerciale), astăzi energia nucleară contribuie cu peste 4 la sută la producția totală de energie primară a țării și cu 14 la sută la cea de energie electrică, cu perspectiva de a ajunge în curînd la 20 la sută, dat fiind că centralele nucleare produc o energie electrică mai ieftină decît cea obținută în termocentrale pe bază de cărbune sau petrol. O valoroasă experiență acumulată începînd din 1962, cînd a fost inaugurată centrala de la Dounreay, cu o putere de 600 MW, există în domeniul reactoarelor rapide, ca și în alte domenii de vîrf ale progresului în acest domeniu, cum ar fi cel al reactoarelor reproducătoare rapide, pentru care Anglia dispune de uraniu reprezentînd echivalentul a 40 miliarde t de cărbune.

Pe baza începerii valorificării zăcămintelor descoperite în acest deceniu pe fundul Mării Nordului, Anglia a devenit de curînd unul din marii producători mondiali de petrol (12 mil. t în 1976, 37,5 mil. t. în 1977, cu perspectiva extragerii a 55—60 mil. t în acest an și a 85—90 mil. t în 1979), ceea ce-i va permite să devină pentru o vreme chiar exportator net. În ciuda acestui fapt, și ca urmare între altele a dezvoltării energiei nucleare, ponderea petrolului în balanța

de energie primară a țării a început să se reducă treptat (de la 47,6 la sută în 1972 la sub 40 la sută anul trecut). Conștient că, rezervele de petrol și gaze din Marea Nordului, deși importante, vor începe să se epuizeze către sfîrșitul secolului nostru, guvernul și-a fixat ca obiectiv de a evita o creștere prea rapidă a extracției și deci și o scădere prea bruscă a ei după atingerea nivelului maxim. Alături de sporirea producției de energie electrică de origine nucleară și de dezvoltarea altor surse alternative de energie, o mare contribuție la realizarea acestui obiectiv este chemat să aducă vastul program de investiții menit să inverseze tendința de reducere a volumului extracției de cărbune (de asemenea, aparținînd sectorului public) din ultimele decenii. Rezervele de cărbune cunoscute ale Marii Britanii sînt estimate la 190 miliarde t, din care 45 miliarde t apreciate ca recuperabile.

Considerînd politica energetică a țării drept o problemă de larg interes nu numai pentru generațiile actuale, ci și pentru cele viitoare, guvernul a supus propunerile sale în această privință dezbaterii publice. Strategia sa vizează asigurarea unei flexibilități sporite în adoptarea deciziilor, în funcție de evoluția situației balanței energetice pe plan intern și internațional, pentru a evita ca aprovizionarea cu energie să devină un factor restrictiv al creșterii economice. În acest context guvernul pornește de la premisa că prețul resurselor energetice trebuie să reflecte nu numai costul real al exploatării lor, ci trebuie să țină seama și de disponibilitățile pe termen lung la diverși combustibili.

O dimensiune nouă, tot mai precis conturată în ultimii ani, a politicii energetice a țării o reprezintă economisirea energiei. Se apreciază că datorită măsurilor adoptate în această direcție în ultimii patru ani (dublarea normelor privind izolarea termică a clădirilor de locuit, limitarea temperaturii în clădirile administrative, sporirea eficienței utilizării energiei în consumul industrial și casnic etc.), s-au economisit circa 2 miliarde lire sterline. La sfîrșitul anului trecut a fost lansat un nou program de măsuri, care se speră că va aduce economii anuale de circa 10 milioane t, echivalent, de petrol, adică de 700 milioane lire sterline pe an, la prețurile din 1977.

Premise favorabile intensificării relațiilor româno-engleze

AVÎND O VECHE TRADIȚIE, relațiile dintre România și Anglia bazate pe egalitate în drepturi și respect reciproc, au cunoscut o evoluție tot mai favorabilă în ultimii ani, cînd raporturile bilaterale pe multiple planuri — economic, politic, științifico-tehnic, cultural — au fost puternic stimulate de contactele și convorbirile la nivel înalt care au avut loc la Bucu-

rești și la Londra. Hotărîrile adoptate cu aceste prilejuri au avut un rol deosebit de important în valorificarea mai largă a posibilităților de creștere și diversificare a relațiilor de comerț și cooperare oferite de remarcabilele progrese ale României socialiste pe calea făuririi unei economii moderne, multilateral dezvoltate și de puternicul potențial economic și tehnologic de care dispune Marea Britanie. Astfel, în anul 1977 schimburile comerciale româno-engleze reprezentau dublul celor din 1974, urmînd ca în conformitate cu obiectivul convenit cu ocazia convorbirilor la nivel înalt din anul 1975, volumul schimburilor de mărfuri dintre România și Anglia să fie în 1980 de cel puțin 2,5 ori mai mare decît în 1974.

Concepută ca un factor dinamizator al progresului ambelor țări, cooperarea economică, industrială și tehnică joacă un rol tot mai important în ansamblul relațiilor economice româno-engleze. Pe baza Acordului de colaborare economică și cooperare industrială și tehnologică încheiat la Londra între cele două țări în octombrie 1975, au fost realizate pînă acum o serie de importante acțiuni de cooperare între întreprinderi românești și firme engleze, dintre care menționăm fabricarea de locomotive Diesel electrice de 3500 CP (cu firma Brush Electrical), construirea de avioane tip Islander BN-2 (cu firma Britten Norman), fabricarea de strunguri (cu firma Butler) și alte acțiuni de interes reciproc. Au fost, de asemenea, create și funcționează în Anglia — ca forme noi, moderne de cooperare între cele două țări — societatea mixtă româno-engleză ARCODE (pentru comercializarea de produse chimice), Banca Anglo-Română, societatea Navlomar-Londra (pentru operațiuni de navlosire și brokeraj), societatea GEL-Romanian Nuclear Ltd. (pentru cooperarea în domeniul tehnicii nucleare) etc.

Un rol tot mai însemnat în extinderea și diversificarea acestor raporturi, inclusiv pe terțe piețe, revine Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică, industrială și tehnică româno-britanică. Recenta sesiune de la București a acestei comisii a identificat noi și importante posibilități de cooperare între întreprinderile românești și firmele britanice în domenii de interes reciproc ca aeronautica, energetica, chimia și petrochimia, mașinile-unelte speciale, industria alimentară ș.a.

Cursul ascendent al relațiilor pe multiple planuri dintre România și Marea Britanie, dorința comună a celor două popoare de a adînci în continuare aceste relații, asigurîndu-le un caracter stabil, de durată, atestă încă o dată că deosebirile de orînduire social-politică nu pot și nu trebuie să constituie impedimente în calea dezvoltării unor raporturi fructuoase.

Așteptînd cu viu interes vizita de stat pe care președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și tovarășa Elena Ceaușescu o vor efectua peste puține zile în Marea Britanie, la invitația Maiestății Sale Regina Elisabeta a II-a și a ducelui de Edinburgh, opinia publică din țara noastră își exprimă convingerea că ea va reprezenta un moment politic de importanță majoră pentru dezvoltarea relațiilor tradiționale de prietenie dintre cele două țări și popoare, pentru promovarea securității și cooperării în Europa și în lume.

Dinu DRAGOMIRESCU

Tîrgul internațional de la Poznan — tradiție și perspective

1978 este anul unui important jubileu pentru Tîrgul internațional de la Poznan. Între 11 și 20 iunie va avea loc cea de-a 50-a ediție a Tîrgului, confirmînd faptul că acesta face parte dintre cele mai vechi și mai importante manifestări cu caracter comercial din Europa.

În spiritul tradițiilor unei activități comerciale desfășurate de-a lungul a șapte secole, a fost organizat în 1921 primul Tîrg de la Poznan, care a căpătat în 1925 un caracter internațional și a devenit apoi membru fondator al Uniunii Tîrgurilor Internaționale. Întreruptă de război, activitatea Tîrgului a fost reluată în 1947, cînd s-a desfășurat cea de-a 20-a ediție a sa.

Semnificațiile Tîrgului internațional de la Poznan rezultă înainte de toate din caracterul său de manifestare centrală a comerțului exterior polonez, care permite prezentarea completă a ofertei de export a Poloniei de azi. Concomitent cu activitatea sa propriu-zis comercială, Tîrgul are și rolul unui important centru de informare. De mai mulți ani el contribuie la aprofundarea colaborării economice dintre țările membre ale C.A.E.R., la cooperarea dintre țări cu sisteme politice diferite. Este necesar să reamintim că, în cursul edițiilor recente, la Poznan s-au întîlnit reprezentanți a peste 100 de țări de pe toate continentele, Tîrgul fiind vizitat de fiecare dată de circa o jumătate de milion de persoane.

Programul Tîrgului de la Poznan este în concordanță cu tendințele actuale în domeniul organizării expozițiilor pe plan mondial: pe lângă manifestarea din luna iunie avînd un caracter general, în cursul primăverii și al toamnei au loc la Poznan saloane internaționale specializate, consacrate promovării progresului tehnic în anumite ramuri ale

industrii. În această primăvară patru saloane specializate au inaugurat (între 16 și 21 aprilie) programul Poznan '78, și anume: Intermasz — rezervat mașinilor pentru industria textilă, a confecțiilor și încălțămîntei; Salmed — pentru prezentarea tehnicii medicale; Secura — tratînd problemele protecției omului în mediul lui de muncă, și Fotokinoteknika — consacrat tehnicii fotografice și cinematografice. Manifestările respective sînt însoțite de simpozioane și congrese ale specialiștilor, pentru care Poznanul a devenit un prilej important pentru schimbul de idei tehnice.

Manifestarea comercială cu caracter general (care se desfășoară între 11 și 20 iunie) include prezentarea de instalații industriale complete, produse metalurgice, mașini, instalații și alt echipament pentru investiții, echipament electronic, electrotehnic și teletehnic, mijloace de transport, materii prime minerale, produse chimice, sticlă și ceramică, mobilă, produse din lemn și hîrtie, produse textile și din piele, produse agricole și alimentare, bunuri de consum durabile și servicii. Anul acesta au fost primite cereri de participare din partea a 5000 de firme din patruzeci de țări ale lumii. suprafața totală ocupată de expoziții polonezi și străini fiind de 175 mii m.p.

În toamna acestui an vor avea loc alte patru manifestări specializate: între 15 și 20 octombrie Budma — Salonul internațional de mașini, echipament și materiale de construcții — și Drema — Salonul internațional de mașini pentru prelucrarea lemnului. Ambele saloane sînt organizate pentru prima oară ca răspuns la cererea expozanților polonezi, ca și a partenerilor străini. În perioada 14—18 noiembrie vor fi organizate Interbiuro — Salonul internațional de echipament de birou (a doua ediție) — și Mezura — Salonul internațional

de aparate de măsură, control și automatizare (desfășurat pentru prima oară).

Așadar, programul manifestărilor prevăzute pentru 1978 este deosebit de amplu. El reflectă gama largă a posibilităților de producție și comerciale ale Poloniei. Pe lângă aceasta, el corespunde intereselor partenerilor noștri comerciali, printre care un loc deosebit îl ocupă România. Republica Socialistă România face parte din țările socialiste cu care dezvoltăm într-un ritm foarte dinamic atît comerțul, cit și o largă cooperare economică. Exporturile poloneze în România au atins în 1977 cifra de 959 milioane de zloți-valută, în timp ce importurile poloneze din această țară s-au ridicat la 981 mil. zloți-valută. Se extinde sistematic sfera cooperării industriale dintre cele două țări.

România participă anul acesta pentru a 27-a oară la Tîrgul internațional de la Poznan.

Un loc important în oferta expozanților români îl vor ocupa mașinile și echipamentul industrial (strunguri automate, mașini de rectificat, de găurit, de frezat etc.), produsele industriale electrice și electrotehnice fiind de asemenea amplu reprezentate. Expoziția românească va oferi, prin urmare, o imagine a celor mai recente realizări economice și tehnice, oglindind marile posibilități ale țării. Cea de a 50-a ediție a Tîrgului va asigura un cadru minunat prezentării acestora, în vederea dezvoltării în continuare nu numai a schimburilor reciproce dintre Polonia și România, ci și a schimburilor cu toți participanții care se interesează de această manifestare jubiliară.

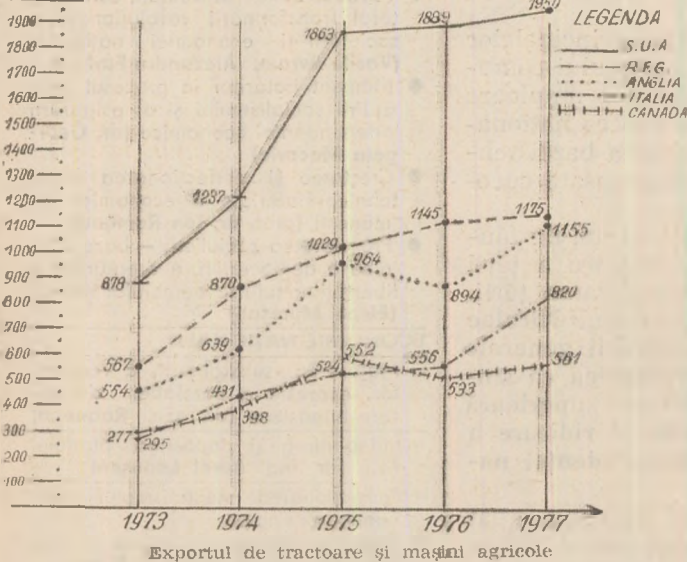
Jan KULCZYCKI
consilier comercial
pe lângă Ambasada R.P. Polone
la București

Exportul de mașini agricole in ascensiune

PRODUCȚIA ȘI EXPORTURILE de tractoare și diverse mașini agricole din

MIL. DOLARI

țările capitaliste dezvoltate au avut relativ mai puțin de suferit de pe urma crizei economice. Astfel, pe ansamblu, producția acestui sector al construcțiilor de mașini a crescut an de an, chiar dacă ritmul de expansiune s-a încetinit

din 1975. În ceea ce privește exporturile, valoarea acestora a sporit — pentru primele nouă țări exportatoare (cele incluse în grafic, plus Franța, Japonia, Belgia și Suedia) — de circa 2,2 ori între anii 1973 și 1977, ajungând la aproximativ 7,2 miliarde dolari.

Desigur, în aceste aprecieri este necesar să se țină seama de creșterea inflaționistă a prețurilor la tractoare și mașini agricole, precum și de deprecierea dolarului în raport cu alte valute.

În perioada examinată, anul 1976 a marcat totuși o ușoară reducere valorică a exporturilor respective, după care în 1977 — după date provizorii — s-a înregistrat pentru cele nouă țări menționate o creștere de peste 10%. Se constată, de asemenea, o scădere a ponderii S.U.A., Angliei sau Suediei în cadrul exporturilor capitaliste de tractoare și mașini agricole, în timp ce Italia, R.F.G. și Belgia și-au întărit întrucâtva poziția de exportator.

Nigeria: valorificarea „tezaurului” petrolier

DINTRE TOATE sectoarele economiei nigeriene, industria petrolieră care furnizează (1976) mai mult de 45% din produsul intern brut al țării, cunoaște expansiunea cea mai puternică. De asemenea, producția petrolieră a devenit factorul determinant al echilibrului balanței comerciale. După opinia experților, prin efectuarea unor noi explorări și exploatarea petroliere extractivă și țigii ar putea crește de la 2,1—2,3 milioane tone de barili pe zi în prezent, la circa 3 milioane barili pe zi în 1980.

Printre marile proiecte industriale nigeriene, cele vizând industria petrolieră se află la loc de frunte. Două noi rafinării de petrol și un complex petrochimic, necesitând investiții de peste 3,1 miliarde dolari S.U.A., sînt prevăzute să intre în funcțiune pînă în 1980. Rafinăria Wari, a doua din țară ca mărime (după cea de la Elesa Eleme, aproape de Port-Harcourt, avînd o capacitate actuală de rafinare de 60 000 barili pe zi) urmează să intre în producție încă în cursul acestui an. O altă rafinărie, care va începe să funcționeze în 1980 la Kaduna, va avea o capacitate de tratare de 100 000 barili zi și va produce carburanți și lubrifianți, asfalt și bitum. Totodată, pentru asigurarea transportului economic al produselor finite este prevăzută construcția de 2 800 km de conducte petroliere.

În sfîrșit, este proiectată construirea — în următorii ani — a unui complex petrochimic care va produce etilenă, produse de bază de clor, sodă caustică, monoclorură de vinil, P.V.C. și polietilenă.

Realizarea obiectivelor menționate va contribui la valorificarea superioară a acestui „tezaur” subpămîntean al Nigeriei, reprezentat de zăcămintele de petrol.

Ungaria: organizarea cercetării științifice se perfecționează

MULTIPLELE probleme pe care este chemată să le rezolve în prezent cercetarea științifică pe plan național și, totodată, caracterul limitat al resurselor ce pot fi alocate pentru acest domeniu de o țară mică, cum este de exemplu Ungaria, reclamă organizarea la nivel superior a activității respective în vederea sporirii eficienței sale. O hotărîre adoptată la începutul acestui an de Consiliul de Miniștri al R. P. Ungare prevede un complex de măsuri de perfecționare a cercetării științifice, în scopul adaptării sale optime la procesul de rezolvare a diferitelor sarcini economice, inclusiv formularea obiectivelor economice, problemele planificării sau cele ale comerțului. Se stabilește, între altele, că deținerea precisă a sarcinilor concrete ale cercetării trebuie însoțită de planificarea volumului informației științifice necesare, a modalităților de obținere a acesteia (fie pe baza cercetărilor proprii, fie pe calea cooperării internaționale sau a achiziționării de licențe). În domeniul finanțării lucrărilor de cercetare științifică, se acordă o atenție egală celor cu caracter fundamental ca și cercetărilor aplicative.

Cele mai importante sarcini ale sectorului de cercetare-dezvoltare urmează să fie incluse în prevederile planului economiei naționale pe anii 1981—1985,

iar întreprinderile industriale din R. P. Ungară vor trebui să elaboreze în viitor planuri de cercetare și dezvoltare.

Potențial energetic reinoibil

AUTORII unui studiu de prognoză asupra creșterii nevoilor de energie ale economiei mondiale, elaborat în 1976 sub auspiciile O.N.U., evaluează necesarul acesteia în anul 2000 la 30 miliarde t.c.c., iar prin extrapolarea ritmului de creștere se conchide că acest necesar ar putea atinge în anul 2030 cifra rotundă de 100 miliarde t.c.c.

În ceea ce privește sursele a căror mobilizare ar permite acoperirea necesarului, specialiștii se opresc îndeosebi asupra potențialului tehnic utilizabil al resurselor renoibile de energie. În cazul energiei rezultînd din diferența de temperatură a diferitelor straturi de apă din oceanul mondial, acest potențial este estimat (în mld. t.c.c.) la 70, în cazul energiei căderilor de apă — la 3, al vîntului — la 1,6, al valurilor oceanului mondial — la 1, iar al energiei geotermale — la 0,1. Se apreciază că un caracter mai realist prezintă perspectivele de utilizare pe scară largă a energiei solare, avîndu-se în vedere imensul potențial pe care soarele îl revarsă pe Terra. Concluzia specialiștilor este că și în viitorul mai îndepărtat omenirea va putea satisface, fără efecte ecologice negative, nevoile sale de energie, cu condiția abordării raționale, multilaterale a acestei ample probleme.

Termenii se pastrează... la banca

ȚINÎNDU-SE SEAMA de cerința im- perioasă a utilizării riguros corecte a terminologiei tehnice în cadrul contactelor sau dezbaterilor dintre specialiști, în cărți științifice, în ghiduri etc., în Uniunea Sovietică a luat naștere demult ființă o „bancă de termeni” — creație a colaboratorilor Institutului unional de cercetări științifice în domeniul informațiilor, clasificării și codificării. Este vorba de un număr de 120 mii de noțiuni precise, bazate pe standarde, codificate și înregistrate în „memoria” unui calculator electronic. Există o cartotecă de fișe, fiecare fișă avînd înscrise termenul (cu traducerea lui în engleză, franceză și germană), o scurtă caracterizare, numărul standardului respectiv și data intrării sale în vigoare, codul cifrat, precum și — de la caz la caz — schema sau formula corespunzătoare.

Datele furnizate de „banca de termeni” își găsesc o utilizare tot mai largă, și anume la elaborarea de noi standarde și la efectuarea expertizelor tehnico-științifice, în controlul terminologiei folosite în unele cărți științifice, pentru funcționarea optimă a sistemelor automatizate de conducere etc.

P.C.R., conducătorul transformărilor revoluționare

(Urmare din pag. 2)

fost înfăptuită pe baza unei politici creatoare, care a adus soluții și metode originale, corespunzător condițiilor social-economice și politice concrete din țara noastră, demonstrând și de această dată, fermitatea, capacitatea revoluționară și consecvența cu care Partidul Comunist Român a condus desfășurarea procesului revoluționar și, totodată, atașamentul maselor largi populare față de politica partidului nostru și hotărârea fermă a acestora de a construi socialismul în România.

În cele trei decenii care au trecut de la naționalizarea principalelor mijloace de producție, poporul român sub conducerea partidului comunist a străbătut un drum glorios, s-au produs mutații de o amploare considerabilă în toate domeniile vieții sociale. În acest proces naționalizarea a avut un rol deosebit pentru crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a noii orînduirii prin însușirea celor mai avansate cuceriri ale științei și tehnicii.

În strategia generală a P.C.R. de construire a socialismului, de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a țării spre comunism, veriga principală a constituit-o industrializarea țării. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu „...întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea ca singura cale de lichidare a înapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“⁹⁾

Urmind cu consecvență politica partidului, poporul nostru a creat în decursul celor trei decenii care au trecut de la naționalizare, o industrie modernă înzestrată cu tehnică avansată, transformînd-o într-o ramură conducătoare, hotărîtoare a economiei naționale. Astăzi, deținînd în mîinile sale puterea politică, mijloacele de producție și întreaga avuție națională, întregul popor își concentrează toate forțele pentru realizarea mărețului program elaborat de Congresul al XI-lea de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

⁹⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Congresul Consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, 11 iulie 1977, București, Ed. politică, 1977, p. 17.

Idealuri seculare ale românilor

(Urmare din pag. 22)

noastră — scria Nicolae Bălcescu în 1848 — este de neapărată trebuință a face țării proprietari.¹⁵⁾

Revoluția a recunoscut și proclamat străvechiul drept al țaranului asupra pămîntului pe care-l stăpînea de veacuri. Revoluționarii au propus, în consecință împroprietărirea țaranilor pe pămînturile ce le aveau în folosință și răscumpărarea marilor proprietari. Pentru aceasta era nevoie însă de o bancă națională care să sprijine statul fie pentru a opera răscumpărarea imediată a clăcii prin bonuri ipotecare, rambursabile prin tragere la sorți, fie pentru a plăti dobînzile echivalente cu valoarea pămîntului cu care urmau a fi împroprietăriți țaranii.

Așadar, programele revoluționare fixau în domeniul economic sarcini concrete imediate, indicau soluții și dădeau totodată perspectiva economiei românești. Punctele acestor programe vor fi în curînd măsuri legislative în România unită. Aceasta este, de altfel, una din trăsăturile esențiale și definitorii ale documentelor programatice de la 1848. Prin ele conștiința politică și socială a românilor a făcut un salt înainte, dîndu-se o nouă calitate acumulărilor anterioare și prefigurîndu-se împlinirile din deceniile următoare.

„Revoluția burghezo-democratică de la 1848 — aprecia Programul Partidului Comunist Român — a constituit un moment crucial în trecerea României de la feudalism la capitalism, a dat un puternic impuls creșterii conștiinței de sine a popoului român, a exprimat hotărîrea moldovenilor, muntenilor și transilvănenilor de a sfărîma vechile relații feudale, de a deschide calea noii orînduirii, de a făuri unitatea națională în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat, de a înainta neabătut pe calea progresului și democrației“¹⁶⁾.

Relevind aspirațiile seculare ale poporului român spre eliberare națională, unire, libertate și progres economic și social, revoluția a descătușat energia maselor largi care în curînd vor proclama Unirea, vor cuceri cu arma în mînă independența mult dorită și se vor jertfi pentru întemeierea statului național unitar român. Ideile revoluției vor fi călăuzite în activitatea forțelor democratice și progresiste, vor fi preluate și dezvoltate pe un plan superior de Partidul Comunist Român, în opera sa de conducere a societății românești spre edificarea unei noi orînduirii în țara noastră.

¹⁵⁾ N. Bălcescu, Opere, partea I, București, 1940, Ediția G. Zane, p. 276.

¹⁶⁾ Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, București, Ed. politică, 1975, p. 32.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

S I nr. 23 din 9 iunie 1978

- 11 Iunie 1948 • NAȚIONALIZAREA PRINCIPALELOR MIJLOACE DE PRODUCȚIE • 11 Iunie 1978
- Partidul Comunist Român, conducătorul transformării revoluționare a societății și economiei naționale (Vasile Avram, Alexandru Farkas) 1
- Moment hotărîtor în procesul construirii socialismului și al asigurării independenței economice (dr. Georgeta Macarie) 3
- Creșterea și perfecționarea bazei tehnico-materiale a economiei românești (prof. dr. Ion Romănu) 5
- Proprietatea socialistă — baza trainică a democrației, a drepturilor și libertăților tuturor oamenilor muncii (Elena Mureșan) 8

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Majorarea substanțială a veniturilor, expresie a corelației dezvoltare-bunăstare (dr. Gh. Răboacă) 11
- Îndeplinirea și depășirea planului fizic (dr. ing. Aurel Lăpușcă) 14
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar.
- Termene mai bine corelate în activitatea precontractuală (Cornel Suci) 15
- Fluxuri informaționale unitare între industrie-comerț-consumator (dr. Gh. Teodorașcu) 17
- În dezbatere: îmbunătățirea Legii retribuției după cantitatea și calitatea muncii 18
- Direcții de perfecționare a sistemului de evidență contabilă la nivelul întreprinderilor (Traian Duția) 19

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Organizarea producției industriale după criteriul maximizării producției nete (Ionel Dumbrăvă) 20

TEORII • IDEI

- 130 de ani de la revoluția din 1848. Idealuri seculare ale românilor reflectate în documentele programatice ale revoluției (Ion Bulei) 21
- O contribuție însemnată la studierea politicii partidului de îmbunătățire a repartizării teritoriale a industriei (prof. dr. Ștefan Arsene) 23
- Școli • curente • economiști. Probleme industrializării — teren de intense confruntări în perioada premergătoare naționalizării (II) (Dan Popescu) 24

ECCONOMIE MONDIALĂ

- Știința și tehnologia în slujba dezvoltării: cerințe și orientări actuale (prof. dr. Serghiu Tămas) 26
- Marea Britanie. Coordonate ale creșterii și cooperării (Dinu Dragomirescu) 29
- Tiraful internațional de la Poznań (Jan Kulczvcki) 30

în SUPLIMENTUL ACESTUI NUMAR: Generalizarea experienței înaintate. „R.E.“ militează pentru aplicarea analizei valorii

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25. 71131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“.

RALA INDUSTRIALA DE PRODUSE ANORGANICE

RÎMNICU VÎLCEA

Str. Uzinelor chimice nr. 1 TELEFON — 1 61 00 — 1 61 06

TELEX — 048216 COD PTTR 1000

COMBINATUL CHIMIC RÎMNICU VÎLCEA

Combinatul chimic Rm. Vilcea — importantă unitate a chimiei românești, binecunoscută atât pe plan intern cit și extern, în gama variată a produselor sale și, mai ales, prin nivelul lor calitativ ridicat — împlinește 10 ani de cind s-a aliniat în rindul marilor producători de articole chimice din țara noastră. An de an profilul de fabricație al combinatului s-a îmbogățit cu noi produse la nivelul tehnicii mondiale. Pe lista beneficiarilor acestor produse se înscrie un număr mare de firme din țări de pe toate continentele, între care din R.F.G., Austria, Olanda, S.U.A., Bulgaria, U.R.S.S., Iugoslavia, R. P. Chineză, Japonia, Brazilia, Egipt, Algeria, Singapore ș.a.

Produsele oferite de Combinatul chimic Rm. Vilcea fac parte din grupe importante ale chimiei și anume : produse clorosodice, produse macromoleculare, produse organice de sinteză, produse organice clorurate, produse intermediare pentru pesticide, etc.

Din cele mai noi sortimente realizate pe baza unor tehnologii moderne prezentăm următoarele :

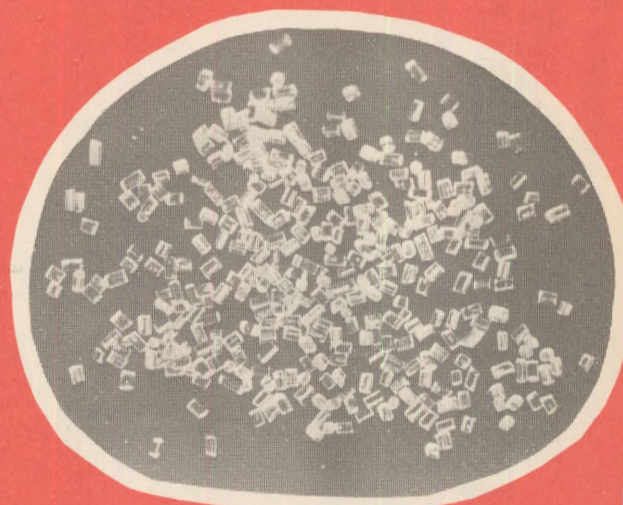
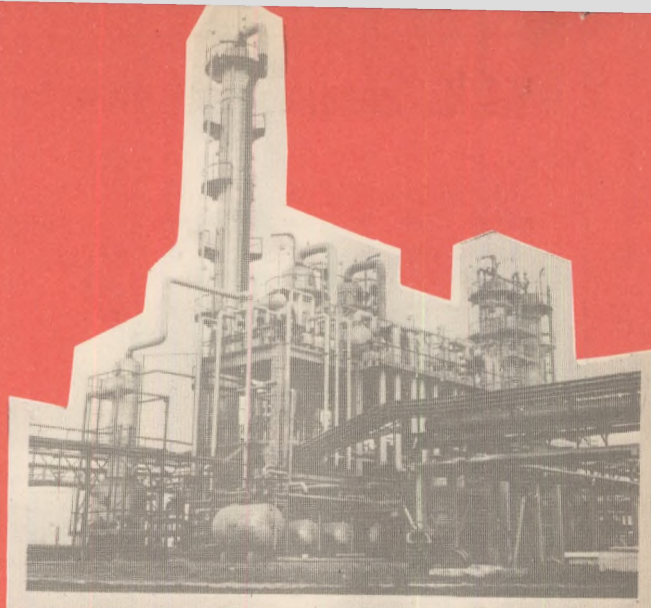
Policarbonatul, produs macromolecular de sinteză cu caracteristici superioare ca : rezistență mecanică bună pînă la cca. 100°C, rezistență la șoc (incasabil), excelente proprietăți dielectrice, transparență (89% transmisie a luminii), rezistență la apă, la ioni, hidrocarburi alifetice.

Domenii de utilizare : industria electrotehnică (izolatori pentru condensatori ; transformatori, bobine, carcase, corpuri de iluminat etc.) ; industria de aparataj industrial, industria de automobile (tablou de bord, volan, carcase și lentile colorate etc.) ; industria de construcții (plăci înlocuitoare a geamurilor de sticlă) ; industria aeronautică ; articole de menaj, sport, instrumente muzicale ș.a.

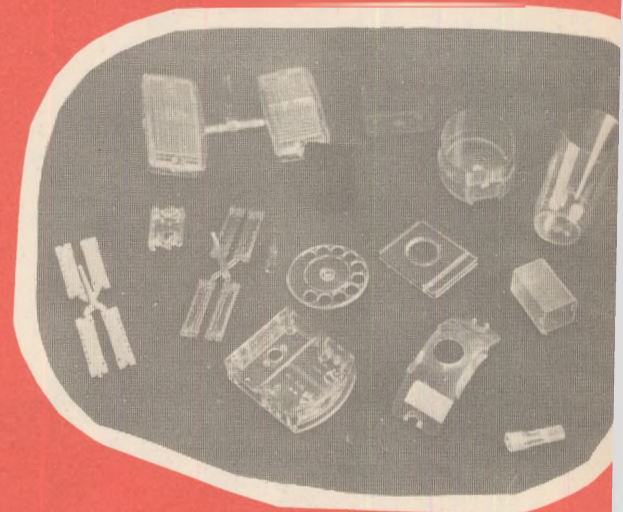
Chituri pe bază de polimeri sulfidici, adezivi sintetici cu caracteristici tehnice apreciate pentru domenii de utilizare foarte importante cum sint : construcții (etanșarea rosturilor la construcțiile din elemente de beton, metalice etc.) ; industria geamurilor asigurînd lipiri rezistente pentru sticlă) ; industria auto și aeronautică ș.a.

Propenoxidul, produs organic de sinteză (lichid) cu largi utilizări în industria de lacuri și vopsele, la fabricarea glicerinei, ca produs intermediar la fabricarea alcoolului alilic, ca intermediar în obținerea poliuretanilor expandați.

Propenglicol, produs de sinteză intermediar pentru industria de lacuri, vopsele și cosmetice, pentru fabricarea polieterilor, ceramelii de tipar, plastifianților, umectanților, precum și în procesul de obținere a celofanului.

Granule de policarbonat

Repere obținute din granule de policarbonat

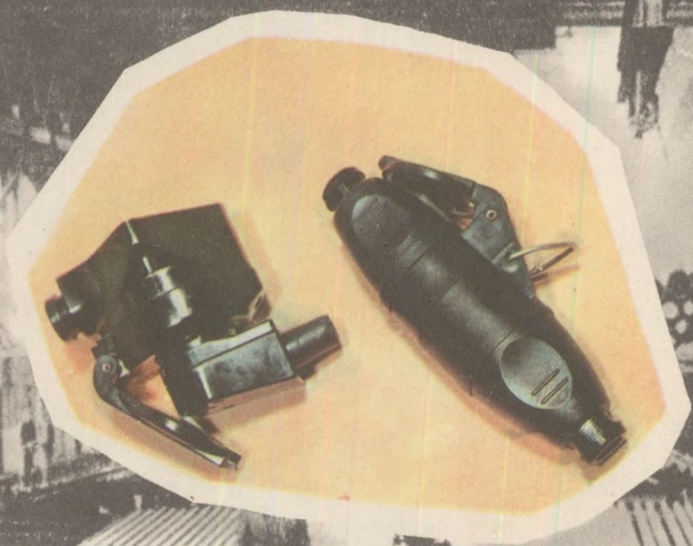
Chituri pe bază de polimeri sulfidici

realizează o mare varietate de produse

Principalele grupe pe care le oferă sînt :

- Comutatoare cu came, care se înscriu în gama elementelor de automatizare (destinate să funcționeze la toate instalațiile electrice ale mașinilor unelte, vehiculelor, motoarelor etc.), produse caracterizate printr-o mare rezistență la uzură mecanică și prin siguranță în exploatare.
- Comutatoare cu stea-triunghi și inversoare de sens (realizate la comandă).
- Butoane de comandă destinate echipării panourilor de automatizare — ușoare, moderne, prezentate în multiple variante constructive.
- Lămpi de semnalizare, cu caracteristici tehnice superioare. Din aceeași categorie mai fac parte : lămpile cu transformator și lămpile cu transformator și pilpiire.

I.A.E.I. — Titu, str. Gării nr. 79, tel. 926/153 02, jud. Dimbovița mai realizează o serie de produse cu largă folosință în industria construcțiilor :

- Întrerupătoare și comutatoare pentru locuințe.
- Prize simple și prize duble.
- Siguranțe normale și siguranțe cu mare putere de rupere.
- Cleme de racordare.

Rezistență — durată lungă de funcționare — regimuri variate de tensiune și curenți — iată principalele atribute ale tuturor produselor realizate de I.A.E.I. — TITU.